T.C.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİ YAZMA BAĞIŞLAR 5879'DAKİ MECMŪ'A-YI EŞ'ĀR 1ª-100ª

(İNCELEME – ÇEVİRİYAZILI METİN – DİLİÇİ ÇEVİRİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BUSE NUR TEK

İSTANBUL 2020

T.C.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİ YAZMA BAĞIŞLAR 5879'DAKİ MECMŪ'A-YI EŞ'ĀR 1ª-100ª (İNCELEME – ÇEVİRİYAZILI METİN – DİLİÇİ ÇEVİRİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BUSE NUR TEK

PROF. DR. ÜZEYİR ASLAN

İSTANBUL 2020

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER I
ÖN SÖZ II
ÖZET IV
ABSTRACT V
ÇEVİRİYAZI ALFABESİ VI
KISALTMALAR VE İŞARETLER VII
TABLO LİSTESİ VIII
GİRİŞ 1
1. KLASİK TÜRK EDEBİYATINDA MECMŪʿĀ 1
2. MECMŪʿĀ-YI EŞʿĀR (YB. 5879) HAKKINDA 2
3. MECMŪʿĀ-YI EŞʿĀR'IN 1ª-100ª VARAKLARININ MUHTEVASI 3
3.1. Mecmuada Yer Alan Şairler 12
3.2. Mecmuada Yer Alan Şiirler ve Nazım Biçimleri 13
3.3. Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler 15
4. METİN KURULURKEN TUTULAN YOL 19
ÇEVİRİYAZILI METİN 20
KAYNAKLAR 133
SONUÇ 136
ÖZ GEÇMİŞ 138
YAZMA ÖRNEKLERİ 139

ÖN SÖZ

Müstensihler tarafından seçilmiş şiirlerin bir araya getirilmesiyle oluşturulmuş olan şiir mecmuaları; var olan dönemin edebi zevkini aktarması, şairlerin dîvânlarında yer almayan şiirlerin bulunması ve dîvânı olmayan şairlerin şiirlerini barındırması bakımından edebiyat tarihi için büyük bir önem arz etmektedir.

Çalışmamız "Süleymaniye Kütüphanesi Yazma Bağışlar 5879" numarada kayıtlı bir şiir mecmuasının 1ª-100ª varakları arasındaki şiirlerini içermektedir. Mecmua XIV., XV. ve XVI. yüzyıllarda yaşamış şairlerin Osmanlı sahasında kaleme aldıkları şiirlerini ihtiva etmektedir. Bu şairlerin bir kısmı divan sahibidir ve bugün de dîvânlarının nüshaları mevcuttur.

Çalışmamız giriş ve çeviriyazılı metin olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde klasik Türk edebiyatında mecmua hakkında genel bir bilgi verildikten sonra *Mecmūʿā-yı Eşʿār* tanıtılmış; çalışmamıza konu olan 1ª-100ª varakları arasında yer alan şairler, şiirlerin vezinleri ve nazım şekilleri hakkında bilgiler verilmiş ve metin kurulurken tutulan yol dile getirilmiştir. Çeviriyazılı metin bölümünde metin verildikten sonra şiirlerin diliçi çevirileri, varsa dîvânlardaki numaraları veyahut farklı kaynaklarda yer aldığını tespit ettiğimiz şiirlerin referansları belirtilmiştir. Sonuç bölümünde ise mecmua ve yapılan çalışma hakkında genel bir değerlendirme yazılmıştır. Çalışma esnasında kullandığımız her bir kaynak, kaynaklar bölümünde verilmiş olup, çalışmanın sonuna yazmadan tıpkıbasım örnekler de eklenmiştir.

Çeşitli araştırma yöntemleri kullanarak hazırlamaya çalıştığımız bu tezimizin temel amacı, metni transkripsiyon kurallarına ve vezinlerine uyarak transkribe edip diliçi çevirisini yaparak klasik Türk edebiyatına çok az da olsa bir katkı sağlamaktır. Araştırılırken her ne kadar dikkat edilmiş olduğu düşünülse de yanlışlarımızın var olacağının göz ardı edilmemesini temenni eder, yapılan her yorumun değerli olduğunun bilinmesini ister ve müsamaha ile değerlendirilmesini talep ederiz.

Bu çalışma hazırlanırken, danışmanlığımı üstlenerek yardım ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyen saygıdeğer hocam Prof. Dr. Üzeyir ASLAN'a, eğitim hayatım boyunca değerli fikirleriyle yanımda olan kıymetli hocam Prof. Dr. M. Esat HARMANCI'ya, Arapça ibareleri anlamada güçlük çektiğim noktalarda şiirlerin

anlamlandırılmasını sağlayan sevgili arkadaşım Wael TLILI'ye, maddi ve manevi desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen aileme sonsuz teşekkür ederim.

Buse Nur TEK
İstanbul, 2020

ÖZET

Çalışmamız, "Süleymaniye Kütüphanesi Yazma Bağışlar 5879" numarada kayıtlı olan bir şiir mecmuasının 1[a]-100[a] varaklarının çeviriyazı metninden ve diliçi çevirisinden oluşmaktadır. Bu varaklar arasında gazeller ve musammatlar yer almaktadır. Yazmada bulunan şiirler dîvânı yayınlanmış bir şaire ait ise dîvândaki yerleri belirtilmiş ve farklılıklar dipnotta gösterilmiştir.

Çalışılan varak aralığındaki bazı şairlerin mahlaslarına ulaşılamamıştır. Bu mahlassız şairler ile birlikte 24 şairin toplam 131 şiiri bulunmaktadır. Genel olarak yazmada gazeller yer almaktadır. Çalışma, giriş, çeviriyazılı metin ve sonuç bölümlerinden oluşmaktadır.

Anahtar kelimeler: mecmua, divan, gazel, şair.

ABSTRACT

Our dissertation consists of the transcription and linguistic translation of the 1ª-100ª papers of a poem collection registered in "Suleymaniye Library Writing Donations 5879". These papers include lyric poems and musammats. If the poems in the collection belonged to a poet whose diwan was published, their place in the diwan was indicated and the differences were shown in the footnote.

The takhallus of some poets in the studied paper range was not found. Along with poets without a takhallus, 24 poets have a total of 131 poems. Generally, there are lyric poems in the poem collection. The study consists of introduction, translation text and conclusion sections.

Key words: poem collection, diwan, lyric poems, poets.

ÇEVİRİYAZI ALFABESİ

ا (آ)	A, a, Ā, ā, E, e
ب	B, b
پ	P, p
ت	T, t
ث	Ş, ş
ج	C, c
چ	Ç, ç
ح	Ḥ, ḥ
خ	Ḫ, ḫ
د	D, d
ذ	Ẕ, ẕ, Ḏ, ḏ
ر	R, r
ز	Z, z
ژ	J, j
س	S, s
ش	Ṣ, ṣ
ص	Ṣ, ṣ
ض	Ż, ż, Ḍ, ḍ
ط	Ṭ, ṭ
ظ	Ẓ, ẓ
ع	ʿ
غ	Ġ, ġ
ف	F, f
ق	Ḳ, ḳ
ك	K, k, G, g, Ŋ, ŋ
ل	L, l
م	M, m
ن	N, n
و	V, v, Ū, ū, U, u, Ü, ü; Ō, ō, O, o, Ö, ö
ه	H, h, A, a, E, e
ى	Y, y, I, ı, İ, i, Ī, ī, Ė, ė
ء	ʾ
Farsça’da bulunan vâv-ı ma‘dûle “ ᵛ ” şeklinde gösterilmiştir.	

KISALTMALAR VE İŞARETLER

Ar.	Arapça
C.	Cilt
DİA	Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
G.	Gazel
K.	Kaside
ÖM.	Ömer bin Mezid *Mecmû'atü'n Nezâ'ir*
P.	Pervâne Bey Mecmuası
s.	Sayfa
S.	Sayı
Y.	Süleymaniye Kütüphanesi 5879'daki Kayıtlı Mecmū'a-yı Eş'ār
y.	Yıl
[ ]	Düzeltme ve ekleme yapılan kısımları ifade eder.
[…]	Ekleme yapılamayıp nesre çevrilemeyen kısımları ifade eder.

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Varak Numaraları, Şiir Numaraları, Şairler, Şiirlerin İlk Mısraları, Dîvândaki Durumları ve Nazım Biçimleri 5
Tablo 2: Mecmuadaki Şairler, Şiir Sayıları ve Şiirlerin Numaraları: 12
Tablo 3: Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Nazım Şekilleri, Sayısı, Şair Adı ve Şiir Numaraları: 14
Tablo 4: Mecmuada Kullanılan Vezinler ve Şiir Numaraları 17

GİRİŞ

1. KLASİK TÜRK EDEBİYATINDA MECMŪʿA

Klasik Türk edebiyatında yayınlanmış divanlardan başka bir de mecmualar literatürde yer alır. Etimolojik olarak mecmua Arapça bir kelime olup cemʿ kökünden gelir. Anlam olarak ise "toplanmış, toplanıp biriktirilmiş, bir araya getirilmiş şey; top, tüm, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, seçilmiş yazılardan meydana getirilmiş kitap" demektir.[1]

Mecmuaların en belirgin özelliği ve ortak noktası birer derleme çalışması olmalarıdır. Bundan dolayı her mecmua, gerek muhteva gerek tertip ve gerekse form açısından, derleyen kişinin zevkini yansıtır. Diğer bir ifadeyle mecmuanın muhtevasının ne olacağını, şekil ve muhteva özelliklerini tamamen mürettibin tercihleri belirler. Bu sebepten mecmualar, anılan özellikleri itibarıyla çok çeşitlilik gösteren eserlerdir.[2]

Bu çeşitlilik içerik olarak belli bir türde sınırlı olmamaktadır ve birden fazla türü içinde barındırmaktadır. Ayrıca mecmualar mürettep divanlar kadar düzenli olmayabilirler. Bundan mütevellit her mecmuanın farklı özellikleri bulunmaktadır. Örneğin, bazı mecmualarda müstensihe veyahut düzenlendiği döneme dair bilgilere rastlanılırken, bazılarında bu bilgiye ulaşılamamaktadır.

Mecmualar içerikleriyle, çalışmalara ve araştırmalara büyük katkılar sağlamaktadırlar. Dîvân çalışmalarında bir şairin dîvânında olmayan şiirlerine mecmualarda rastlanmaktadır. Bununla beraber dîvânı olup da günümüze kadar ulaşmamış şairlerin şiirlerine ulaşmada mecmualar önemli bir yere sahiptir.

Bir mecmuada toplanan muhtelif şairlerin eserleri, bir devrin edebiyat zeminini teşkil eder. O zaman bu zemin üzerinde birinci safa geçen şairlerin muvaffakiyetlerinin sırlarını daha kolayca keşfedebiliriz. Esasen bu zemin bilinmeden herhangi bir devrin edebî hüviyeti lâyıkıle takdir ve temyiz edilemez.[3]

---

1 Yaşar Aydemir: *Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler:* Türkoloji Araştırmaları, Ankara 2007, C. 2/3, s. 122.

2 Gülcan Alıcı: *Klasik Türk Şiiri Kaynaklarından Mecmua ve Sa'dedîn El-Mar'aşî'nin Şiir Mecmuası.* KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Kahramanmaraş 2016, C. 13, S. 2, s. 372.

3 Ali Nihad Tarlan: *Eski Mecmualar Arasında*: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, İstanbul 1946, C. 1, S. 1-2-3-4., s. 122.

Genel olarak mecmualar nazire mecmuaları, antoloji niteliğindeki mecmualar, türlü konularda risalelerin bir araya getirilmesiyle ortaya çıkan mecmualar, aynı konudaki eserleri içine alan mecmualar, tanınmış kişilerce hazırlanmış, yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar[4] olarak sınıflandırılır.

Mecmualar, şairlerin dîvânlarında bulunan bozuk vezinli yahut eksik şiirlerinin tamir edilmesinde[5] çalışmacılara katkılar sunmaktadır. Öyle ki dîvânlarında anlamsal olarak problemler bulunan şairlerin şiirlerinde, mecmuaların kaynak edilmesiyle metin tamiri yapılıp anlamsal sorunlar ortadan kaldırılabilir.

Şiir mecmuaları farklı nazım biçimleriyle yazılmış manzumeleri bünyesinde barındırırken bir de edebiyat tarihimizde nazire mecmuaları bulunmaktadır. Nazire mecmuaları, edebiyat tarihimizin aydınlatılmasındaki katkıları dolayısıyla son derece önemli eserlerdir. Türlü devirlerde rağbet gören şairler ve onların şiirleriyle tesir sahaları; devir şairlerinin şiir anlayışları, eğilimleri, zevkleri, işledikleri konular, kafiye, redif ve vezin tercihleri gibi önemli bilgilerin çoğunu, bu nazire mecmualarını inceleyip değerlendirmek yoluyla daha sağlıklı öğrenebilme şansına sahibiz.[6] Mecmû'atü'n-nezâir, Câmi'u'n-nezâir, Mecma'u'n-nezâir, Pervâne Bey Mecmuası, Metâli'u'n-nezâ'ir ve son olarak Sabrî'nin Mecmuası, klasik Türk edebiyatındaki önemli nazire mecmualarındandır.

Sonuç olarak mecmuaların edebiyat tarihine pek çok katkısı bulunmaktadır. Şairlerin yayınlanmış dîvânlarında bulunmayan şiirlerin ortaya çıkarılması noktasında veyahut dîvânının var olduğu mecmualar sayesinde ortaya çıkan şairlerin edebiyat dünyasına kazandırılması açısından mecmualar önemli bir yere sahiptir.

2. MECMŪʿĀ-YI EŞʿĀR (YB. 5879) HAKKINDA

Süleymaniye Kütüphanesi Yazma Bağışlar 5879 numarada kayıtlı şiir mecmuası toplam 192 varaktan oluşmaktadır. Müstensihi hakkında herhangi bir bilgi verilmeyen bu mecmuada yazı çeşidi olarak nesih yazı kullanılmıştır ve yazılar harekelidir. Her bir varak sayfası iki sütun halinde yazılmıştır ve düzgün bir yazı şekliyle kaleme alınmış bir

---

4 Agâh Sırrı Levend: "Mecmua": *Türk Edebiyatı Tarihi Giriş*: Ankara 1973, C. 1, s. 166-167.

5 Ozan Yılmaz: *"Metin Te'sisinde Şiir Mecmualarının Katkısına Bir Örnek: Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmud Efendi Koleksiyonu 5214 Numaralı Mecmua ve Muhtevası":* Dîvân Edebiyatı Araştırmaları Dergisi: İstanbul 2008, S. 1, s. 255.

6 Fatih Köksal: *Sana Benzer Gül Olmaz Divan Şiirinde Nazire:* Ankara 2006, s. 65-72.

şiir mecmuasıdır. Varak numaralarını belli etmek adına sonradan eklendiği anlaşılan Latin alfabesindeki rakamlar, mecmuanın her bir yaprağının sol üst köşesinde yer almaktadır. Mecmuada aharlı kağıt kullanılmış olup, yer yer su lekeleri bulunmaktadır.

Eserin 14[b] varak numarasına kadar, bu da onundur mânâsıyle bir şairin gazelleri ve kıtaları arasında eyzan gibi ve bazen onunla beraber velehû eyzan[7] anlamına gelen velehû terkibi şiirlerin başında yer almaktadır. Ancak bu varak numarasından sonra bu ibareye tekrardan rastlanmamaktadır.

Mecmua istinsah edilirken siyah mürekkep tercih edilmiş olup 57[b] numaralı varaktan 63[a] varak numarasına kadar şiirlerin kafiyeleri kırmızı mürekkep ile yazılmıştır. Cetvel ile her bir şiir arasında kırmızı mürekkep yardımıyla çizgiler çekilmiştir. Ayrıca eserin istinsahında kronolojik unsur, nazım şekli veyahut kafiye düzeni mevcut değildir

Çalışmamızın içeriğini oluşturan 1[a]-100[a] numaralı varakta XIV., XV. ve XVI. yüzyıllarda yaşadığını tespit ettiğimiz, mahlası belli olan toplam 17 şairin 126 şiiri yer almaktadır. Kime ait olduğunu tespit edemediğimiz şiir sayısı ise yedidir ve her bir şiir ile ilgili bilgiler dipnotlarda belirtilmiştir.

3. MECMŪʿĀ-YI EŞʿĀR'IN 1[a]-100[a] VARAKLARININ MUHTEVASI

Çalışmamızın temelini oluşturan kısım, *Mecmūʿā-yı Eşʿār*'ın 1[a]-100[a] varaklarını kapsamaktadır. Yazmada şiirler dizilirken bir dîvân tertibi şeklinde değil; müstensihin yazdığı formda şiirler mevcuttur. Gazeller dizilirken aynı şairin şiirleri art arda verildiği gibi sıra gelen şairler arasına başka şiirler de eklenmiştir. Çoğunluğunu gazellerin oluşturduğu yazmada terkîb-bend, tercî-bend ve tahmis de bulunmaktadır. Bu şiirleri gruplara ayırmadan tablo şeklinde peşi sıra ekledik.

Tablo listesinde varak numaralarını, şairleri, şiirlerin ilk mısralarını, şiirleri dîvânda yer alıp almadığını ve nazım biçimlerini verdik. Yazmada tespit edilemeyen veyahut tespit edilen ancak dîvânları ele geçmeyen şairler için yıldız (*) işaretini koyduk. Çift yıldız (**) ile belirtilen şairlerinin varsa divanları daha önce herhangi bir şekilde yayımlanamamış; yahut yayımlanmış ise de tespit edilememiş ancak farklı kaynaklarda bulduğumuz şiirleri ifade etmektedir.

---

7 Şemseddin Sami: *Kâmus-ı Türkî*. İstanbul 2012, s. 1063.

Mecmuada bulunan, fakat yayımlanmış dîvânlarda bulunmayan şiirler için “yok”, dîvânda yer alıyorsa “var” şeklinde belirttik. Bu yöntem ile birlikte hazırladığımız çalışmayı kısa bir özet ile anlatmaya çalıştık. Tablo 1’de mecmuada yer alan şiirlerin varak numaraları, şiir numaraları şairleri, şiirlerin ilk mısraları, dîvândaki durumları ve nazım biçimleri verilmiştir.

Tablo 1: Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Varak Numaraları, Şiir Numaraları, Şairler, Şiirlerin İlk Mısraları, Dîvândaki Durumları ve Nazım Biçimleri

Vr. No.	Şiir No.	Şair	Şiirlerinin İlk Mısraları	Şiirlerin Dîvândaki Durumu	Nazım Biçimleri
1[a]	1	Nesîmî	ṣusuz aç uyḫusuz dilber mėni yaḫar ġam-ı hecrüŋ	var	Gazel
1[a]	2	Nesîmî	caʿd-ı zülfin ʿanber-efşān eylemiş	var	Gazel
2[a]	3	Nesîmî	müddeʿī ister cüdā her dem beni dildārdan	yok	Gazel
3[a]	4	Nesîmî	ḫayālinden gören her kim bıraḳdı özge manṣūra	var	Gazel
3[b]	5	Nesîmî	ʿālemde bu gün ʿahdi bütün yār ele girmez	var	Gazel
4[b]	6	Nesîmî	el-minnetü li'llāh ki bugün yārümi buldum	var	Gazel
5[b]	7	Nesîmî	merḥabā ḫoş geldüŋ ėy rūḥ-ı revānum merḥabā	var	Gazel
6[a]	8	Nesîmî	yüzüŋ berg-i gül-i terdür gül-i ter	var	Gazel
7[a]	9	Nesîmî	leblerüŋ ḳandine şeker dėdiler	var	Gazel
8[a]	10	Nesîmî	ėy bād-ı ṣabā benden ilet yāre selāmı	var	Gazel
9[a]	11	Nesîmî	göŋlümde senüŋ ʿışḳ-ı cemālüŋ ezelīdür	var	Gazel
10[b]	12	Nesîmî	n'eylerem ben bende ṭurmaḳ çünki dildār andadur	var	Gazel
11[a]	13	Nesîmî	laʿl-i nābuŋ çeşmesinde āb-ı ḥayvān gizlidür	var	Gazel
12[a]	14	Nesîmî	nūr-ı ʿaynuŋ vechine ḥaḳdan işāretdür bu gün	var	Gazel
13[b]	15	Nesîmî	cennete teşbīh eyleyen bilmedi vech-i dilberi	var	Gazel

14[b]	16	**Nesîmî**	yüri hey ḳavli yalan epsem epsem	**yok**	**Gazel**
15[b]	17	**Şeyhî**	nedür iki cihānda ʿizzet ü cāh	**var**	**Gazel**
18[a]	18	**Şeyhî**	pīrūz-baḫt u zühre-maḳām u züḥal-maḥal	**var**	**Terkîb-bend**
20[b]	19	**Şeyhî**	hezār dil gözedür dilber ise ancaġ ola	**var**	**Gazel**
21[b]	20	**Şeyhî**	ger kürsī ėdinürse ṭoḳuz çarḫı fi'l-meṣel	**var**	**Terkîb-bend**
21[b]	21	**Şeyhî**	ne ḫaber vėrdi ṣabā zülf-i perīşānuŋ içün	**var**	**Gazel**
22[b]	22	**Şeyhî**	göŋül bende ṭapucı cān senüŋdür	**var**	**Gazel**
23[b]	23	**Şeyhî**	sulṭān-ı germiyān ġurabā devleti dirīġ	**var**	**Tercî-bend**
23[b]	24	**Şeyhî**	ṣoḥbetlerümüz bizüm anı cān yaraşuġı	**var**	**Gazel**
25[b]	25	**Nizâmî**	ʿışḳuŋ olalı cānuma hem-dem dėdükleri	**var**	**Gazel**
26[a]	26	**Şeyhî**	yine ṣubḥuŋ nefesi raḥmet-i raḥmān gibidür	**var**	**Gazel**
27[a]	27	**Şeyhî**	vaṣl-ı dilber ḳanı kim faṣl-ı bahār oldı yine	**var**	**Gazel**
28[a]	28	**Şeyhî**	cān ḫastadür bedendeki ṣıḥḥat ne fā'ide	**var**	**Gazel**
28[b]	29	**Şeyhî**	zāhide firdevs-i aʿlā ḫoş gelür	**var**	**Gazel**
29[b]	30	**Şeyhî**	bir dem ki ṣoḥbet eyleye aġyār yār ile	**var**	**Gazel**
30[b]	31	**Şeyhî**	geçsün fiġān u nāle vü derd ü enīn ile	**var**	**Gazel**
31[a]	32	**Şeyhî**	yaşumdan ayru āhuma hem-dem bulınmadı	**var**	**Gazel**
32[a]	33	**Şeyhî**	çoḳ-durur şehrüŋde ben ḳul düşmüşem şāhā ġarīb	**var**	**Gazel**
32[b]	34	**Şeyhî**	seḥer gülşende āvāz-ı naġamdur	**var**	**Gazel**
33[b]	35	**Şeyhî**	nigārā ḫaddüŋüŋ luṭfı ḳomadı gülde reng ü bū	**var**	**Gazel**

34[b]	36	**Şeyhî**	sen cāna gözüm ḳılalı bir kez naẓar ėy dost	**var**	**Gazel**
35[a]	37	**Şeyhî**	heves gönülde hevā cānda vü belā başda	**var**	**Gazel**
35[b]	38	**Nizâmî**	ėy cemālüŋ cilve-gāhı ravża-yı ḫuld-i berīn	**var**	**Gazel**
36[a]	39	**Nizâmî**	ṣaçdı kāfūr üzre ʿanber kākül-i müşgīn-i dost	**var**	**Gazel**
37[a]	40	**Nizâmî**	her seḥer kim şāh-ı encüm maşrıḳı mesken ṭutar	**var**	**Gazel**
38[a]	41	**Nizâmî**	gözlerüŋe fitne vü āşūbı ol ḳaş aŋdurur	**var**	**Gazel**
38[b]	42	**Nizâmî**	tā ki ḥüsnüŋden ḫaber vėrdi ṣabā gülzārda	**var**	**Gazel**
39[a]	43	**Nizâmî**	dil-berā milküŋ **niẓāmī** olmasa olur ḫarāb	**var**	**Gazel**
39[a]	44	**Nizâmî**	kim görürse seni ṣanur ki güneş indi yėre	**var**	**Gazel**
40[a]	45	**Nizâmî**	gün yüzüŋ görmeyeliden ki günüm dün gibidür	**var**	**Gazel**
41[a]	46	**Ahmed Paşa**	mümkin olmaz ki ben ol serv-i dilārāyı görem	**var**	**Gazel**
41[b]	47	**Ahmed Paşa**	ne müşkildür cüdā düşmek kişi sevgülü yārından	**var**	**Gazel**
42[a]	48	**Ahmed Paşa**	fırāḳ-ı yāra ṣabr olmaz gidelüm bārī şehrüŋden	**var**	**Gazel**
43[a]	49	**Ahmed Paşa**	vėrüp sitem-i ʿışḳuŋ eline yaḳam ėy dost	**var**	**Gazel**
43[b]	50	**Ahmed Paşa**	berg-i semenüŋ lāle gibi ḫūb olacaḳdur	**var**	**Gazel**
44[a]	51	**Ahmed Paşa**	yaḳdı çeşmüm ʿışḳ odın dėdi dile gir yan aŋa	**var**	**Gazel**
45[a]	52	**Ahmed Paşa**	çün bilürsin ḳaşlaruŋ yāsına ḳurbān olduġum	**var**	**Gazel**
45[b]	53	**Ahmed Paşa**	ėy ṣabā depredicek ṭurre-yi cānānumuzı	**var**	**Gazel**
46[b]	54	**Ahmed Paşa**	cihān güzelleri çün bī-vefā imiş bildük	**var**	**Gazel**
47[a]	55	**Ahmed Paşa**	dil ṣaçuŋ zencīrinüŋ dīvānesidür dōstum	**var**	**Gazel**

47[b]	56	**Ahmed Paşa**	firāḳ u ḥasret elinden nigāra yalvaralum	**var**	**Gazel**
48[b]	57	**Ahmed Paşa**	ṣanemā ṣanma ki senden uṣanam gelmez iseŋ	**var**	**Gazel**
49[a]	58	**Ahmed Paşa**	ḳanı ol dem ki severdüm ben seni cānum bigi	**var**	**Gazel**
49[b]	59	**Ahmed Paşa**	göŋül bir dilrübāya müftetendür	**var**	**Gazel**
50[a]	60	**Ahmed Paşa**	ṣubḥa dek her gėce aġyār ile ol yār oturur	**var**	**Gazel**
50[b]	61	**Ahmed Paşa**	tā ḳaşuŋı peyveste kemān eyledüŋ ėy dost	**var**	**Gazel**
51[a]	62	*	bāz-ı çeşmüŋ murġ-ı cān olur ʿaceb ṣayyādsın	*	**Tahmis**
53[a]	63	**Fethüddîn**	düşeli senden cüdā bi'llāh ki cānum sensedüm	**	**Gazel**
54[a]	64	**Ahmed Paşa**	severem ben seni cāndan efendi	**yok**	**Gazel**
54[b]	65	**Ahmed Paşa**	zülfinüŋ būyına olaldan giriftār iŋlerem	**var**	**Gazel**
55[a]	66	**Ahmed Paşa**	mey-gūn lebüŋ ḫayāline her gėce ṣubḥa dek	**var**	**Gazel**
55[b]	67	**Ahmed Paşa**	cānı şevḳ odına atar ruḫ-ı yār ayruluġı	**var**	**Gazel**
56[a]	68	**Ahmed Paşa**	yaraladuŋ yüregümi yār hey	**var**	**Gazel**
57[a]	69	**Ahmed Paşa**	dirīġa yār benden yüz çevürdi	**var**	**Gazel**
57[b]	70	**Ahmedî**	cihāndan ben uṣanmışam baŋa seni gerek seni	**var**	**Gazel**
58[b]	71	*	göŋül ʿışḳ odınuŋ pervānesidür	*	**Gazel**
59[a]	72	**Ahmedî**	ʿışḳuŋ iḥrāmın giyüp seni isteyü	**var**	**Gazel**
59[a]	73	*	göŋül milkin ḫarāb ėtdüŋ revā mı	*	**Gazel**
60[a]	74	**Ahmed Paşa**	ʿāşıḳuŋ göŋli şınıḳdur ʿahd ü peymānı dürüst	**var**	**Gazel**
60[b]	75	**Nisâyi**	dil ġamuŋdan ġayrı cānā daḫı mihmān istemez	**	**Gazel**

61ª	76	Sehâyî	āfītāb-ı ḥüsnüŋ ėy meh kim niḳāb altındadur	*	Gazel
62ª	77	*	yā ilāhī yār yüzin gül eylegil	*	Gazel
62ᵇ	78	Vezîrdâroglı	gönül sensüz perīşān oldı tėz gel	*	Gazel
63ª	79	‘Adnî	gözüm yaşına raḥm ėt sürme derden	var	Gazel
64ª	80	‘Adnî	zülfüŋi çün-kim perīşān eyledüŋ	var	Gazel
65ª	81	‘Adnî	cān cemālüŋ şemʿinüŋ pervānesidür dōstum	var	Gazel
65ᵇ	82	‘Adnî	ol serv-i māh-çihre ki gülden yaŋaġı var	var	Gazel
66ᵇ	83	‘Adnî	dildār içün endīşe-yi cān eylemek olmaz	var	Gazel
67ᵇ	84	‘Adnî	cān n’eylerdi dil-i bī-çāre cānān olmasa	var	Gazel
68ª	85	Nizâmî	tebessüm ile nigārum ki ḳatl-i merdüm ėder	var	Gazel
68ᵇ	86	Nizâmî	ḫurrem bu dem ki ölmiş iken cāna ėrmişem	var	Gazel
69ª	87	Nizâmî	geh var dėyüp aġzuŋa gehī yoḳ dėse ʿāşıḳ	var	Gazel
70ª	88	Nizâmî	āḫir ėy dil-ber cefā ḳılmaḳdan uşanmaz mısın	var	Gazel
70ᵇ	89	Nizâmî	ėy şaçı sünbül yüzi gül zülfi reyḥānum benüm	var	Gazel
71ᵇ	90	Nizâmî	kanum dökerse ġamzelerüŋ ėy peri-şıfat	var	Gazel
72ª	91	Nizâmî	baŋa yār ėtdi derd ü miḥnet ü yār	var	Gazel
73ª	92	Nizâmî	her sīnede ki mihr ü maḥabbet eşeri var	var	Gazel
73ᵇ	93	Nizâmî	dil ki hicrānuŋ ile ḫaste vü dermānde yatur	var	Gazel
74ᵇ	94	Nizâmî	bėl baġlayup ki cānuma ḳaṣd ol ḥabīb ėder	var	Gazel
75ª	95	Nizâmî	burḳaʿuŋdan cān u dil mihrin ġamām-ı ġam ṭutar	var	Gazel

76[a]	96	Nizâmî	ayaġuŋ altına her kim yüzini ḫāk eyler	var	Gazel
76[b]	97	Nizâmî	ḫaṭṭ-ı reyḥān kim ṭolanmışdur gülistānı dürüst	var	Gazel
77[b]	98	Nizâmî	sevdüm yine bir māh ki devrān güzelidür	var	Gazel
78[a]	99	ʻAdnî	ḥüsniŋüŋ gencīnesin yaġma ḳılurdı ḫūblar	var	Gazel
78[b]	100	ʻAdnî	görürse gün yüzüŋüŋ ṭalʿatın ḳamer yėrine	var	Gazel
79[a]	101	ʻAdnî	unıtdıysa n'ola dilber beni luṭf [u] vefāsından	var	Gazel
79[b]	102	ʻAdnî	ney gibi nice bir ġam ilinden fiġān ėdem	var	Gazel
80[b]	103	ʻAdnî	şükrāne gerek terk-i ser ü cān ü ten ėtmek	var	Gazel
81[a]	104	ʻAdnî	götür niḳābı yüzüŋ nūrın āşikār eyle	var	Gazel
82[a]	105	ʻAdnî	göŋül ʿimāreti ġamdan ḫarāba yüz dutdı	var	Gazel
82[b]	106	ʻAdnî	göŋlümü sevdāyī ḳıldı zülf-i pür-sevdā-yı dost	var	Gazel
83[a]	107	Resmî	tā ki cānā mübtelā-yı cevr-i cānān olmışam	*	Gazel
84[a]	108	Resmî	yüregüm yaralanmışdur vefāsız yār derdinden	*	Gazel
84[b]	109	Niyâzî	gün yüzüŋ olalı ey meh-pāre çeşmümden nihān	*	Tercî-bend
86[b]	110	*	āh kim yoḳdur vefāsı bī-vefā cānum benüm	*	Tercî-bend
87[b]	111	*	yā rab ol dilber ʿaceb bilsem niçün benden ḳaçar	*	Gazel
87[b]	112	*	yā ilāhī yan dėdügüm olmadı	*	Gazel
88[a]	113	Nizâmî	bülbül ġam ile lāl u hayādan gül āb olur	var	Gazel
88[a]	114	Nizâmî	baġ-ı cennetdür cemāl-i cān-fezāsı yūsufuŋ	var	Gazel
89[a]	115	Şeyhî	şol cān ki yüzüŋ şemʿine pervāneliġ eyler	var	Gazel

89[b]	116	**Nizâmî**	nigārā sensüz olan dem ne demdür	**var**	**Gazel**
90[b]	117	**Ahmed Paşa**	ėy gönül murġu ne raḥm umarsın ol ṣayyāddan	**var**	**Gazel**
91[b]	118	**Ahmed Paşa**	ʿışḳ ṭasın çıŋradan āh u efġānumdur benüm	**var**	**Gazel**
92[b]	119	**Ahmed Paşa**	yine bī̇çāre gönül ḥasret ile yāra gider	**var**	**Gazel**
93[a]	120	**Ahmed Paşa**	gönül zülfüŋde āh eyler kimerde	**var**	**Gazel**
94[a]	121	**Ahmed Paşa**	tekye-yi rūzī̇ degüldür maḥrem-i esrār-ı ʿışḳ	**var**	**Gazel**
94[b]	122	**Ahmed Paşa**	serv-i bālāŋ ile bāşuma belālar niçe bir	**var**	**Gazel**
95[b]	123	**Ahmed Paşa**	ġarī̇bem ʿāşıḳam baŋa naẓar ḳıl	**yok**	**Gazel**
96[a]	124	**Ahmed Paşa**	bī̇-vefālıḳ eyleme yār epsem ol	**yok**	**Gazel**
96[b]	125	**Ahmed Paşa**	ruḫlaruŋ ʿaksini cām içre bilem gibi gelür	**var**	**Gazel**
97[b]	126	**Ahmed Paşa**	efkār-ı ʿışḳuŋla dil-figāruŋam senüŋ	**var**	**Gazel**
98[a]	127	**Zâlî**	İlk mısrası tespit edilememiştir.	*	**Gazel**
98[b]	128	**Hüseynî**	ʿāşıḳam ėrmez elüm saŋa nigārum bilmiş ol	*	**Gazel**
99[a]	129	**Mu‘îdî**	ol ṣanem çün bī̇-vefādur vāz geldüm sevmezem	**var**	**Gazel**
100[a]	130	**Tâli‘î**	İlk mısrası tespit edilememiştir.	*	**Gazel**
100[a]	131	**Tâli‘î**	ferāġat eylegil ėy dil ümī̇d-i vaṣl-ı dilberden	*	**Gazel**

3.1. Mecmuada Yer Alan Şairler

Mecmūʿā-yı Eşʿār 'ın 1[a]-100[a] varakları kısmında; 'Adnî, Ahmed Paşa, Ahmedî, Fethüddîn, Hüseynî, Mu'îdî', Nesîmî, Nisâyi, Niyâzî, Nizâmî, Resmî, Sehâyî, Şeyhî, Tâli'î, Vezîrdâroglı, Zâli olmak üzere XIV. XV. ve XVI. yüzyıllarda yaşamış şairlerin şiirleri yer almaktadır. Şeyhî'ye ait olduğunu tespit ettiğimiz terkîb-bendin 3. bendi yazmada 18[a] numaralı varakta başlarken, vasıta beyti 22[b] numaralı varaktadır. Bundan mütevellit şiirin düzenini ve anlamını bozmamak adına var olan sayfadaki terkîb-bendin sonuna vasıta beytini ekledik. 21[b] numaralı varakta bahsi geçen terkîb-bendin 4. bendinin yalnızca vasıta beyti; 23[b] numaralı varakta ise tercî-bendin mütekerrir vasıta beyti şiir mecmuasında yazılmıştır. Yazmanın gerçekçiliğini bozmamak adına şiirlerin tamamını dîvândan tamamlamak yerine var olan haliyle yazıp, diliçi çevirisini yaptık. 38[b] numaralı varakta yer alan şiirin mecmuada yalnızca 3 beyti bulunmaktadır ve mahlası belirtilmemiştir. Kendinden sonra istinsah edilmiş manzumelerden faydalanarak şiirin Nizâmî'ye ait olduğunu tespit ettik ve dîvândaki yerini belirttik. Şiir mecmuasında 53[a] numaralı varakta yer alan, mahlası Ahmed Paşa olarak yazılan şiirin Fethüddîn'e ait olduğunu, Ömer b. Mezîd'in Mecmû'atü'n Nezâ'ir'ini kaynak göstererek tespit ettik. 60[b] numaralı varakta ise mahlas Sehâyî yazılmıştır ancak şiirin Pervâne Bey Mecmuası'nda Nisâyi'ye ait olduğunu saptadık.

Yukarıdaki isimleri verilen şairlerin haricinde, şiirlerin kime ait olduğunu tespit edemediğimiz, mahlası bulunmayan veyahut eksik yazılan 6 şairin şiirleri daha bulunmaktadır. Bu şiirler yazmanın 58[b], 59[a], 62[a], 86[b] ve 87[b](2) varaklarında yer almaktadır. 58[b]'de yer alan şiir 4 beyit olup, son beytin 2. mısrası eksiktir. 59[a]'da 7 beyit, 62[a]'da ise 2 beyit aktarılmıştır. Son olarak ise geriye kalan manzumelerden 87[b]'de yer alan şiirin sadece 1 beyti verilmiş olup, yine 87[b] varak numarasında yer alan 2 beyitlik şiirin dizesi eksiktir. Tablo 2'de mecmuadaki şairler, şiir sayıları ve şiirlerin numaraları verilmiştir.

Tablo 2: Mecmuadaki Şairler, Şiir Sayıları ve Şiirlerin Numaraları:

No	Şair Adı	Toplam Şiir Sayısı	Şiir Numaraları
1	'Adnî	14	79-80-81-82-83-84-99-100-101-102-103-104-105-106
2	Ahmed Paşa	34	46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-

			56-57-58-59-60-61-62-64-65-66-67-68-69-74-98-117-118-119-120-121-122-123-124-125
3	Ahmedî	2	70-72
4	Fethüddîn	1	63
5	Hüseynî	1	128
6	Mu‘îdî‘	1	129
7	Nesîmî	16	1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-14-15-16
8	Nisâyi	1	75
9	Niyâzî	1	109
10	Nizâmî	26	25-38-39-40-41-42-43-44-45-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-113-114-116-126
11	Resmî	2	107-108
12	Sehâyî	1	76
13	Şeyhî	21	17-18-19-20-21-22-23-24-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-115
14	Tâli‘î	2	130-131
15	Vezîrdâroglı	1	78
16	Zâli	1	127
17	*	8	71-73-77-98-110-111-113-126
Toplam		**131**	

3.2. Mecmuada Yer Alan Şiirler ve Nazım Biçimleri

Mecmuanın 1[a]-100[a] varakları arasında toplam 24 şairin 131 şiiri bulunmaktadır fakat şiirlerden 6 tanesi kime ait olduğu tespit edilememiştir. En çok kullanılan nazım şekli ise gazeldir. Bu varaklar arasında 127 gazel, 1 terkîb-bend, 2 tercî-bend ve 1 tahmis bulunmaktadır. Şeyhî'ye ait olan terkîb-bendin, mecmuada yer alan manzumesi haricindeki bendinin yalnızca bir vasıta beyti yazılmıştır. Yine Şeyhî'ye ait olduğunu

tespit ettiğimiz bir beytin tercî-bendin mütekerrir vasıta beyti istinsah edilmiştir. Şiir sayısı bakımından en çok şiir 34 gazel ile Ahmed Paşa'ya aittir. Tablo 3'te mecmuada yer alan şiirlerin nazım şekilleri, sayısı, şair adı ve şiir numaraları verilmiştir.

Tablo 3: Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Nazım Şekilleri, Sayısı, Şair Adı ve Şiir Numaraları:

Nazım Şekli	Sayısı	Şair Adı	Şiir Numaraları
Gazel	120	ʻAdnî	79-80-81-82-83-84-99-100-101-102-103-104-105-106
		Ahmed Paşa	46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-64-65-66-67-68-69-74-98-117-118-119-120-121-122-123-124-125
		Ahmedî	70-72
		Fethüddîn	63
		Hüseynî	128
		Muʻîdîʻ	129
		Nesîmî	1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-14-15-16
		Nisâyi	75
		Niyâzî	109
		Nizâmî	25-38-39-40-41-42-43-44-45-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-113-114-116-126
		Resmî	107-108
		Sehâyî	76
		Şeyhî	17-19-21-22-24-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-115
		Tâliʻî	130-131
		Vezîrdâroglı	78
		Zâli	127
	7	*	71-73-77-98-111-113-126
Terkîb-bend	2	Şeyhî	18-20

Tercî-bend	3	Niyâzî	109
		*	110
		Şeyhî	23
Tahmis	1	*	62

3.3. Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler

Çalışmamızı kapsayan 1[a]-100[a] varakları arasındaki şiirlerde 11 çeşit vezin kullanılmıştır. Bu vezinlerden en fazla kullanılan remel ve hezec bahirleridir. Bu bahirleri 1 çeşit vezinle recez, mużārīᶜ, mücteṣ, seriᶜ, ḫafīf bahirleri takip etmiştir. Tezimizi kapsayan bölümdeki şiirlerin 41 tanesi "fāᶜilātün fāᶜilātün fāᶜilātün fāᶜilün" ölçüsüyle yazılmıştır. Bu veznin ardından en çok kullanılan ikinci vezin ise hezec bahrindeki "mefāᶜīlün mefāᶜīlün feᶜūlün" ölçüsü ile mużārīᶜ bahrindeki "mefᶜūlü fāᶜilātü mefāᶜīlü fāᶜīlün" ölçüsüdür ve her iki vezin 16 defa kullanılmıştır. Hezec bahrindeki bir diğer ölçü olan "mefᶜūlü mefāᶜīlü mefāᶜīlü feᶜūlün" ise 14 defa kullanılarak üçüncü sırada yer almaktadır. Aşağıdaki listede çalışmamızı kapsayan şiirlerin vezinleri verilmiştir. Mecmuada kullanılan vezinlerin bahirleri, ölçüleri, şiir numaraları ve toplam kullanım sayıları ise Tablo 4'te gösterilmiştir.

1. **Hezec [Türkü]**

mefāᶜīlün mefāᶜīlün mefāᶜīlün mefāᶜīlün
. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

mefāᶜīlün mefāᶜīlün feᶜūlün
. - - - / . - - - / . - -

mefᶜūlü mefāᶜīlü mefāᶜīlü feᶜūlün
- - . / . - - . / . - - . / . - -

2. **Recez [Titrek]**

müfteʿilün mefāʿilün müfteʿilün mefāʿilün
- . . - / . - . - / - . . - / . - . -

3. **Remel [Koşma]**

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün
- . - - / - . - - / - . - - / - . –

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün
. . - - / . . - - / . . - - / . . -

4. **Mużārīʿ [Benzer]**

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün
- - . / - . - . / . - - . / - . -

5. **Müctes [Kopuk]**

mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün
. - . - / . . - - / . - . - / . . –

6. **Seriʿ [Çabuk]**

müfteʿilün müfteʿilün fāʿilün
- . . - / - . . - / - . -

7. **Ḫafīf [Yeyni]**

feʿilātün mefāʿilün feʿilün
. . - - / . - . - / . . -

Tablo 4: Mecmuada Kullanılan Vezinler ve Şiir Numaraları

Mecmuada Kullanılan Vezinler			
Bahir	**Vezin**	**Şiir Numaraları**	**Toplam**
Hezec [Türkü]	mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün . - - - / . - - - / . - - - / . - - -	1-4-35-47-48-70-101-108-127-131	10
	mefāʿīlün mefāʿīlün feʿūlün . - - - / . - - - / . - -	8-16-22-34-59-64-69-71-73-78-79-91-116-120-123-130	16
	mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün - - . / . - - . / . - - . / . - -	5-6-10-11-24-36-49-50-61-83-87-92-103-115	14
Recez [Titrek]	müfteʿilün mefāʿilün müfteʿilün mefāʿilün - . . - / . - . - / - . . - / . - . -	15	1
Remel [Koşma]	fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün - . - - / - . - - / - . - - / - . -	3-7-12-13-14-33-38-39-40-41-42-43-51-52-55-58-62-63-65-74-75-76-81-84-88-89-95-97-98-99-106-107-109-110-111-114-117-118-121-128-129	41
	feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün . . - - / . . - - / . . - - / . . -	21-26-27-44-45-46-53-57-60-67-93-96-119-122-125	15

	fāʿ ilātün fāʿ ilātün fāʿ ilün - . - - / - . - - / - . -	2-29-72-77-80-112-124	7
Mużārīʿ [Benzer]	mefʿ ūlü fāʿ ilātü mefāʿ īlü fāʿ ilün - - . / - . - . / . - - . / - . -	18-20-23-25-28-30-31-32-66-82-86-90-94-102-113-126	16
Mücteş [Kopuk]	mefāʿ ilün feʿ ilātün mefāʿ ilün feʿ ilün . - . - / . . - - / . - . - / . . -	19-37-54-56-85-100-104-105	8
Seriʿ [Çabuk]	müfteʿ ilün müfteʿ ilün fāʿ ilün - . . - / - . . - / - . -	70	1
Ḫafīf [Yeyni]	feʿ ilātün mefāʿ ilün feʿ ilün . . - - / . - . - / . . -	11-19	2
Toplam Kullanılan Vezin Sayısı			131

4. METİN KURULURKEN TUTULAN YOL

Çeviriyazılı metin bilgisayar ortamında işlenirken varak numaraları, düzenli olması açısından eklediğimiz şiir numaralarına bağlı olarak dipnotta gösterilmiş olup, şairlerin adları ile varsa kaynak olarak kullanılan eserlerdeki ve divanlardaki yerleri de belirtilmiştir.

Varaklar numaralandırılırken yazmaya sonradan dahil edildiği anlaşılan Latin rakamlar dikkate alınmıştır.

Farsça'da vâv-ı ma'dûle "v" şeklinde gösterilmiştir.

Metinde şiirler ve vezinler küçük harfle yazılmış, yalnızca veznin dahil olduğu bahir isimleri büyük harfle yazılmıştır.

Sıfat ve isim tamlamalarında ses uyumu dikkate alınarak -ı/-i, /-yı/-yi şeklinde yazılmıştır.

Bildirme eki olan "-durur" kelimeye birleşik olarak okunmuştur. (Ör.: feda-durur)

Demâdem, dembedem gibi kelimeler "-" işaretiyle ayrılmamıştır.

Bazı kısımlarda anlam açısından problemlerin olduğu görülmüş, bu yüzden yayınlanmış divanlarda şiirler tespit edilmiş ve metinde değiştirilerek dipnotta belirtilmiştir.

Düzeltme ve ekleme yapılan kısımlar [ ] işaretiyle gösterilmiştir. Ekleme yapılamayan ve nesre çevrilemeyen kısımlar ise […] işaretiyle belirtilmiştir.

ÇEVİRİYAZILI METİN

1.

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. [ṣusuz aç uyḫusuz dilber mėni yaḫar ġam-ı hecrüŋ]
girem beytü'l-ḥarām içre ḳılam tā secde bābından

2. beni şol müddeʿī ṣanur ıraġam yaʿnī ṭapuŋdan
zihī cāhil ki ġafletden uyanmaz ḳaldı ḫᵛābından

3. **nesīmī** niçe vaṣf ėtsün ki ḥüsnüŋ bī-nihāyetdür
ṭutuldı dili eflākiŋ su'āl ėtdüm cevābından

2.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . -

1. caʿd-ı zülfin ʿanber-efşān eylemiş
nāfe-yi çīni perīşān eylemiş

2. cān u dil her dem niçün ṭop olmasun
çün nigārum zülfi çevgān eylemiş

3. zülfi ṭaġıtmış ruḫ üzre ol ṣanem
kāfir-i çīn ḳaṣd-ı īmān eylemiş

4. ʿāşıḳuŋ ḳanına bandurmış elin
gör bu destānı ne destān eylemiş

---

1 1ª Y. Nesīmī: *Dīvān:* G. 332.

1 Ey güzel sevgili, ayrılığının gamı beni aç, susuz ve uykusuz yakar; kapısından Beytü'l-Harâm'ın içine girip secde edeyim.

2 Şöyle ki beni şu rakip senin huzurundan uzağım zanneder; rakip gaflet uykusundan uyanmayıp cahil kaldı, ne mutlu bana!

3 Nesîmî seni nasıl övsün ki güzelliğinin sonu yoktur, sorduğum sorunun cevabından feleklerin dili tutuldu.

2 1ª Y. Nesīmī: *Dīvān:* G. 203.

1 Senin kıvırcık saçın anber saçtığından, Çin nâfesini perişan etmiş.

2 Mademki o güzel sevgili saçlarını çevgan eylemiş, can ve gönül neden her vakit top olmasın?

3 O put gibi güzel sevgili yanağının üstüne saçlarını dökmüş, Çin kafiri imana zarar vermeye çalışmış.

4 Âşığın kanına elini bulandırmış, gör bu destanı ne destan eylemiş.

5. gözleri ḳaşı ene’l-ḥaḳ çaġırur
gör bu sırrı kimde pinhān eylemiş

6. ḥüsn içinde görmemiş miṯlüŋ felek
bunca devrānı ki devrān eylemiş

7. ʿīd-i ekberdür **nesīmī**ye bu gün
cānını şol māha ḳurbān eylemiş

3.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel: - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. müddeʿī ister cüdā her dem beni dildārdan
olmasun hergiz [cüdā] derd ü belā vü zārdan

2. eksük olmaz meclisinden dilberüŋ dā’im raḳīb
gerçi eydürler ki gül ḫālī degüldür ḫārdan

3. görmemişdür laʿlüŋi zāhid ki meyl ėtmez meye
yoḫsa görser çıḳmaz idi ḫāne-yi ḫammārdan

4. ʿāşıḳı ser-mest gör hicrānda yanar dem be-dem
vāʿiẓüŋ ḳorḳduġı [her] ānī ʿacebdür nārdan

5. yārüŋ ardınca ne ġam ger çoġ olur ḫār u ḫas
dönmezem ʿışḳından anuŋ ṣad hezār aġyārdan

---

5 Gözleri ve kaşı ene’l-Hakk söyler ama bu sırrı kimde saklayıp gizlediğini gör.

6 Bunca zaman dönüp duran felek senin güzelliğinde benzer bir güzellik görmemiş.

7 Canını o ay yüzlü güzele kurban eden Nesîmî’ye bugün en büyük Kurban Bayramıdır.

3 2ª Y. Nesīmī: *Dīvān*’da yoktur.

1 Rakip her an benim sevgiliden ayrı kalmamı ister, o asla dertten, beladan ve inlemeden ayrı düşmesin.

2 Sevgilinin meclisinden her zaman rakip eksik olmaz, gerçi gül dikenden ayrı olmaz derler.

3 Zahid senin dudağını görmemiştir ki şaraba yönelmez, yoksa görseydi meyhaneden çıkmazdı.

4 Vaizin her an korktuğu ateşten, sarhoş aşık ayrılığın derdiyle her an yanar. Buna şaşılır mı?

5 Eğer sevgilinin ardından gam değil çalı çırpı çok olsa bile, yüz binlerce rakip olsa da onun aşkından vazgeçmem.

6. nice feryād ėtmeyem çarḫuŋ elinden dem be-dem
ben żaʿīfi ẓulm ile ḳıldı cüdā şol yārdan

7. çün ezelden ėy **nesīmī** saŋa fürḳatdür naṣīb
gel şikāyet eyleme bu künbed-i devvārdan

4.

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. ḫayālinden gören her kim bıraḳdı özini manṣūra
bu maʿnīdendür ėy cān kim ḫayālüŋ ḳadrini [bilmez]

2. güneş māh-ı tamāmuŋdan zevāle her gün uġrar [çün]
neden şol āfitāb [ayruḫ] zevālüŋ ḳadrini bilmez

3. nihālüŋ iʿtidālinden utanur sidre vü ṭāvūs
bu ḳaddi beŋzeden serve hilālüŋ ḳadrini bilmez

4. **nesīmī** ṣūfa degşürmez ġamuŋdan gėydügi şālı
kim ol ṣūfī ṣafā[da]dur ki şāluŋ ḳadrini bilmez

---

6 Feleğin elinden her an nasıl feryat etmeyeyim? Her an benim gibi güçsüzü eziyetiyle şu güzelden ayrı düşürdü.

7 Ey Nesîmî! Mademki senin kısmetinde ayrılık var, gel bu gökyüzünden şikayet etme.

4 3ª Y. Nesīmī: *Dīvān:* G. 176.

1 Ey cân, senin hayalini gören her kimse kendini Mansur gibi (dâra) bıraktı, bundan dolayı senin hayalinin kıymetini kim bilmez?

2 Mademki güneş senin ay (gibi parlak yüzünden) her gün yok oluyor, neden şu güneş senin zevalinin kıymetini bilmez?
neden: nedendür Y.

3 Sidre ağacı ve tavus kuşu sevgilinin ölçülü fidanından utanır, bu boyu serviye benzeten o yay kaşın kıymetini bilmez.

4 Nesîmî sevgilinin kederinden giydiği şalı yüne değişmez ki, yünün safasını süren sûfî bu şalın kıymetini bilmez.

5.

mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün

Hezec - - . /. - - . /. - - . /. - -

1. ʿālemde bu gün ʿahdi bütün yār ele girmez
   yandurdı diken bağrumı gülzār ele girmez

2. ey ḫasta gönül gör ne dėrem benden işit pend
   dildāra ḥarīṣ olma ki dildār ele girmez

3. nāḳıṣ miḥek oldı ḳamunuŋ ḳalbi zaġalnak
   bir sikkesi ḫūb irice dīnār ele girmez

4. gül çihresinüŋ şemʿine pervāne bigi yan
   anuŋ bigi cān yandurucı nār ele girmez

5. seyyāre bigi seyr ėderem dā'im anuŋla
   şol seyr ėdici kevkeb-i seyyār ele girmez

6. mūsā gibi ger ʿāşıḳınuŋ gönlüŋi arıt
   ṣaf olmaya çün eline dīdār ele girmez

7. ey āḫır anuŋ dārına ʿāşıḳ bu serādan
   geç kim bu geçen arsada ol dār ele girmez

8. elfāẓ-ı **nesīmī** bugün ol muʿcizedür kim
   beŋzer aŋa bir lü'lū-yı şehvār ele girmez

---

5 3[b] Y. Nesīmī: *Dīvān:* G. 177.

1 Bugün alemde yeminini tutan bir sevgili ele geçmez. Diken bağrımı yaktı, gülbahçesi ele geçmez.

2 Ey yaralı gönül! Söylediklerimi dinle, bu öğüdü benden işit, sevgili(ye ulaşmak için) hırslı olma, çünkü elde etmek mümkün değildir.
pend: benden Y.

3 Herkesin kalbi bozulmuş ve mihenk taşındaki değeri düşmüştür. Sikkesi güzel, büyük bir dinar elde etmek mümkün değildir.

4 Gül yüzünün mumuna pervane gibi yan, onun gibi can yakıcı bir ateşi elde etmek mümkün değildir.

5 Her zaman gezegen gibi onunla seyir ederim ki şu gezici gezgin yıldızı elde etmek mümkün değildir.

6 Eğer Musa gibi aşığın gönlünü arıtırsan saf olmazsa (sevgilinin) yüzü elde edilmez.

7 Ey ahir zamanın âşığı! Bu saraydan onun yurduna geç ki bu arsada o yurdu elde etmek mümkün değildir.

8 Nesîmî'nin sözleri bugün mucize gibidir ki ona benzeyen iri bir inci ele geçmez.

6.

mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün

Hezec - - . /. - - . /. - - . /. - -

1. el-minnetü li'llāh ki bugün yārümi buldum
   gönlümde ṭuran dilber-i dildārumı buldum

2. degmez baŋa bir pula cihān varlığı ile
   niçün ki güzel sikkeli dīnārumı buldum

3. ṭoprag̀ iken ol zühre baŋa müşterī oldı
   dellāle çag̀ır gel dė ki bāzārumı buldum

4. fāş eyleyimez sırrumı nā-maḥreme çünkim
   maḥbūb-ı emīn maḥrem-i esrārumı buldum

5. baḫtum güneşi ṭog̀ dėyü uyḫudan uyandı
   maʿnīsi bu kim devlet-i bīdārumı buldum

6. cānı n'iderem n'eylerem āḫir bu cihānı
   çün tefrīḳasuz yār-ı vefādārumı buldum

7. ger mūsā gibi ʿāşıḳ iseŋ yüzine anuŋ
   gör sen de seni şöyle ki dīdārumı buldum

8. vėrdi ṣaçınuŋ küfrine īmānı **nesīmī**
   ėy ḫırḳa gėyen ben daḫı zünnārumı buldum

---

6 4[b] Y. Nesīmī: *Dīvān:* G. 271.

1 Allah'a şükür ki bugün gönlümde duran o güzel, alımlı, gönül alan yârimi buldum.

2 Dünya varlığı ile bir pula değmez, çünkü güzel sikkeli dinarımı buldum.

3 Ben daha toprak iken, o Zühre bana Müşteri oldu. O aracıyı çağır ve de ki "Gel, pazarımı buldum".
gel dė ki: ki geldi Y.

4 Güvenilir sevgili sırrımı namahrem kişiye söyleyemez çünkü ben gizli sırlara vakıf olan o kişiyi buldum.

5 Bahtımın güneşi doğmak için uyandı, manası şudur ki ben de uyanık olan bahtımı buldum.

6 Bu dünyayı ve canı ne yapayım? Sonunda ayrılığı olmayan vefalı sevdiğimi buldum.

7 Eğer Musa gibi onun yüzüne aşık isen, sen de seni görüp de ki "Ben de (güzel) yüzlüyü buldum".

8 Ey hırka giyen! Ben de uzun kuşağımı buldum, Nesîmî senin saçının siyahı uğruna imanından vazgeçti.

7.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. merḥabā ḫoş geldüŋ ėy rūḥ-ı revānum merḥabā
   v'ėy şeker-leb yār-ı şīrīn lā-mekānum merḥabā

2. çün lebüŋ cām-ı cem oldı nefḫa-yı rūḥu'l-ḳudüs
   ėy cemīlüm ü cemālüm baḥr u kānum merḥabā

3. göŋlüme hīç senden özge nesne lāyıḳ görmedüm
   ṣūret-i ʿaḳl-ı ḥavās-ı cism-i cānum merḥabā

4. ėy melek ṣūretlü dilber cān fedādur yoluŋa
   çün dėdi laḥmüke laḥmī ḳana ḳānum merḥabā

5. nāz ile yār ṣora geldi ėy **nesīmī** nicesin
   merḥabā ḫoş geldüŋ ėy rūḥ-ı revānum merḥabā

8.

mefāʿīlün mefāʿīlün feʿūlün

Hezec . - - - / . - - - / . - -

1. yüzüŋ berg-i gül-i terdür gül-i ter
   boyuŋ serv ü ṣanevberdür ṣanevber

---

7 5[b] Y. Nesīmī: *Dīvān:* G. 7.

1 Merhaba, hoş geldin ey (su gibi) akıp giden ruhum merhaba. Ey şeker dudaklı, tatlı dilli dilberim, mekanı olmayan sevgilim, merhaba.

2 Çünkü dudağın Cemşit'in kadehi gibi sarhoş edici ve nefesin Hz. Meryem'i nefesiyle gebe bırakan Cebrail'in nefesi gibidir. Ey güzelim, ey güzelliğim, denizim ve kaynağım (başlangıcım ve sonum) merhaba.

3 Gönlüme senden başka hiç kimseyi layık görmedim. Yüzüm, aklım, hislerim, bedenim ve canım merhaba. hīç: ḫūr Y.

4 Ey melek görünüşlü dilber, yoluna can fedadır. Çünkü dedin ki etin etimdir, kanın kanımdır merhaba.

5 Yarim geldi nazlı bir şekilde "Ey Nesîmî nasılsın?" diye sordu. Merhaba, hoş geldin ey akıp giden ruhum merhaba.

8 6[a] Y. Nesīmī: *Dīvān:* G. 75.

1 Yüzün taze gül yaprağıdır, taze güldür; boyun servi ve uzun çam ağacıdır, çam ağacıdır.

2. senüŋ şemʿ-i cemālüŋden vücūdum
münevverdür münevverdür münevver

3. kirpügüŋ zülf-i ruḫsāruŋ hemīşe
muʿanberdür muʿanberdür muʿanber

4. baŋa peyveste şol miḥrāb-ı ebrū
berāberdür berāberdür berāber

5. zihī devlet ki vaṣluŋ gāh gāhī
müyesserdür müyesserdür müyesser

6. dėmāġum būy-ı ʿışḳuŋla demādem
muʿaṭṭardur muʿaṭṭardur muʿaṭṭar

7. senüŋ ḥāl-i ḫayālüŋ cān içinde
muṣavverdür muṣavverdür muṣavver

8. ṣanāyiʿden ne ṣanʿatdur **nesīmī**
mükerrerdür mükerrerdür mükerrer

9.

feʿilātün mefāʿilün feʿilün

Ḫafīf . . - - / . - . - / . . -

1. leblerüŋ ḳandine şeker dėdiler
cān-ı şīrīne gör neler dėdiler

---

2 Senin yüzünün ışığından vücudum aydınlanmıştır.

3 Kirpiğin ve yanağından sarkan saçların daima güzel kokuludur.
kirpügüŋ: kirpügüŋle Y.

4 Şu kaşların mihrabı daima benimle beraberdir.

5 Ne mutlu ki, sana kavuşmak zaman zaman kolay olur.

6 Senin aşkının kokusuyla dimağım her zaman güzel kokuludur.

7 Senin hayalinin hali ruhumun içinde resimlenip tasarlanmıştır.

8 Ey Nesimi! Sanatlar içinde ne sanattır ki tekrarlanmıştır/incelmiştir.

9 7[a] Y. Nesīmī: *Dīvān:* G. 89.

1 (Ey sevgili!) dudaklarının kandına (şekerine) şeker dediler, bak bu tatlı cana neler dediler.

2. dėdiler kim dehānı yoḳdur anuŋ
bī-ḫaberler ʿaceb ḫaber dėdiler

3. şāma beŋzetdiler ḳara ṣaçuŋı
ʿārıżuŋ nūrına seḥer dėdiler

4. cān dėmişler ṭudaġuŋa hey hey
bu sözi gör ne muḫtaṣar dėdiler

5. ehl-i maʿnī ḫuceste ṣūretüŋe
maʿnī-yi vāhibü'ṣ-ṣuver dėdiler

6. ʿanber-efşān ṣaçuŋla ʿārıżuŋa
yāsemen üzre müşk-i ter dėdiler

7. kirpügüŋ oḳına ḳaşuŋ yāyına
ʿāşıḳuŋ sīnesi siper dėdiler

8. çünki ḥaḳdan ıraġ imiş anlar
seni ėy nūr-ı ḥaḳ beşer dėdiler

9. ėy **nesīmī** muḥīṭ-i aʿẓamsın
gerçi elfāẓuŋa güher dėdiler

---

2 Onun ağzı yoktur, dediler; (ey sevgili!) senden habersizler çok acayip haber söylediler.

3 (Ey sevgili!) kara saçını akşama benzettiler, yanağının ışığına seher vakti (gibi) dediler. şāma beŋzetdiler: şāmdānlar Y.

4 Ey sevgili! Senin dudağına can demişler, bak bu sözü nasıl kısaltarak söylediler.

5 Mana ehli senin o kutlu çehrene, onuncu feleğin nefsine suret bahşeden manadadır dediler.

6 Güzel kokular saçan saçın ile yanağına yaseminin üzerinde taze bir koku dediler.

7 (Ey sevgili!) kirpiğine ok, kaşına yay, aşığın göğsüne siper dediler.

8 Ey hakikatin nuru! Sana insan soyundan dediler, çünkü onlar haktan uzaklarmış.

9 Ey Nesîmî! Sen muhitin/okyanusun en büyüğüsün, onun için sözlerine inci dediler.

10.

mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün

Hezec - - . /. - - . /. - - . /. - -

1. ėy bād-ı ṣabā benden ilet yāre selāmı
   ṣol ġamzeleri ʿarbede-cū ʿayn-ı ḥarāmī

2. müştāḳa nedür çāre baŋa bildür anı kim
   ger furṣat ola yāre getürmek bu peyāmı

3. yandurdı beni yandurucı fürḳati anuŋ
   bir daḫı ola m'ki görem ol māhı tamāmī

4. ol levḥdur ėy yüzi ḳamer gül yaŋaġuŋ kim
   rūḥu'l-ḳudüs ol levḥden indürdi kelāmı

5. maʿnīde yüzüŋ ḳıble-yi ol ʿārif imiş kim
   yüzüŋdür anuŋ ḳıblesi vü ʿaynuŋ imāmı

6. bezminde ezel sāḳīsi laʿlüŋ baŋa ṣunmış
   ol bādeye kim rūḥ-ı ḳudüs[dür] sāḳī cāmı

7. vaṣluŋ ebedī baḫt imiş ammā n'ėdeyin kim
   rūz-ı ebede olmadı peyveste devāmī

8. zülfinden ü ḫālinden anuŋ düşmişem ayru
   ėy ḥaḳ yine sen vėr baŋa ol dāne-yi dāmı

---

10 8ª Y. Nesīmī: *Dīvān:* G. 411.

1 Ey bahar rüzgarı! Şu bakışları arbedeci, gözü harami olan yâre benden selam götür.

2 Sevgilinin hasretini çekenin çaresi nedir? Eğer bu hasreti yâre söylemenin fırsatı olursa bana bunu işittir.

3 Onun yandırıcı hasreti beni yaktı, o dolunay (gibi güzel olan yâri) görmek bir daha nasip olur mu?

4 Ey yüzü ay (gibi olan sevgili!) gül yanağın o levhadır ki, Cebrail aleyhisselâm o levhadan kelâmı indirdi.
ol levḥdur: ol levḥ-durur Y.

5 Mânâda yüzün ârifin kıblesiymiş, yüzün onun kıblesi, gözün de imamıdır.

6 Ezel sakisi içki meclisinde senin dudağını bana sundu çünkü kadehteki şarabı dolduran Cebrail aleyhisselâmdır.
ezel: anuŋ; sāḳī-yi laʿlüŋ Y.

7 Senin vuslatın sonsuza kadar benim bahtımda varmış ama ne yapayım? Ebedî bir güne kadar devamlı ulaşmadı.

8 Ey Allahım! O yârin saçından ve beninden ayrı kaldım, sen yine bana bir tuzak tanesini ver.

9. vaṣfında **nesīmī** sözi[ni] ʿarşa çıḳardı
ḳanḳı ṣadefüŋ incisi buldı bu niẓāmı

11.

mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün

Hezec - - . / . - - . / . - - . / . - -

1. göŋlümde senüŋ ʿışḳ-ı cemālüŋ ezelīdür
şol nesne kim oldı ezelī lem-yezelīdür

2. nefsini bilendür ki ḥaḳı bildi yaḳīn ol
ḥaḳdan bu maḳāmāta ėren bil ki velīdür

3. nefsini bilen bil ki ḥaḳı bildi ḥaḳīḳat
inkārına bėl baġlama kim ḳavl-i ʿalīdür

4. ėy turşī-yi cül[le] gibi zāhid meye çün-kim
sāḳī lebinüŋ ṭatlu şarābı ʿaselīdür

5. ėy yārını dünyāya ʿuḳbāya ṣatan gelen
bul nesneyi dünyada ki yāruŋ bedelidür

6. idrāk ėdemez ṣūretüŋi görmeyen aʿmā
şol maʿnīyi kim ḥüsn ü cemālüŋde celīdür

7. ṣāf olmayan altun gibi mihrüŋle cihānda
ol yüzi ḳara ḳalmamış adı deġalīdür

---

9 Nesîmî onu överken sözünü arşa çıkardı, hangi sedefin incisinin böyle bir düzeni vardır?

11 9ª Y. Nesīmī: *Dīvān:* G. 108.

1 Senin yüzünün güzelliğinin aşkı gönlümde ezelden beri sürmektedir. Ezelî olan şey bâkidir.

2 Nefsini bilen hakkı bilendir. Allah'ın kudretiyle bu makamlara erişen bil ki velidir, kesin bil.

3 Doğrusu şudur ki, nefsini tanıyan Allah'ı da tanıyandır. Onu inkar edene ehemmiyet verme çünkü Hz. Ali'nin sözüdür.

4 Yani sâkînin dudağının tatlı şarabı baldan olduğu için zahid şaraba turşu kabı gibi gelir.
çün-kim: sun-kim

5 Ey yarini iki dünyaya satıp gelen! Uğruna sattığın şeyi dünyada bul ki yârin bedeli olsun.
ki: Y-

6 Senin suretini görmeyen kör kimse idrak edemez, çünkü yüzünün güzelliğinin manası aşikardır.

7 Altına benzeyen sevginle dünyada saf olmayan, adı hileci olmayan yüzü kara kimse kalmamış.

8. indürmedi baş aḥsen-i taḳvīme ʿazāzil
anı bıraġan laʿnete anuŋ cedelidür

9. ėy yāre fedā eylemeyen cānını ʿāşıḳ
maʿşūḳdan o özümdeki ʿışḳuŋ ʿamelidür

10. ʿāşıklarınuŋ ḳanına bandurmış elin dost
şol ḳana giren dā'im anuŋ sīmīn elidür

11. çün bildi **nesīmī** ebedī ʿömri saçuŋdan
şol dirligi n'eyler ki zamān-ı ecelīdür

12.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. n'eylerem ben bende ṭurmaḳ çünki dildār andadur
ṣanma anda dėdügüm kim bursa vü lārendedür

2. fürḳat[üŋ] derdi beni ṭopraḳ ėderse ėy ṣabā
yārī ḳıl ṭopraġum ilet anda kim yār andadur

3. cān yaŋaġuŋ çevresinden bir nefes olmaz cüdā
ḳanda görseŋ bir gül-i ter bülbül-i zār andadur

4. şu moġolçīn gözlerüŋle göŋlümi yaġmālama
çün bilürsin kim ne deŋlü gizlü esrār andadur

---

8 Şeytan, (Allah'ın en güzel ve mükemmel şekilde yarattığı) insana (Hz.Adem'e) baş eğmedi, saygı göstermedi. Onu bu lanette bırakan onun mücadelesidir.

9 Ey sevgiliye canını feda etmeyen aşık! O, sevgilinin özümdeki aşkının amelidir, gereğidir.

10 Sevgili eline aşıklarının kanını bulamış, şu kana giren onun her zaman gümüş renginde parlak beyaz elidir.

11 Nesîmî sonsuz ömrün senin saçın olduğunu bildi, ecelli bir zamanı olan şu diriliği/sağlığı ne yapsın?

12 10[b] Y. Nesīmī: *Dīvān:* G. 45.

1 Ben burada bekleyip ne yapayım? Sevgili oradadır. Orada dediğimi Bursa ve Karaman sanma.

2 Ey bahar yeli! (Sevgilinin) ayrılığının derdi beni öldürürse, dostluk et de yarin olduğu yere toprağımı ilet. fürḳatüŋ: fürḳat Y.

3 Can senin yanağının çevresinden bir an bile ayrı olmaz, nerede taze bir gül görsen inleyen bülbül oradadır.

4 Şu Moğol-Çin gözlerinle gönlümü yağmalama çünkü bilirsin ki ne kadar gizlenecek şey varsa oradadır.

5. baş u cān u dīn ü dünyā ʿaḳl ü dāniş zülfine
vėrmişem şimdi bulardan her ne kim var andadur

6. derdümi arturma luṭf-ı şerbetüŋle ėy ḥakīm
kim beni ṣayru ḳılan ol çeşm-i bīmār andadur

7. dişlerüŋ ʿaksi **nesīmī**nüŋ gözine düşeli
gişi baḥreyn olmış [ol lü'lū-yı] şehvār andadur

13.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. laʿl-i nābuŋ çeşmesinde āb-ı ḥayvān gizlidür
dürr-i yāḳūtuŋda ėy cān dürr-i mercān gizlüdür

2. leblerüŋ şīrīn-dehānuŋ olmasa gerçi söz ile
açar esrārın velīkin [sırr-ı] pinhān gizlidür

3. cānumuŋ cānı ġamuŋdur bu sebebden ėy nigār
şād olur cānum ki cānda dā'im ol cān gizlidür

4. şol ḫadeng-i ġamze kim cānuma urdı gözlerüŋ
ḳan gider yürekden ammā zaḫm-ı peykān gizlidür

---

5 Saçına baş, can, din, dünya, akıl ve bilim vermişim. Şimdi bunlardan her ne varsa oradadır.

6 Ey bilge kişi! Şerbetinin lutfu ile benim bu derdimi artırma. Ki beni hastalıklı göz ile hasta eden oradadır.
luṭf et şerbetüŋle: luṭf-ı şerbetüŋle Y. ; çün: kim Y.

7 Dişlerinin yansıması Nesîmî'nin hayalinde var olduğundan beri, gönlü Bahreyn olmuş, o şahlara layık olan iri taneli inci oradadır.

13 11ª Y. Nesīmī: *Dīvān:* G. 166.

1 Ey can! La'l dudağının çeşmesinde hayat (ölümsüzlük) suyu gizlidir. Yakut hokkasında inci ve mercan gizlidir.
dürc-i yāḳūt: dürr-i yāḳūt Y.

2 Eğer ki dudakların, şirin ağzın söz ile ortaya çıkmazsa da sırlar ortaya çıkar fakat o sırlar da gizlidir.

3 Ey put gibi güzel! Bu yüzdendir ki, benim canımın canı senin gamındır. Canım her zaman mutlu olur ki, o can canda gizlidir.

4 Ey sevgili! Şu yan bakış okunu gözlerin benim canıma attı, gönlümde açtığın yaradan kanlar akar ama temrenin yarası gizlidir.

5. ʿanberīn zülfüŋde sözüŋ gizlenürse ne ʿaceb
şeb niḳābında hemīşe māh-ı tābān gizlidür

6. ėy ṭabīb-i ʿālem el çek çāre ḳılmaḳdan baŋa
şol sebebden kim senüŋ derdüŋde dermān gizlidür

7. ḳāniʿ oldı derdüŋe senüŋ **nesīmī** ėy nigār
ʿāşıḳuŋ cānında dā'im derd [-i hicrān] gizlidür

14.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. nūr-ı ʿaynuŋ vechine ḥaḳdan işāretdür bu gün
leyletü'l-miʿrāca zülfüŋden beşāretdür bu gün

2. selsebīlüŋden gel ėy sāḳī içür ʿāriflere
çünki bayrām oldı [vü] ḥacc-ı ziyāretdür bu gün

3. ḫūbluġuŋ iḳlīmini ṭutdı cemālüŋ ḥüsn ile
ėy emīri ḫūblaruŋ devr-i emāretdür bu gün

4. ėy faḳīh indi semādan ʿārife mā-i ṭahūr
şübheden arın ki eyyām-ı ṭahāretdür bu gün

5. ėy vėren yārüŋ viṣālin kün fe-kānuŋ varına
gör ki beyʿuŋdan nice küllī ḥasāretdür bu gün

---

5 Senin mis gibi kokan saçlarında sözün gizlenirse şaşılır mı, çünkü gece örtüsünde daima dolunay gizlidir.

6 Ey alemin tabibi! Bana çare bulmaktan vazgeç, şu sebeptendir ki senin derdinde derman gizlidir.

7 Ey güzel sevgili! Nesîmî senin aşkının derdine razı oldu, aşığın canında her zaman ayrılık derdi gizlidir.

14 12ª Y. Nesīmī: *Dīvān:* G. 330.

1 Bugün göz nurunun yüzüne Allah'tan bir işarettir, saçın ise Miraç gecesinin müjdesidir.

2 Ey saki! Arif kimselere çeşmenden o suyu içir, çünkü bayram vakti geldi ve hac ibadetini yapmak gereklidir bugün.
oldı vü: oldı Y.

3 Ey güzellerin emiri! Yüzün, güzellikle güzelliğin iklimini tuttu, bugün emirlik zamanıdır.
emīri: emīn-i Y.; emāretdür: imāretdür Y.

4 Ey fıkıh ilminin üstadı! Arife semadan "mâ-i tahûr" indi, bütün şüphelerden arın ki bugün temizlenme günüdür.

5 Ey sevgilinin vuslatını "Kün fe-kân"ın varına veren! Bugün senin alışverişin bütünüyle hasrettir, anla!

6. vėrmişem kevn-i mekānı dilberüŋ dīdārına
şol ticāretden ulu ḳanḳı ticāretdür bu gün

7. kim ki ḥaḳḳuŋ ṣūretin yüzüŋde ẓāhir görmedi
adı yarın günde anuŋ bī-baṣāretdür bu gün

8. zerk-i tezvīrüŋ esāsı oldı ėy zāhid ḫarāb
ʿışḳa maʿmūr ol ki maʿmūr ol ʿimāretdür bu gün

9. ḥaşr u neşrüŋ sāʿati geldi [vü] hem yevmü'l-ḥisāb
uyḫudan uyan ki ol günde ʿibādetdür bu gün

10. yuca yėrden dem uran şeyḫ u faḳīhe geldi kim
müddeʿīnüŋ ḫurmeti ḥaḳdan ḥaḳāretdür bu gün

11. ṭamunuŋ nārında şeksüz yanısardur tā ebed
kim ki ʿışḳuŋ āteşinden bī-ḥarāretdür bu gün

12. ėy **nesīmī** ḥaḳ süleymān taḫtını vėrdi saŋa
her sözüŋ biŋ āṣaf-ı ṣāḥib-vezāretdür bu gün

15.

müfteʿilün mefāʿilün müfteʿilün mefāʿilün

Recez - . . -/. - . -/- . . -/. - . -

1. cennete teşbīh eyleyen bilmedi vech-i dilberi
ḳaṭresi aġzı yarınuŋ mest ėder āb-ı kevŝeri

---

6 Kainatı sevgilinin güzel yüzüne feda etmişim, yaptığım bu işten daha ulu hangi ticaret vardır bugün?

7 Bugün Hakk'ın suretini senin yüzünde apaçık görmeyenin adı kıyamette kördür.

8 Ey zahid! Açıkçası senin yalan sözlerinin temeli viran oldu, sen aşka bayındır ol ki bugün imaret günüdür.

9 Bugün hesap günüdür, mahşer günü sorguya çekilmenin ve ölülerin yeniden dirilmesinin vakti geldi, uyuduğun o uykudan uyan ki o gün ibadet günüdür.

10 Yüce yerden bahseden şeyh ve fakih için de (vakit) geldi, rakibin onlara hürmeti bugün Allah'a hakarettir.

11 Senin aşkının ateşinden bugün harsız olan, şüphesiz sonsuza kadar cehennem ateşinde yanacaktır.

12 Ey Nesimi! Yaradan sana Süleyman'ın tahtını verdi, bugün senin her sözün binlerce vezir Âsaf gibidir.

15 13[b] Y. Nesīmī: *Dīvān:* G. 441.

1 Cennete benzeten, sevgilinin yüzünün güzelliğini henüz öğrenmedi, ağzının tükürüğünün bir damlası cennet suyunu bile mest eder.

2. zühre vü māh u müşterī dost ilinüŋ çavuşları
çarḫ ile çarḫ uran bilür nice döner bu çenberi

3. ṣavm u ṣalāt u ḥac ile kimsene dosta ėrmedi
zülf-i hevāsı eyledi göŋlümi cümleden berī

4. maʿrifet ehline yüzüŋ kaʿbe belālı beŋlerüŋ
miḥrābı cāna ḳaşlaruŋ ʿaynın imām caʿferī

5. milk-i beḳā senüŋ yėrüŋ dār-ı fenāda uç yüri
perri [sen] andan iste kim cümleye ol vėrür peri

6. ʿışḳ etegin ṭut ėy göŋül at başuŋı ayaġına
gör ne dėrem saŋa ėşit ʿışḳa yapışma serserī

7. dā'iresinde sünbülüŋ noḳṭa-yı güneşdür ayla
gör nicedür bu noḳṭanuŋ dā'ire-yi müdevveri

8. ʿışḳa nişān ister iseŋ bu yolda başuŋ urasın
sīm ile bitmedi bu iş çıḳdı **nesīmī**den deri

---

2 Dost meclisinin çavuşları Venüs, Ay ve Jüpiter'dir. Gökyüzüyle (felekle) sema eden bu çemberin nasıl döndüğünü bilir.
müşterī : +bilür Y.

3 Oruç, namaz ve hac ile kimse dosta erişemedi, gönlümü sevgilinin saçının arzusu hepsinden uzak eyledi.

4 Bu marifet ehli için yüzün Kabe, benlerin ise büyük bir derttir. Kaşların cana mihrap gibidir, gözlerin ise İmam Caferi'dir.
belālı: bilāle Y.

5 Senin yerin bekâ yurdudur, fenâ yurdundan uç, yürü; kanadı sen ondan iste çünkü herkese kanadı veren O'dur.
cümleye : perīye Y.

6 Ey gönül! Aşk eteğini tut, ayağını başına at ve sana söyleyeceklerimi işit ki aşka serkeş bir şekilde bulaşma.

7 Sünbülün çevresindeki ay ile güneşin noktasıdır, bu noktanın dönen/yuvarlak dairesi nasıldır, gör.

8 Eğer sen aşka dair bir belirti istersen, bu yolda başını feda etmen gereklidir (ancak) bu iş gümüş/para ile bitmedi, Nesîmî'nin derisi çıktı.
söz: sīm Y.

16.

mefāʿīlün mefāʿīlün feʿūlün

Hezec . - - - /. - - - /. - -

1. yüri hey ḳavli yalan epsem epsem
   beni eyleme nālān epsem epsem

2. ḳanı ʿahde vefā ėy bī-vefā yār
   cefā ḳılıcı fettān epsem epsem

3. eger bir dem ġamumdan söyler isem
   cihānı ġarḳ ėder ḳan epsem epsem

4. v'eger bir ẕerre dėyem sūzişümden
   göyinür māh-ı tābān epsem epsem

5. ciḥānuŋ ḫūblarında çoḳ ṣınadum
   yoġ imiş ʿahde peymān epsem epsem

6. eger pertāb ėdem bir tīr-i āhı
   düşe mecrūḥ keyvān epsem epsem

7. ṭuz ekdüŋ baġruma evvel ki āḫir
   ḳılasın anı biryān epsem epsem

8. bu derdüme devā olmazsa senden
   bulınmaz aŋa dermān epsem epsem

---

16 14[b] Y. Nesīmī: *Dīvān*'da yoktur.

1 Ey sözleri yalan olan, haydi beni sözlerinle inletme, sus!

2 Ey vefasız, cefa edici, fettan, suspus yar, hani sözünde durmak?

3 Eğer bir an senin gamından bahsedersem, bu kan bütün cihanı sessizce kaplar.

4 Ve eğer bir parça acımdan bahsedersem, parlak ay sessiz sessiz yanar.

5 Sessiz sessiz çok denedim, cihanın güzellerinde sözünde durmak yokmuş.

6 Eğer ah okunu bir kez olsun atarsam, Keyvan yıldızı sessizce yaralı düşer.

7 Önce ciğerime tuz ektin ki sonunda onu sessiz sessiz kebap edeceksin.

8 Eğer sen bu derdime sessizce çare bulmazsan, ona derman bulunmaz.

9. **nesīmī**ye ne deŋlü cevr ėderseŋ
ḳapuŋda vėriser cān epsem epsem

17.

feʿilātün mefāʿilün feʿilün

Ḫafīf . . - - / . - . - / . . -

1. nedür iki cihānda ʿizzet ü cāh
eṣer-i lā-ilāhe illa'llāh

2. kime düşse olur saʿīd-i ebed
naẓar-ı lā-ilāhe illa'llāh

3. ėtdi dünyī dünini nūrānī
ḳamer-i lā-ilāhe illa'llāh

4. ʿālem ü ādemüŋ ẓuhūrı nedür
maẓhar-ı lā-ilāhe illa'llāh

5. ṭoludur ʿarş u ferş ü kevn ü mekān
ḫaber-i lā-ilāhe illa'llāh

6. kīmiyādur ki ḳalbi ḫāliṣ ėder
cevher-i lā-ilāhe illa'llāh

7. açıcaḳ ṭayy olur sicill-i vücūd
maḥżar-ı lā-ilāhe illa'llāh

---

9 Sen Nesîmî'ye ne kadar eziyet edersen de o senin kapında sessizce can verir.

17 15[b] Y. Şeyḫī *Dīvān:* K. 1.

1 İki cihanda da makam ve mevki sahibi olmanın yolu nedir? diye sorulduğu zaman, cevabı "lâ ilâhe illâllah" (Allah'tan başka ilah yoktur)tır.

2 Lâ ilâhe illâllahın nazarı kime düşerse, o sonsuza kadar mübarek olur.

3 Lâ ilâhe illâllah ayı dünya gecesini nurlandırdı.
dünyī: bedeni Y.; dünini: dīnin Y.

4 Alemin ve Adem'in yaratılmalarının sebebi nedir? Tecellileri lâ ilâhe illâllahtır.

5 Yer, gök ve varlık âlemi lâ ilâhe illâllah haberiyle doludur.

6 Lâ ilâhe illâllahın cevheri kalbi her şeyden arındırıp tertemiz kılan bir kimyadır.

7 Lâ ilâhe illâllah huzuru açılınca, vücut sicilli/defteri bükülür.

8. limeni’l-mülki ḫuṭbesin urılur
minber-i lā-ilāhe illa’llāh

9. gösterür rūḥa ḳurb-ı ev-ednā
rehber-i lā-ilāhe illa’llāh

10. şām-ı şirk ü ẓalām-ı küfri sürer
seḥer-i lā-ilāhe illa’llāh

11. ḳıymetinde görür dü ʿālemi ḫāk
güher-i lā-ilāhe illa’llāh

12. ḫoş penāh oldı tīr-i ḥādiṣden
siper-i lā-ilāhe illa’llāh

13. baḥr-i ḥayretdedür sefīne-yi rūḥ
lenger-i lā-ilāhe illa’llāh

14. dü cihān bende cāndan olandur
çāker-i lā-ilāhe illa’llāh

15. gerden-i çarḫ u püşt-i ʿarşı büker
çenber-i lā-ilāhe illa’llāh

16. ʿālem aġzına vėrdi leẕẕet-i cān
şeker-i lā-ilāhe illa’llāh

---

8 Lâ ilâhe illâllah minberinde limeni’l-mülki hutbesi okunur.

9 Lâ ilâhe illâllah’ın rehberliği ruha ev edna yakınlığını gösterir.

10 Lâ ilâhe illâllah’ın aydınlığı, şirkin gecesini ve küfrün karanlığını sürerek, ortadan kaldırır.

11 Lâ ilâhe illâllah cevheri iki âlemi toprak kıymetinde görür.

12 Lâ ilâhe illâllah’ın siperi kaza okuna iyi bir sığınak oldu.
tīr-i: biri Y.; ḥādiṣeden: ḥādiṣden Y.

13 Ruhun gemisi hayret denizindedir, demiri lâ ilâhe illâllahtır.

14 Lâ ilâhe illâllah’ın kölesi iki cihanda da candan bir şekilde köle olandır.

15 Lâ ilâhe illâllah çemberi feleğin boynunu ve arşın sırtını eğer.

16 Lâ ilâhe illâllah şekeri alemin ağzına can lezzeti verdi.

17. her ki baġlandı oldı tāc-ı cihān
kemer-i lā-ilāhe illa'llāh

18. bürüdi ʿarş u ferşi beyża miṣāl
şeh-per-i lā-ilāhe illa'llāh

19. eyleye **şeyḫī** ḫoş ticāretdür
sefer-i lā-ilāhe illa'llāh

20. nefs ile ger ġazā ḳılursaŋ çek
ḫançer-i lā-ilāhe illa'llāh

21. ki göŋül fetḥile vère nuṣret
ẓafer-i lā-ilāhe illa'llāh

22. cünd-i ḥaḳdur ṣırur hevā çerīsin
leşker-i lā-ilāhe illa'llāh

18.

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün

Mużārīʿ - - . / - . - . / . - - . / - . –

I.

1. pīrūz-baḫt u zühre-maḳām u züḥal-maḥal
nev-rūz rūz u ṭāliʿ i ḫurşīd ile ḥamel

II.

---

17 Lâ ilâhe illâllah kemerine bağlanan kimse bu cihanın tacı oldu.

18 Lâ ilâhe illâllah'ın kanadı göğü ve yeri yumurta gibi örttü.

19 Şeyhî için hoş ticarettir, lâ ilâhe illâllah seferi etsin.

20 Eğer nefsinle savaşa tutuşursan lâ ilâhe illâllah hançerini çek.

21 Öyle ki lâ ilâhe illâllahın zaferi gönlün fethine yardımcı olur.

22 Lâ ilâhe illâllah ordusu, Allah'ın askeridir, heves ordusunu kırar/yok eder.

18 18[a] Y. Şeyḫī: *Dīvān:* Terkîb-bend 3.

I.

3. terkîb-bendin 1. bendinin vasıta beytidir.

1 Uğurlu talih, zühre makam ve zühal yer, Nevruzun günü güneş ve talihi Koç burcu oldu.

II.

1. ʿālem münevver oldı gül ü gülsitān gerek
   meclis muʿaṭṭar oldı mey-i erġavān gerek

2. ṣan kim behişt ṣuffesidür ṣaḥn-ı būstān
   ḥūrī ṣafāsın isteyene dil-sitān gerek

3. seyr ėtdügi ṣabā yėli sünbül ṣaçın seḥer
   yaʿnī cihān cinān gibidür būy-ı cān gerek

4. her ḫurde ki ġonça nihān ėtdi ḫırḳada
   gül ṣūfiyāne açdı ki zer der-miyān gerek

5. nergis gözinden olsa ʿaceb mi ḫarāb-mest
   ṣāḥib-naẓar bu meygededе ser-girān gerek

6. gözüŋ ḳanuma diş biler ü dil dudaġuŋa
   ʿīsī deminde yaʿnī ecelden amān gerek

7. ḳaddi ḫayāli gitmedi gözden bu ṭurfedür
   ṣūr-āb içinde bitmege serv-i revān gerek

8. gitdi göŋül ü cān gözüŋe ḳarşu ten ṭurur
   elbetde oḳ atuldıġı yėrde nişān gerek

9. sāḳī ṣarāb ṣuŋ ki göŋül ḫummı cūş ėder
   līkin ṣurāḥīmuz leb-i şekker-feşān gerek

---

1 Alem aydınlandı, bize gül ve gül bahçesi gerek. Meclisin güzel kokusuyla erguvan şarabı gerek.

2 Sanki cennet sofasıdır bu bahçenin avlusu, hurilerle safa dileyene gönül alan bir güzel gerek.

3 Seher vakti sümbül saçını bahar yelinin seyretmesi şundandır: Cihan cennetler gibidir, oraya can kokusu gerekir.

4 Gonca gibi her ufağı hırkada gizledi, sofi gibi gül açtı çünkü altın gibi ortada olmalı.

5 Acaba nergis senin gözünden dolayı körkütük sarhoş olsa şaşılır mı? Bu meyhanede nazar sahibinin başı ağır olmalı.

6 Senin o gözlerin benim canımı almak için diş biler ve gönül de dudağına diş biler. İsa nefesinde ecelden aman dilemeli.

7 Boyunun hayali gözden gitmedi, bu yeni bir şeydir, tuzlu su içinde bitmeye bir salınan servi gerekir.

8 Gönül ve can gitti, gözüne karşı ten durur, elbette okun atıldığı yerde bir iz gerek.

9 Saki, şarabı sun ki gönül küpü coşar, fakat sürahimiz şeker saçan dudak olmalı.

10. dėdüm ki ʿārıżuŋ ṣu mı yā rūḥdur tenüŋ
ėydür bu cān ayaġına bā revān gerek

11. kim serv öŋinde ḳā'im ü elinde bu ʿamel
bülbül sözinde ḳā'il ü dilinde bu ġazel

III.

1. gül gülmesün yüzüŋe [ki] bī-reng ü fer gider
nergis görinmesün gözüŋe bī-baṣar gider

2. zülfüŋ ziyāretine ṣabā her seḥer gelür
ḳorḳar ṭolaşa bendine ṭurmaz ḳaçar gider

3. ṣūfī egerçi şehrüŋe hüşyār ėrer şehā
mestāne gözlerüŋ göricek bī-baṣar gider

4. sāḳī elüme ṣun yine cām-ı sürūrı kim
fāş olısar anuŋ ile bu sır ki ser gider

5. dėme müdām gelse gider cümle neng ü nām
sāḳī getür getür meyi ʿārı gider gider

6. her ḫuşkı ter ėderse ʿaceb mi göŋül ki göz
şol deŋlü yaş döker ki gelen cümle ter gider

7. feryādı laʿlüŋe mi ḳılam yā yaŋaġuna
kim ḳanlu dilde gözler elinden neler gider

---

10 Dedim ki: Yanağın su mu veya tenin ruh mu? Dedi ki: bu can ayağına birlikte yürüyen/hemen gerekir.

11 Çünkü servi önünde ayakta ve elinde bu amel, bülbül sözünde ravi ve dilinde şu gazel.

III.

1 (Ey sevgili!) Yüzüne gül gülmesin ki yüzünün rengi ve feri gider (yüzün renksiz olur), nergis gözlerine görünmesin (yoksa) gözleri görmez.

2 Bahar rüzgarı her sabah senin saçını ziyarete gelir, (saçının) halkalarına dolaşmaya korkar (bu yüzden) korkarak kaçar gider.

3 Ey padişah! Eğer sofu şehrine ayık gelirse, senin mahmur gözlerini görünce görmez gider.

4 Saki elime sevinç kadehini yine sun ki, baş gidince onunla bu sır ortaya çıkar.

5 Şarap/Devamlı (meclise) gelse ün ve şöhret gider deme, saki sen şarabı getir utanç duygusunu gider.

6 Gönül her kuruyu ıslatsa buna şaşılır mı? Göz kadar çok yaşlar döker ki gelen cümle ıslanıp gider.

7 Feryadımı dudağına mı yoksa yanağına mı atfedeyim? Çünkü gözler yüzünden bu kanlı gönülden neler gider.

8. dād ėtmeseŋ uram yüzüm ol şāh ėşigine
kim anı eyleyince melā'ik ḥaşer gider

9. şol şāh kim bu ḳurṣ-ı ḫor u ḫ^{v}ānçe-yi felek
devrān eliyle meclisine mā-ḥażar gider

10. isterse elçiligine fetḥ ü ẓafer gelür
ḥükm ėtse ḳulluġına ḳażā vü ḳader gider

11. sulṭān-ı bī-ḫaṭā vü süleymān-ı bī-ḥalel
cān gibi bī-naẓīr ü cihān gibi bī-bedel

19.

mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün
Mücteş . - . -/. . --/. - . -/. . -

1. hezār dil gözedür dilber ise ancaġ ola
maḥal ḳomaz felege server ise ancaġ ola

2. ne bī-naẓīr güneşdür ki ḳanda yüz ṭutsa
cihāna naẓar bıraġur manẓar ise ancaġ ola

3. lebi-durur diş ile laʿli lü'lü' ü yāḳut
ne ḳıymeti var eger gevher ise ancaġ ola

4. nebāt-ı laʿl-i sözinden zülāl olur deryā
tebāreke'llāh eger şekker ise ancaġ ola

---

8 Adaletli olmayacaksan yüzümü o padişahın eşiğine koyayım, çünkü onu edince melekler haşre giderler.

9 Bu güneş çöreği ve felek sofracığı o padişahın meclisine zaman eliyle hazır bir şekilde gelir.

10 Elçiliğine isterse fetih ve zafer gelir. Kulluğuna hükmetse kaza ve kader gider.

11 Hatasız sultan ve noksansız Süleyman, can gibi benzeri olmayan ve bu dünya gibi bedelsiz olan!

19 20^{b} Y. Şeyḫī: *Dīvān:* G. 155.

1 Sayısız gönül gözetiyor/gözlüyor, dilber bu kadar olur; feleğe yer bırakmaz, başkan ancak bu kadar olur.

2 O öylesine benzersiz bir güneştir ki, yüzünü nereye çevirse, dünyaya nazar eder, manzara ancak bu kadar (güzel) olur.

3 La'l dudağı ile dişidir, inci ile yakutun ne kıymeti var? Eğer asıl cevherse ancak böyle olur.

4 Söz söyleyen dudağının nebatından çıkan saf su deniz olur, Allah mübarek etsin. Eğer şeker olacaksa ancak bu kadar olur.

5. ḳaşuŋ gözüŋ dėrilüp oldılar ṭanuḳ ḳanuma
ṭut ėmdi şerʿ sözin maḥżar ise ancaġ ola

6. bu kim dėmişler aŋa ḫaste ʿāşıḳa baḳmaz
ḳayırmaz öldüricek ṣorar ise ancaġ ola

7. saŋa bu **şeyḫī** ḳuluŋuŋ var ise biŋ cānı
fedā-durur yoluŋa çāker ise ancaġ ola

20.

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün

Mużārīʿ - - . / - . - . / . - - . / - . -

1. ger kürsī ėdinürse ṭoḳuz çarḫı fi'l-meṣel
ḳadrüŋ ayaġın öpmege ėrişmeye zuḥāl

21.

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. ne ḫaber vėrdi ṣabā zülf-i perīşānuŋ içün
ki benefşe ḳara yaşlu görinür anuŋ içün

2. ne içün baş acuben el götürür serv ü çenar
ki duʿā eyleyeler ḳadd-i ḫırāmānuŋ içün

---

5 Kaşın ile gözün toplanıp kanıma şahit oldular. Şimdi şeriat sözünü tut, sözün/hükmün hazırı ancak böyle olur.

6 Onun için "Hasta olan aşığa bakmaz" demişler. Aldırmayıp öldürünce sorarsa ancak olur.
bu kim: lebidür Y.

7 (Ey sevgili!) Bu Şeyhî kulunun bin canı varsa senin yoluna fedadır. Kul (dediğin) ancak böyle olur.

20 21[b] Y. Şeyḫī: *Dīvān:* Terkîb-bend 3.
3. terkîb-bendin 4. bendinin vasıta beytidir.

1 Senin kadrin, misal, eğer dokuz feleği makam edinirse, Satürn gezegeni ayağını öpemez.

21 21[b] Y. Şeyḫī: *Dīvān:* G. 142.

1 Bahar rüzgarı senin perişan zülfüne dair ne haberler verdi ki, menekşe bu yüzden kara yaslı görünüyor.

2 Servi ve çınar, sevgilinin nazlı yürüyen boyuna dua etmek için başı açıp el götürürler (yukarıya doğru yükseltirler).
serv ü çenar: serv-i çimen Y.

3. gün yüzüŋi göricek rūşen olur ẓulmānī
her ne vech ėder isem şol meh-i tābānuŋ içün

4. lāle çāk ėtdi ḳabā gül yaŋaġuŋ reşkinden
ġonca çāk ėtdi yaḳa laʿl-i dür-efşānuŋ içün

5. gerçi lāyıḳ degülem lüṭfuŋa ėy kān-ı kerem
ḥasenātuŋ günidür ḥayr ėde gör cānuŋ içün

6. ḳaşlaruŋ yayını ʿīd ayı gibi gözledügüm
bu ki cānum siperi terk ola ḳurbānuŋ içün

7. dür ü cevher ṣaçılur nāzük ü ter söz yazılur
şeyḫī inşā ḳılıcaḳ o leb ü dendānuŋ içün

22.

mefāʿīlün mefāʿīlün feʿūlün
Hezec . - - - / . - - - / . - -

1. göŋül bende ṭapucı cān senüŋdür
ne buyursaŋ şehā fermān senüŋdür

2. ḫaṭā bizden ʿaṭā sizden hemīşe
mürüvvet kānısın iḥsān senüŋdür

3. felekler müşterīdür gün yüzüŋe
süre gör ėy ḳamer devrān senüŋdür

---

3 Karanlık senin gün yüzünü görünce aydınlanır. Bundan dolayı hangi yüze bakarsam, senin parlak yüzünü bulmak içindir.

4 Lale, gül yanağını kıskandığından cüppesini; gonca da inciler saçan dudağını kıskandığından yakasını yırttı. reşkinden: renginden Y.

5 Ey cömertlik kaynağı olan (sevgili)! Ben senin lütfuna layık değilsem de hayırlı işler yapma günü olduğundan canın için bana güzel davran.

6 Kaşlarının yayını bayram gibi beklediğim şundandır: Canımın siperini sana kurban olsun diye terk ediyorum.

7 Şeyhî'nin, senin dudağın ve dişlerin için yazdıklarından inci ve elmas saçılır. Yazılanlar ise ince ve yenidir.

22 22[b] Y. Şeyḫī: *Dīvān:* G. 31.

1 Ey güzellik sultanı! Senin buyurdukların benim için ferman niteliğindedir. Gönül bende, can senin huzurundadır.

2 Hata yapmak bize mahsustur, daima affetmek ise size. Sen cömertlik madenisin, ihsan sana aittir.

3 Ey ay (yüzlü güzel)! Senin güneş gibi olan yüzüne felekler müşteridir. Sürüp dönen devran senin içindir.

4. süvār ol devlet atına melek-vār
   saʿādet ṭopın ur meydān senüŋdür

5. ṣusamışları ėy ḫıżr-ı zamāne
   ṣuvar kim çeşme-yi ḥayvān senüŋdür

6. bu gėce cānumı ḳurbāna yazdum
   ḳabūl eyler iseŋ ḳurbān senüŋdür

7. ḳapuŋa geldi **şeyḫī** ʿāciz ü ḫor
   eger ʿayb u v'eger noḳṣān senüŋdür

23.

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün
Mużārīʿ - - . / - . - . / . - - . / - . -

1. sulṭān-ı germiyān ġurabā devleti dirīġ
   ṣāh-ı cihāniyān fuḳarā niʿmeti dirīġ

---

4 Devlet atına melek gibi süvari ol, saadet topunu meydanda vur.

5 Ey zamanın Hızır'ı! Susamış olan o süvarilere su ver ki hayat çeşmesi sensindir.

6 Bu gece canımı sana adak adadım, eğer kabul edersen bu canım sana kurbandır.

7 (Ey güzel!) Aciz ve değersiz Şeyhî kulun senin kapına geldi, ayıp da olsa noksan da olsa senindir.

23 23[b] Y. Şeyḫī: *Dīvān*'daki 3.tercî-bendin mütekerrir vasıta beytidir.

1 Germiyan sultanı, gariplerin devleti, dünyaların padişahı, fakirlerin nimeti, eyvah yazık!

24.

mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün

Hezec - - . /. - - . /. - - . /. - -

1. ṣoḥbetlerümüz bizüm anı cān yaraşuġı
   sen cān ile ḫoşdur
   zīrā ki ḳuluŋ derdine dermān yaraşuġı
   sulṭān ile ḫoşdur

2. ger taḫt-ı sarāyında ḥükūmet süre ol şāh
   ḳarşusına ḳullar
   biŋ biŋ ṭura çün taḫt-ı süleymān yaraşuġı
   dīvān ile ḫoşdur

3. her dem ṣanemā ḳaddüŋi cān bāġına ʿarż ėt
   kim bite çimenler
   ṭoġru dėdiler serv-i ḫırāmān yaraşuġı
   bustān ile ḫoşdur

4. sünbül ṣaçuŋı lāle yaŋaġuŋda göricek
   sevdā-[ze]de göŋlüm
   ḥayrān olup eyder gül-i ḫandān yaraşuġı
   reyḥān ile ḫoşdur

---

24 23[b] Y. Şeyḫī: *Dīvān:* G 29.

1 Ey sevgili! Bizim sohbetlerimiz cana yakışır, sen can ile hoştur; zira kulun derdine yakışan sultan ile hoştur.

2 Eğer o şah sarayının tahtında hükumet sürerse karşısında binlerce kul dursun çünkü Süleyman'ın tahtına yakışan divandır, onunla hoş olur.

3 Ey put gibi güzel! Her an o uzun boyunu can bahçesine sun, çimenler yetişip büyüsün; doğru demişler, bu bostan salınarak yürüyen sevgili ile hoştur.

4 Sünbül saçını lale gibi yanağında görünce sevdalı gönlüm, gülen güle yakışan reyhandır, onun ile hoş olur, der.

5. ḥikmet iyesi pīrden eyle èşidürüz
kim ṣoḥbet ėdicek
ḫalvetce mey ü sāz u gülistān yaraşuġı
oġlan ile ḫoşdur

6. cevr ile cefā ʿāşıḳa lāyıḳ-durur ammā
ḥadd ile gerekdür
bī-çārelere ẓulm ile bühtān yaraşuġı
oran ile ḫoşdur

7. ger ḥüsn ẕekātında naṣīb ėre ġarībe
n'ola çü ġanīsin
inʿāmuŋı ʿām ėt ki bu devrān yaraşuġı
iḥsān ile ḫoşdur

8. dīvāneleri defter ėdene ḫaber eyleŋ
rükn ėtsün adumuz
şeyḫī gözet āyīni ki dīvān yaraşuġı
erkān ile ḫoşdur

25.

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün

Mużārīʿ - - . / - . - . / . - - . / - . -

1. ʿışḳuŋ olalı cānuma hem-dem dėdükleri
derd oldı dil ḥarīmine maḥrem dėdükleri

---

5 Hikmet sahibi şeyhten şöyle işitiriz: Sohbet edince halvette şarap, saz ve gül bahçesine yakışan oğlandır, onunla hoştur.

6 Eziyet ve cefa aşığa layıktır fakat haddinde gerektir; (çünkü) çaresizlere zulüm ve iftira oranlı olursa hoştur.

7 Eğer senin güzelliğinin zekatı bu gariplere nasip olsa ne olur sanki? Zaten sen zenginsin, nimetini yaygınlaştır çünkü bu zamana yakışan ihsandır, onunla hoştur.

8 Divaneleri kaydedene söyleyin, adımızı esas olarak eklesin. Ey Şeyhî! Bu ayinini kaçırma çünkü divan bu âdet ile hoştur.

25 25[b] Y. Niẓāmī: *Dīvān:* G. 111.

1 (Ey sevgili!) Aşkın, gönlümle dost olduğundan beri, gönül hareminin mahremi dedikleri dert oldu.

2. bezm-i ḳubār-ı ʿışḳuŋda cān mey-perest iken
ögrenmiş idi cām adını cem dėdükleri

3. hecrüŋde şöyle üns ṭutupdur benümle kim
bir laḥẓa bensüz olımaz ol ġam dėdükleri

4. bu naḳş-ı ḳadd ü zülf ü dehān ile ėy ṣanem
sensin cihānda var ise ādem dėdükleri

5. görmez olalı çeşm ü ḳad ü zülf ü aġzuŋı
görinmez oldı gözüme ʿālem dėdükleri

6. demler gelür **niẓāmī** başa ʿışḳ içinde kim
biŋ yılca görinür göze bir dem dėdükleri

26.

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün
Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. yine ṣubḥuŋ nefesi raḥmet-i raḥmān gibidür
ḫoş zamāndur ki cihānuŋ bedeni cān gibidür

2. şāḫ meryem-ṣıfat [u] bād dem-i rūḥānī
sebz ḥıżr oldı ṣular çeşme-yi ḥayvān gibidür

3. yine yüz ʿizzet ile bülbüle gül sulṭānı
gösterür ʿadl yüzin ẓulme peşīmān gibidür

---

2 Can aşkının tozunun meclisinde sarhoş iken, Cem dedikleri kadehin adını yeni öğrenmişti.

3 Senin ayrılığında o keder dedikleri bana öyle alışmıştır ki, bir an bile bensiz olamaz.

4 Ey put gibi güzel! Boyun, saçın ve ağzının süsü ile bu dünyada adem dedikleri biri varsa o sensin.

5 Senin gözünü, boyunu, saçını ve ağzını görmediğimden beri, dünya dedikleri gözüme görünmez oldu.

6 Nizâmî, aşk içinde öyle anlar gelir ki bir an dedikleri göze bin yıl gibi görünür.

26 26ª Y. Şeyḫī: *Dīvān:* G. 49.

1 Sabahın nefesi, Allah'ın rahmeti gibidir. Bu hoş bir andır ki, cihanın bedenine yeniden can verir gibidir.

2 Dal, Hz. Meryem gibi, rüzgar Ruhu'l-Kudüs, çimen Hızır, sular bengisu gibidir.

3 Gül sultanı sayısız hürmetle bülbüle adalet yüzünü gösterir, zulme pişman gibidir.

4. erġavān sāġar-ı yāḳūt ṣunar nesrīne
ter ḳılur lāle anı laʿl ile mercān gibidür

5. sünbülüŋ ḳoḫusına lāle ciger yaḳduġına
ḥased ėde mi benefşe ki perīşān gibidür

6. ġonca-yı laʿlini mīm ėtmek içün ebr-i bahār
ʿayn-ı ʿāşıḳ ṣıfatında güher-efşān gibidür

7. çemen içre yürür ol ḳāmet-i şimşād meger
kim ayaġ üzre ṭurup serv aŋa ḥayrān gibidür

8. meyi kevṯer ṭutalum dilberi ḥūrī bilelüm
şimdi kim ṣaḥn-ı çimen ravża-yı rıḍvān [gibidür]

9. meclis ārāste [vü] şeh ferruḫ [u] sākī gül-ruḫ
şeyḫī bu ṣoḥbet içün murġ-ı ḫoş-elḥān [gibidür]

27.

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. vaṣl-ı dilber ḳanı kim faṣl-ı bahār oldı yine
ʿālemi cennet ėden rūy-ı nigār oldı yine

2. gerçi ṣaḥrā yüzine reşk iledür bāġ-ı [be]hişt
anda yār olmayıcaḳ gözüme ṭar oldı yine

---

4 Erguvan, yaban gülüne yakut kadeh sunar, gelincik çiçeği onu tazeler, la'l ile mercan gibidir.
erġavān: rıżvān Y.

5 Lale, sünbülün kokusuna ciğer yaktığından, menekşe perişan olduğuna göre kıskanıyor mu ki?

6 Bahar bulutu dudağının goncasını mim etmek için, aşığın gözü gibi inciler saçar.

7 O şimşir ağacı gibi uzun boylu (güzel) yeşillik içinde yürüdüğünde servi ona hayran bir şekilde ayağa kalkar.

8 Şarabı su, sevgiliyi huri gibi güzel bilelim. Şimdi bu çimenin avlusu cennet gibidir.

9 Meclis süslü, şah mutlu, saki gül yanaklı. Şeyhî de bu sohbet için hoş nağmeler söyleyen kuş gibidir.

27 27[a] Y. Şeyḫī: *Dīvān:* G. 166.

1 Bahar mevsimi yine geldi, sevgilinin vuslatı hani? Alemi cennete çeviren yine sevgilinin yüzü oldu.

2 Cennet bahçesi kırın yüzünü kıskanırsa da orada sevgili olmayınca yine gözüme dar göründü.

3. şādlıḳ ḳılur idi gülşen içinde bülbül
fürḳatüŋ ḥasretile ḫasta vü zār oldı yine

4. dā'imā ʿādetidür cevr [ü] cefā maʿşūḳuŋ
ʿāşıḳa derd ü belā şöyle ki var oldı yine

5. ėy ḥakīm ėtme şifā derdümüze şerbet ile
ʿışḳ derdine devā vuṣlat-ı yār oldı yine

6. **şeyḫī** umar idi manṣūr ola ḥüsni iline
ʿāḳıbet göŋlü gibi zülfine dār oldı yine

28.

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün
Mużārīʿ - - . / - . - . / . - - . / - . -

1. cān ḫastadür bedendeki ṣıḥḥat ne fā'ide
şekker lebüŋ gerek bize şerbet ne fā'ide

2. ḳadd u ḥad u dudaġuŋ otaġuŋ ṣoranlara
ṭūbā vü ḥūr u kevṣer-i cennet ne fā'ide

3. var luṭfuŋ āfitābına ėrmege himmetüm
çün ṭāliʿ ümde ṭoġmadı himmet ne fā'ide

4. her bī-ḫaber muṣāḥib-i yār olsa ġam degül
ṣāḥib-dil olmayanlara ṣoḥbet ne fā'ide

---

3 Bülbül gül bahçesinde mutlu olurdu ama (gülün) ayrılığının hasretiyle yine hasta olup inlemeye başladı.

4 Sevgilinin aşığa eziyet ve ızdırap çektirmesi her zaman adetidir. Dert ve belalar yine aşığa nasip oldu.

5 Ey hakim! Şerbet ile derdimize çare olma, aşk derdinin devası (sevgiliye) yine kavuşmaktır.

6 Şeyhî zannederdi ki güzellik ilinin mansuru olacak (ama) sonuç olarak gönlü gibi yine saçına asıldı.

28 28ª Y. Şeyḫī: *Dīvān:* G. 151.

1 Gönül hastadır, bedendeki sağlığın faydası olmaz. Bize şeker dudakların gerekir, şerbetin faydası olmaz.
bize: bize + bu Y.

2 Boyunu, yanağını, dudağını, otağını soranlar için, Tuba ağacı, cennet kızı ve cennetin ırmağının faydası olmaz.

3 Çabam senin lütfunun güneşine ermektir çünkü benim bahtımda bu himmete ermek hiç nasip olmadı.

4 Her habersiz sevgilinin sohbet arkadaşı olsa gam değil, gönül sahibi olmayanlara sohbet fayda etmez.

5. olsa ḳara diken güle hem-dem ne menfaʿat
bulsa ḳurı aġaç ṣuya ḳurbet ne fā’ide

6. ḥaḳḳā cihān içindeki cümle ḥayāldür
bāṭıl ḥayāle bunca muḥabbet ne fā’ide

7. **şeyḫī** zamāne devleti-durur hemīn let
bir devletüŋ kim ola ṣoŋı let ne fā’ide

29.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . -

1. zāhide fırdevs-i aʿlā ḫoş gelür
bize dīdār-ı hüveydā ḫoş gelür

2. sāye-yi ṭūbā ḳovar kūteh-naẓar
ṭoġrusı bize bu bālā ḫoş gelür

3. nev-bahār ile şeref bulsa cihān
bāġ u rāġ u ṭaġ u ṣaḥrā ḫoş gelür

4. gözlerüŋ rüsvāy ėder dėdüm dėdi
gözlerüme mest ü şeydā ḫoş gelür

5. yār elinden zehr ḫoş aġyārdan
şekker ü ḥelvā yėse nā-ḫoş gelür

---

5 Kara diken güle dost olsa ve kuru ağaç su ile bir yakınlık kursa ne faydası olur?

6 Gerçekten dünyadaki her şey hayaldir, batıl hayale bu kadar muhabbetin ne faydası var?

7 Ey Şeyhî! Zamanın devleti parça parçadır, bir devletin sonu parça parça olsa ne faydası olur?

29 28[b] Y. Şeyḫī: *Dīvān:* G. 76.

1 Zahide yüksek fırdevs cenneti, bize sevgilinin yüzünü görmek hoş gelir.

2 (Cennette ebedî olarak kalan) Tuba ağacının gölgesini gafiller kovar ancak doğrusu bize bu yüce boy hoş gelir.

3 Dünya baharın gelişiyle şereflense (bile) bize bağ, bahçe, dağ ve çöl hoş gelir.

4 Gözlerin rezil rüsva eder dedim, gözlerime sarhoş ve tutkunlar hoş gelir dedi.

5 Sevgilinin elinden zehir olsa hoş gelir. Ağyardan ise şeker ve helva gelse tatsız gelir.
zehr: zeh-i Y.

6. bülbüle gül ʿāşıḳa ḫadd-i nigār
her kişiye bir temāşā ḫoş gelür

7. dem ṣaçuŋdan ursa **şeyḫī** ṭaŋ degül
ol delürmişe bu sevdā ḫoş gelür

30.

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün
Mużārīʿ - - . / - . - . / . - - . / - . -

1. bir dem ki ṣoḥbet eyleye aġyār yār ile
bende yürek hezār ise derd ile yarıla

2. ġayret dikenlerinde göŋül pāre pāredür
her bir ḫasīs oturalı şol gül-ʿiẕār ile

3. fikrümde idi yāre ėrem baḫtiyār olam
olmaz imiş zamāne işi iḫtiyār ile

4. ḳan ol yürek ki bülbüle zāġ oldı hem-nişīn
aġla gözüm ki gül yöresi ṭoldı ḫār ile

5. dilberde yoḳ vefā vü zamānda ṣafā kişi
yār ile mi çıḳışa ya ḫod rūzgār ile

6. gülzāra dėŋ ki ḥüsnine maġrūr olmasun
ḳış ėrişür bozar ne düzilse bahār ile

---

6 Bülbüle gül, aşığa sevgilinin yanağı, her bir kişiye böyle bir seyir hoş gelir.

7 Şeyhî senin saçından bahsetse buna şaşılmaz, o deli (gibi sevdalı olan) aşığa bu sevda hoş gelir.

30 29[b] Y. Şeyḫī: *Dīvān:* G. 159.

1 Sevgilinin rakip ile konuştuğunu bir an görsem, bin yüreğim olsa dert ile yarılır.

2 Her bir kıymetsiz kimse şu gül yanaklıyla oturduğundan beri gayret dikenlerinde gönlüm parça parçadır.

3 Sevgiliye kavuştuğum zaman mutlu olacağımı düşünürdüm. Bu devrin işi benim elimde değilmiş.

4 O gönül kanlarla doldu, bülbüle karga arkadaş oldu. Ey gözüm ağla ki gülün yöresi dikenlerle doludur.

5 İnsan yâri ile mi yoksa zaman ile mi kavga etsin? Çünkü sevgilide vefa bu devirde ise sefa yoktur.

6 Gül bahçesine söyleyin, güzelliğine aldanmasın, bahar geldiği zaman ne kadar düzülen şey varsa kış geldiği zaman hepsini bozar.

7. **şeyḫī** ezelde ḳısmet imiş saŋa derd ü āh
dermāna nice ėrişesin zūr u zār ile

31.

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün
Mużārīʿ - - . / - . - . / . - - . / - . -

1. geçsün fiġān u nāle vü derd ü enīn ile
şol ʿömr kim sürimeye bir nāzenīn ile

2. ʿāşıḳ sürer ṣafā ile dīdār ṣoḥbetin
ṣūfī bucaḳda cennet umar erbaʿīn ile

3. ʿārif gözetmeye iki ʿālemde ġayr-ı yār
ger ʿarż ola naʿīm-i ebed ḥūr-ı ʿīn ile

4. ėy teşne-dil var imdi ki sīr-āb ėde seni
ʿayn-ı ḥayāt çeşmesi mā vü maʿīn ile

5. yüz yıl yüzüm ile süpürem āsitānesin
bir kez işāret eyler ise āstīn ile

6. laʿl-i güher döken göze raḥm ėt ki sendedür
yāḳūt ḥoḳḳası ṭolu dürr-i şemīn ile

7. göz ḳarasıyla düşdi perīşān ḫaṭālara
şeyḫī ṣaçını bir göreli müşk-i çīn ile

---

7 Şeyhî, dert ve ah ezelden beri senin kısmetindeymiş, bu zar zorla dermana nasıl erişesin?

31 30[b] Y. Şeyḫī: *Dīvān:* G. 160.

1 Şu ömür, inleme ve ızdırap içinde bağırıp çağırmayla geçsin ki bir nazenin sevgili ile gitmiyor.

2 Aşık sevgilinin sohbetiyle mutlu olur. Sofu ise köşede kırk günlük çile ile cennete girmeyi umar.

3 Eğer cennet kızlarıyla dolu olan ebedi cennet sunulursa, arif olan iki dünyada başka sevgiliyi gözetmez.

4 Ey susamış gönül, şimdi git de hayat pınarı çeşmesi berrak suyuyla seni o suya kandırsın.

5 Eğer koluyla bir kere işaret ederse, yüz yıl eşiğini yüzüm ile süpürürüm.

6 Kıymetli kırmızı taş ve cevher döken gözüme merhamet et. Çünkü çok değerli inci ile dolu yakut hokkası sendedir.

7 Şeyhî Çin miskiyle saçını gördüğünden beri, gözü karardı ve onu perişan eden hatalara düştü.

32.

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün

Mużārīʿ - - . / - . - . / . - - . / - . -

1. yaşumdan ayru āhuma hem-dem bulınmadı
   sāyemden özge sırruma maḥrem bulınmadı

2. ādem dėdükleri dem-i ṣıdḳ u ṣafā imiş
   ʿālemde ol dem issi bir ādem bulınmadı

3. bu resme göz yaşı cigeri baḥr-i ḫūn ėder
   ḳanlu cigerde ḳaṭre ḳadar nem bulınmadı

4. ḫayl-i ḫayāline dil ü cān ėtdigüm niṣār
   maʿẕūr ṭuta kim daḫı nesnem bulınmadı

5. ʿayn-ı ḥayāt-ı çeşme-yi rūḥ oldı ol nişān
   şanma ki ḫıżr u ʿĪsī-yī meryem bulınmadı

6. **şeyhī** ne oldı k'ʿālemi ser tā-ser isteyüp
   şād ol göŋül ki bir dem-i ḫurrem bulınmadı

33.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. çoḳ-durur şehrüŋde ben ḳul düşmüşem şāhā ġarīb
   cāndan ayru ten gibi niçe olam tenhā ġarīb

---

32 31ª Y. Şeyḫī: *Dīvān:* G. 179.

1 Ahıma gözyaşımdan başka arkadaş, sırrıma da gölgemden başka dost bulunmadı.

2 İnsan dedikleri doğru sözlü ve safmış fakat âlemde bu vakitte bunlara sahip bir insan bulunmadı.

3 Böyle göz yaşı ciğeri kan denizine döndürür ama kanlı ciğerde de bir damla kadar nem bulunmadı.
göz yaşı cigeri: kim sirişk-i gözüm Y. ; ḳadar: ḳaṭre Y.

4 Gönlümü ve canımı hayal orduna saçmamı mazur gör çünkü verecek başka hiçbir şeyim yok.

5 O işaret can çeşmesinin gözü/kaynağı oldu, Hızır ve Meryemoğlu İsa bulunmadı sanma.
ol: dil Y.

6 Şeyhî, ne oldu da dünyayı baştan başa aradın? Gönül, mutlu ol, bir sevinç anı bulunmadı.

33 32ª Y. Şeyḫī: *Dīvān:* G. 5.

1 Ey şah, senin şehrinde (benim gibi kul) çoktur ama ben garip düşmüşüm; candan ayrı düşmüş ten gibi ne zamana kadar yalnız olacağım?

2. ülfet ėtmez ḥūrīye dildār-ı yārından ırаḫ
vāy iledür ger bulursa cennetü'l-me'vā ġarīb

3. şāh-ı şīrīn-lebden ayru şemʿ gibi zār u zerd
yakılursa nāleyile ney-ṣıfat n'ola ġarīb

4. dār-ı ġurbetde gedā-yı der be-derdendür beter
ger ola yār u diyārından ırаḫ dārā ġarīb

5. şāh-ı gül-ruḫ ferş-i devletde ḫaberdār ola mı
yastanup döşendüginden ḫāk ile ḫārā ġarīb

6. seyr ėderken ḥüsni şehrinde göŋül yüz cān ile
düşd_enegi çāhına ḫoş dėdi ke'l-aʿmā ġarīb

7. zülfîni şām-ı garībān gördi **şeyhī** ṭolaşup
ḳaldı yıllar dėmedi bir gün ki miskīn yā garīb

34.

mefāʿīlün mefāʿīlün feʿūlün

Hezec . - - - / . - - - / . - -

1. seḥer gülşende āvāz-ı naġamdur
gül ėy bülbül cihān içün ne ġamdur

---

2 Sevgili yarinden uzak kalan bir garip huri ile arkadaşlık etmez. Eğer cennet yurdunu tenha bulursa "Vay!" der.

3 Şirin dudaklı sevgiliden ayrı kaldığından mum gibi ağlayıp solmuştur; eğer garip, ney gibi inleyerek yakılırsa ne olur ki?

4 Ey güzellik hükümdarı; garip, memleketinden ve yârinden uzak olursa, gurbette perişan bir fakirden daha beter haldedir demektir.
dārā: vara Y.

5 Gül yanaklı padişah, devlet yatağında garibin toprak ve dikenlere yaslanıp yattığından haberdar mıdır?

6 Garip, senin şehrinde güzelliğini yüz can ile seyrederken kör gibi çene çukuruna düştü ve "Burası çok güzel" dedi.

7 Şeyhî sevgilinin saçını gariplerin akşamı gibi gördü ve ona yıllar boyu tutuldu, yine de "Ey garip, miskin!" demedi.

34 32[b] Y. Şeyḫī: *Dīvān:* G. 33.

1 Seher vakti gül bahçesindeki nağme sesidir; ey bülbül, gül; dünya için gam yoktur.

2. ġanīmet gör vücūduŋ bir nefes kim
ḥaḳīḳat gözleseŋ ʿālem ʿademdür

3. göŋül ḫoş eyle nūş ėt cām-ı ṣāfı
ḳayırma kim kerīm işi keremdür

4. cihān ʿāṣīlerin ġarḳ ėtse raḥmet
kemāl-i baḥr-i luṭfından ne kemdür

5. ḳara yazuyımış başuma ḫaṭṭuŋ
ne taġyīr ola çün ceffe'l-ḳalemdür

6. ayaġuŋ ṭopraġından ḳılma maḥrūm
çi ger yüzüm ṣuyından muḥteremdür

7. demādem **şeyḫī**yi aŋsaŋ cefādan
mübārek laḥżadur ḳudlu ḳademdür

35.

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. nigārā ḫaddüŋüŋ luṭfı ḳomadı gülde reng ü bū
iletdi gözlerüŋ siḥri gözinden nergisüŋ uyḫu

2. meger bir gün boyuŋ servin görem dėdi kenārında
gözinden çeşmeler döküp yüz urup yėre yürür ṣu

---

2 Bir anlık varlığını ganimet bil, çünkü hakikati gözlersen dünya yokluktur.

3 Saf kadehten (şarabı) içip gönlü hoş eylediğinde üzülüp tasalanma ki bu cömert (Allah'ın) işi cömertliktir.

4 Dünya isyankarlarını rahmete batırsa, iyilik denizinin tamlığından ne eksilir?

5 Senin ayva tüyün benim başıma kara bir yazıymış, artık değiştirilmez çünkü kaderin kalemi kurumuştur.

6 Ey sevgili! Beni ayağının toprağından mahrum bırakma çünkü bu yüz suyundan daha saygı değerdir.

7 Şeyhî'yi her vakit cefa ile hatırlarsan, bu mübarek bir andır, kutlu bir adımdır.

35 33[b] Y. Şeyḫī: *Dīvān:* G. 145.

1 Ey resim gibi güzel, yanağının güzelliği gülde renk ve koku bırakmadı, gözlerinin büyüsü nergisin gözünden uykuyu giderdi.

2 Su bir gün (senin) servi boyunu yakından görme ümidiyle gözünden çeşmeler döker, yere yüz koyup yürür.

3. sezerse leblerüŋ luṭfın çimende ditreye lāle
ėşitse dişlerüŋ naẓmın ṣadefde āb olur lü'lū

4. gözüŋ serhengi cānuma çeker her laḥżada ḫançer
dökerdi ḳanumı olmasa[dı] ḥācib ortada ebrū

5. ṣaçuŋ küfrin yüzüŋ nūrın görürse zāhid ü rāhib
bu mescidden dėye yā hū vü ol büt-ḫāneden yā hū

6. yaŋaġuŋ āteş-i mūsā ṭudaġuŋ muʿciz-i ʿīsā
kemāl-i ḥüsne yūsufsın muḥammedden dutarsın ḫū

7. eline cām alup **şeyḫī** seni medḥ ėtse gülşende
ṣurāḥī ẕikr ėder ḳulḳul çaġırur fāḫte gū gū

36.

mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün
Hezec - - . / . - - . / . - - . / . - -

1. sen cāna gözüm ḳılalı bir kez naẓar ėy dost
ėtdi bu göŋül iki cihāndan güẕer ėy dost

2. lāle yaŋaġuŋ ġonca lebüŋ yādına her dem
ṭoldı gözümüŋ cāmına ḫūn-ı ciger ėy dost

3. kār ėtmese göŋlüŋe ne ṭaŋ āhum u yaşum
ṭaşa ėdemez yėl ile yaġmur eṣer ėy dost

---

3 Dudaklarının lütfunu sezerse gelincik çiçeği çimende titrer, dişlerinin dizisini işitse inci istiridye içinde su olur.

4 Gözünün yasakçısı her an canıma hançer çeker. Eğer arada iki kaş perdeci olmasa kanımı dökerdi.

5 Zahit ve rahip saçının küfrünü ve yüzünün nurunu görseler, biri mescitte diğeri de kilisede "yâ Hû" der.

6 Yanağın Musa'nın ateşi, dudağın İsa'nın mucizesi, mükemmel güzellikte Yusuf'sun, Muhammed'in huyunu almışsın.

7 Şeyhî gül bahçesinde eline kadeh alıp seni methetse, sürahi "kul kul" diye zikreder, üveyik kuşu "gû gû" diye seslenir.

36 34[b] Y. Şeyḫī: *Dīvān:* G. 10.

1 Ey sevgili! Gözüm sen canıma bir kez bakış attığından beri bu gönlüm iki cihandan da geçti.

2 Ey sevgili! Senin lale yanağını ve gonca dudaklarını her an hatırlamaktan gözümün kadehine ciğerimin kanı doldu.

3 Ey sevgili! Yel ile yağmur taşa nasıl iz bırakamazsa, senin gönlüne benim ah ve gözyaşlarım da etki edemezse buna şaşılmaz.

4. dil ʿāşıḳa şorduġı lebüŋ nüktesin ol kim
[cān sırrına ʿālimler olur bī-ḫaber ėy dost]

37.

mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün

Mücteş . - . -/. . - -/. - . -/. . -

1. heves göŋülde hevā cānda vü belā başda
gözüm nem olmasa benüm bu ḥāl ile nem olur

2. ʿacebdür ol kişi kim fāriġ ola ġam yėdügüm
kişi ḳahır ile ḳan yuda nėte ḫurrem olur

3. perī yüzini ferişte görürse ger ṭuta dėv
ʿaceb bu ḥūrīye cān vėrmeyen ne ādem olur

4. dem ol-durur ki döker gözlerüm demādem anı
fidā ola aŋa biŋ cān zihī ne ḫoş dem olur

5. nėce ki vaṣl sözine söz uzadur **şeyḫī**
firāḳ odı anı şöyle yaḳar ki epsem olur

---

4 Ey sevgili! Gönül, sevgilinin dudağının noktasını aşığa şunun için sorar: Can sırrı hakkında âlimler de bir şey bilmezler.

37 35ª Y. Şeyḫī: *Dīvān:* G. 71.

1 Gönülde heves, canda istek, başta bela var. Gözümde nem olmasa bu halde benim neyim olur?
nem olmasa benüm: benüm olmasa nem Y.

2 Gam yemekten uzak olan kişi benim gam yediğime şaşar, kişi bu kahırla kan yutsa nasıl mutlu olabilir?

3 Senin peri yüzünü melek görse onu cin çarpar, huri gibi güzel olan sevgilinin uğruna can vermeyen insan acaba olur mu?
ferişte: ḳarşuda Y. vėrmeyen: vėreyüm Y.

4 Kan o dur ki gözlerim durmadan onu döker, ona bin can feda olsun, ne hoş kan/an olur.

5 Şeyhi vuslat sözünü nasıl uzatsın? Ayrılık ateşi onu öyle bir yakar ki susturur.

38.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. ėy cemālüŋ cilvegāhı ravża-yı ḫuld-i berīn
ḥüsnüŋüŋ meşşāṭası min-ʿindihi ʿilme'l-yaḳīn

2. olalı ʿışḳuŋ ḫalīli gözlerüm ḳılmaz naẓar
āfitāb u māha innī lā-uhibbü'l-āfilīn

3. münhezim olur ʿaṭaşdan leşker-i milk-i ḥayāt
ger muʿīn olmazsa laʿlüŋden baŋa sensin muʿīn

4. ṭalʿatuŋ metn-i kelāmu'llāh u ḫaṭṭuŋ şerḥidür
şerḥa-yı şerḥ-i ṣaḥīḥ u metne-yi metnü'l-metīn

5. ḳaşlaruŋ vaṣfında geldi yā lehu mekrun ṣarīḫ
gözlerüŋ şānında indi innehu siḥrun mübīn

6. cennet-i gülzār-ı ḥüsnüŋ ḥasreten li'n-nāẓirīn
şerbet-i şīrīn dehānuŋ leẕẕeten li'ş-şāribīn

7. ėy **niẓāmī** saŋa bu muʿciz kelāmuŋ şerḥini
hātif-i ġaybī mi taʿlīm ėtdi yā rūḥu'l-emīn

---

38 35[b] Y. Niẓāmī: *Dīvān:* G. 84.

1 Ey cemali cennet bahçesinde görülen, güzelliğinin süsleyicisinin kesin bilgisi onun indinde olan!

2 Aşkın gerçek dostu olalı beri gözlerim bakış atmaz, güneş ve ay gibi "Ben batıp kaybolanları sevmem". (6/En'am, 76. ayet.)
āfitāb u māha: āfitābı māh u Y.

3 Hayat mülkünün askeri susuzluktan ötürü bozguna uğrar, eğer yardım eden olmazsa bana dudağından yardım edecek olan sensin.

4 Yüzün Kur'ân-ı Kerim metni ve ayva tüylerin açıklamalarıdır, kusursuz şerhin parçası ve metinin metnidir.

5 Kaşlarının vasfında "açık bir hîle" denilmiştir, gözlerinin şanında da 10/Yunus, 76. ayet "O muhakkak açık bir sihirdir." ayeti inmiştir.

6 Güzelliğinin gül bahçesinin cenneti bakanlar için bir hasrettir, tatlı ağzının şerbeti içenler için çok tatlıdır.

7 Ey Nizâmî! Bu mucize kelamın şerhini sana hâtif mi öğretti yoksa Cebrail mi?

39.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. şaçdı kāfūr üzre ʿanber kākül-i müşgīn-i dost
   ṭutdı cān milkin serāser kākül-i müşgīn-i dost

2. örtmiş idi ẓulmet-i küfr ile īmān yüzini
   ger dėŋülmeseydi kāfūr-ı kākül-i müşgīn-i dost

3. ėtdi eṭrāfı münevver çihre-yi gülgūn-ı yār
   ḳıldı āfāḳı muʿaṭṭar kākül-i müşgīn-i dost

4. ėrüşürdi ėy gönül ser-rişte-yi maḳṣūda ol
   olsa el vėrmek müyesser kākül-i müşgīn-i dost

5. çıḳsa zülfi gibi başından ʿaceb olmaya kim
   yolına ṣatmak ister kākül-i müşgīn-i dost

6. zülfi ile çıḳduġı çün başa ʿilm-i fitnede
   oldı milk-i ḥüsne server kākül-i müşgīn-i dost

7. müntehā ḳaddinüŋ üstinde **niẓāmī** ṭoġrusı
   sidre ṭāvūsına beŋzer kākül-i müşgīn-i dost

---

39 36ª Y. Niẓāmī: *Dīvān:* G. 5.

1 Sevgilinin misk kokulu kâkülü, kafur üzerine anber saçtı. Sevgilinin misk kokulu kâkülü, can mülkünü baştan başa fethetti.

2 Eğer sevgilinin misk kokan kâkülünün kâfuru denilmeseydi, iman yüzünü küfrün karanlığı çoktan örtmüştü.

3 Sevgilinin gül renkli yüzü, etrafı aydınlattı. Misk kokan kâkülü, dünyayı kokuyla doldurdu.

4 Ey gönül! Sevgilinin misk kokulu kâkülüne erişmek kolay olsaydı asıl maksada da erişmek mümkün olurdu.

5 Sevgilinin misk kokulu kâkülü, saçı gibi baştan çıksa şaşılmaz. (Çünkü) o da senin yolunda satmak ister.

6 Fitne ilminde sevgili saçıyla öne çıktığı için sevgilinin misk kokan kâkülü güzellik ülkesine padişah oldu.

7 Ey Nizâmi! Açıkçası sonunda sevgilinin boyunun üzerine uzanan misk kokulu kâkülü sidre tavusuna benzer.

40.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. her seḥer kim şāh-ı encüm maşrıḳı mesken ṭutar
   laʿl-i nābuŋ yādına cām-ı meyi rūşen ṭutar

2. āteş-i ruḫsāra ṣalmış ʿūd-ı ḫālinden buḫūr
   rengī-yi zülf-i siyāhın üstine dāmen ṭutar

3. yüzüŋi gördügüm içün ṣaḳla ėy cānuŋa sen
   merdüm-i çeşmüm elinden niçe kim sūzen ṭutar

4. yaşum aḳduġına niçün luṭf u yā ḳahr eylemez
   çün müneccim cümle ḫayrı şerri encümden ṭutar

5. ister ise mest eger götürse hicrānuŋ yükin
   zülfî ḫālüŋ gibi kāfir cenneti mesken tutar

6. ḫaddi devrinde **niẓāmī** ṭutduġı kūyın vaṭan
   bu ki gül vaḳtinde bülbül mesken-i gülşen tutar

---

40 37[a] Y. Niẓāmī: *Dīvān:* G. 25.

1 Her sabah, yıldızların şahı doğuyu kendine mesken edinir. Senin kırmızı dudağın yadına şarap kadehini parlak tutar.

2 Yanak ateşine iri ben udundan buhur salmış, böylece siyah saçın rengi üstüne etek tutuyor.

3 Ey can! Göz bebeğimin çok zamandır elinde tuttuğu bu iğneyi, senin yüzünü gördüğüm için canında sakla.

4 Sevgili gözyaşlarımın akmasına neden lütuf ya da kahır eylemez? Çünkü müneccim hayrı ya da şerri yıldızları okuyarak bilir.

5 Eğer sarhoş bir şekilde ayrılığın yükünü kaldırsa senin saçın ve iri benin gibi kâfir cenneti mesken tutar.

6 Sevgilinin ayva tüylerinin çıktığı vakitte Nizâmî'nin onun yaşadığı yeri vatan bilmesinin sebebi gül vaktinde bülbülün, gül bahçesini mesken tutması gibidir.

41.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. gözlerüŋe fitne vü āşūbı ol ḳaş aŋdurur
   şūḥ u fettān merdüm-i ser-meste savaş aŋdurur

2. göŋlüme cān ḳatı göŋlüŋden şikāyetler ḳılur
   gör nėce bī-ʿaḳldur dīvāneye ṭaş aŋdurur

3. gözlerüm ḥālini ʿarż ėt ėy ṣabā ol māha kim
   ḥālini saḳḳālaruŋ sulṭāna ferrāş aŋdurur

4. ḥüsn-i leylīdür vėren mecnūna mevlādan ḫaber
   naḳş-ı dil-keş maʿrifet ehline naḳḳāş aŋdurur

5. çarḫa cevr ol ġamze-yi [ġammāz-ı] ḫūn-rīz aŋdurur
   dehre ḳahr ol çeşm-i kāfir-kīş ü ḳallāş aŋdurur

6. āferīn eyler **niẓāmī** gördüginceḥüsnüŋi
   ṣūret-i mevzūn naẓar ehline şābāş aŋdurur

---

41 38[a] Y. Niẓāmī: *Dīvān:* G. 24.

1 (Ey sevgili!) Senin gözlerine fitneyi ve kargaşayı o kaş hatırlatır. Şuh davranışlar ve fitnecilik, sarhoşa kavgayı hatırlatır.

2 Can benim gönlüme senin katı gönlünden şikayetleri ulaştırır. Gör nasıl bir akılsızdır ki deliye taşı hatırlatır. Y. +kim

3 Ey saba rüzgarı! Gözlerimin halini o ay gibi güzel yüzü olan sevgiliye söyle ki sakilerin halini sultana hizmetçiler hatırlatır.

4 Mevlâ'dan Mecnun'a haber veren Leyla'nın güzelliğidir. Senin gönül çekici nakşın, marifet sahiplerine nakkaşı hatırlatır.

5 Feleğe bu eziyeti kan döken ve fitneci yan bakış hatırlatır. Zamana zorluğu o kalleş ve dinsiz imansız olan göz hatırlatır.

6 Nizâmî senin bu güzelliğini gördükçe aferin der. Senin ölçülü olan görünüşün bakmasını bilenlere alkışı hatırlatır.

42.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. tā ki ḥüsnüŋden ḫaber vėrdi ṣabā gülzārda
   ḳaldı derd ü ġuṣṣadan bülbül gibi gül zārda

2. ʿāşıḳ-ı ḥayrān gibi bir yėrde ḳalur denk olup
   görse ḳaddüŋ şīvesin serv-i sehī reftārda

3. ʿālemi tātār-ı zülfüŋ kim muʿaṭṭar eyledi
   [ḳalmadı bir ḳılca ḳıymet nāfe-yi tātārda]

43.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. dil-berā milküŋ **niẓāmī** olmasa olur ḫarāb
   ḥüsnüŋüŋ milkin yüri berk eyle vīrān eyleme

44.

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. kim görürse seni ṣanur ki güneş indi yėre
   yėre geçsün seni bu ḥüsn ile her kim ki yėre

---

42 38[b] Y. Niẓāmī: *Dīvān:* G. 101.

1 Saba rüzgarı gül bahçesinde güzelliğinden bahsettiğinde; bülbül gibi gül üzüntü ve dertten ağlamaya başladı. +var Y.

2 Yüksek boylu selvi, senin salınarak yürüyen boyunun edasını görse, hayran olan aşık gibi bir yerde şaşırıp kalır.

3 (Ey sevgili!) Alemi saçının Tatar'ı güzel kokulu eyledi. Tatar miskinde küçük bir kıl kadar kıymet kalmadı.

43 39[a] Y. Niẓāmī: *Dīvān:* G. 103.

1 (Ey sevgili!) Mülkünün nizamı/Nizâmî'si olmasa harab olur. Güzellik mülkünü yürü sağlam yap, yıkık eyleme.

44 39[a] Y. Niẓāmī: *Dīvān:* G. 100.

1 (Ey sevgili) Seni kim görürse, güneş yere indi zanneder. Seni bu güzelliğinle kim kötülerse yerin dibine batsın.

2. ʿārıżuŋdan ṣanemā şöyle ḥayā eyledi ṣu
ki eger yėr delük olsa idi geçerdi yėre

3. nėye girdüŋ varup ėy dost raḳībüŋ evine
çün bilürsin ki melek girmez it olduġı yėre

4. ḳanı ṭāliʿ ki gelesin dizüme yaṣtanasın
ben öpem seni vü sen gendüŋ urasın o yėre

5. beni senden ṣanemā kimse cüdā eyleyimez
meger ölüm gele kim cānı bedenden ayıra

6. gözlerüm incine ṣanmaŋ yolı ḳumından anuŋ
ṭopraḳ ol göze ki anuŋ gibi ḳumdan ḳayıra

7. ol sarāyında [vü] şehr içi ṭolu āh u fiġān
vāy eger çıḳa sarāyından [u] bāzāra gire

8. sevinürse n'ola sen māha ėren kim sevinür
gökde istedügi kimüŋ eline yėrde gire

9. sevinür cān ser-i kūyına **niẓāmī** ėricek
şol müsāfir gibi[dür] mesken-i me'lūfe ėre

---

2 (Ey sevgili!) Su, senin yanağından öyle bir haya etti ki eğer yerde bir delik olsaydı yere geçerdi.

3 Ey sevgili! Rakibin evine varıp neden girdin? Çünkü bilirsin ki köpeğin olduğu yere melek girmez.

4 O talih hani nerede ki gelip dizime yaslanasın, ben seni öpeyim ve sen kendini o yere vurasın.

5 Ey sevgili! Ölüm gelip canımı bedenden ayırana kadar, seni benden kimse ayıramaz.

6 Onun yolunun kumundan gözlerimin incindiğini zannetmeyin. Böyle kumdan rahatsız olan göz toprak olsun.

7 O sarayındayken şehrin içi ağlama ve inlemelerle dolu, eğer sarayından çıkar da pazara girerse yazık olur.

8 Senin gibi ay yüzlü bir güzele erişen sevinse şaşılır mı? Çünkü gökte aradığını yerde bulan sevinir.

9 Ey Nizâmî, misafirin alışkın olduğu yere ulaşınca sevindiği gibi, can da onun mahallesinin başına ulaşınca sevinir.

45.

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. gün yüzüŋ görmeyeliden ki günüm dün gibidür
   baŋa biŋ yılca gelür gerçi saŋa dün gibidür

2. rūz u şeb zülf ü ruḫuŋ fikri enīsüm olalı
   ne gėcem gėceye beŋzer ne günüm gün gibidür

3. şād u mātem ki firāḳuŋ baŋa maḫṣūṣ degül
   ki dėmişler ḳara gün ėl ile dügün gibidür

4. sen zer ü sīm ile ṣayd olduġuŋı işideli
   gözlerüm gümişe döndi yüzüm altun gibidür

5. yandurup yaşumı dökse neʿaceb zülf ü ruḫuŋ
   ki biri āteşe beŋzer biri dütün gibidür

6. gitse gözümden olur gözüme ʿālem ḳaraŋu
   ol ki alnı aya beŋzer yaŋaġı gün gibidür

7. ėy **niẓāmī** lebi üstindeki [ḫāl] ol ṣanemüŋ
   ġuṣṣadan ʿāşıḳuŋ baġrındaġı dügün gibidür

---

45 40ª Y. Niẓāmī: *Dīvān:* G. 10.

1 Senin aydınlık olan yüzünü görmediğimden beri gündüzüm geceden farksızdır. Bana bin yıl gibi gelir ama sana dün gibidir.

2 Gece ve gündüz saçının ve yanağının düşüncesi benim dostum olduğundan beri ne gecem geceye ne de gündüzüm gündüze benzer.

3 Mutluluk ve matem olan ayrılığın bana mahsus değildir, kötü gün yabancıyla paylaşıldığı zaman düğün gibidir, demişler.

4 Senin altın ve gümüş tarafından avlandığını duyduğumdan beri gözlerim gümüşe döndü, yüzüm altın gibi oldu.

5 Saçın ve yanağın beni yandırıp gözyaşlarımı dökse şaşılır mı? Çünkü biri ateşe benzer, biri duman gibidir.

6 O alnı aya, yanağı güneşe benzeyen yârim gözümden gitse (göremezsem), dünya gözüme karanlık olur.

7 Ey Nizâmi! O sevgilinin dudağı üstündeki ben, aşığının bağrındaki kederden oluşmuş düğüm gibidir.

46.

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. mümkin olmaz ki ben ol serv-i dil-ārāyı görem
   varayın ola ki seyr ėtdügi arayı görem

2. geh yaş örter yüzümi [geh] unudup gendü'zümi
   bulımazam özümi ol ruḫ-ı zībāyı görem

3. dilerem ḥaḳdan elüm ėre ḥarem ḫalḳasına
   ʿömr uzunluġını ol zülf-i semen-sāyı görem

4. himmet-i ʿālīyedür reh-beri çün ḫāṭırumuŋ
   umaram rāst gele ol ḳad-i bālāyı görem

5. ben de **aḥmed** gibi zülfüŋe ṭolaşdum ki benüm
   başuma ne getüre bu ḳuru sevdāyı görem

47.

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. ne müşkildür cüdā düşmek kişi sevgülü yārından
   ḫuṣūṣā kim sefer ḳıla żarūretle diyārından

2. nic'ėtsün görüp aġyārı kenārında nigārınuŋ
   dėyemez ola hep ʿömri şikāyet rūzigārından

---

46 41[a] Y. Aḥmed Paşa: *Dīvān:* G. 202.

1 Gönül süsleyen selvi boylu sevgiliyi görmem mümkün olmaz. Gideyim, olur ki seyrettiği/yürüdüğü yeri göreyim.

2 O güzelliğin süslü yanağını göreyim diye bazen yüzümü gözyaşlarım örter, bazen kendimi unutup bulamam.

3 Allahtan dilerim ki elim onun haremi çevresine ulaşsın. Ömür uzunluğu gibi olan o yasemin kokulu saçlı (sevgiliyi) göreyim.

4 Gönlümün rehberi yüce himmettir ki umarım rast gelir de o yüce boyluyu görürüm.

5 Ben de Ahmed gibi senin saçına dolandım ki bu kuru sevda benim başıma ne getirecek göreyim.

47 41[b] Y. Aḥmed Paşa: *Dīvān:* G. 234.

1 İnsana sevgili yarinden ayrı düşmek ne zor gelir, bilhassa sevgilinin diyarından zorunlulukla (ayrılık) sefer gerçekleştirmişse.

2 Düşmanı sevgilinin yanında görünce ne desin? Diyemez, ömrü talihinden hep şikâyetle geçer.

3. elüme bezm-i ʿışḳuŋda gözüm bir cām ṣundı kim
ḫarāb-ı çeşm-i yār oldum ben ol ġamzeŋ ḫumārından

4. yeŋi cān buluban dura hevāŋa başlaya yine
ėrerse ḳabrine zülfüŋ nesīm-i müşk-bārından

5. çün **aḥmed** ḫāk ola her dem ṣabā sen dost bāġına
maḥabbet güllerin saçar mezārı sebzezārından

48.

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. firāḳ-ı yāra ṣabr olmaz gidelüm bārī şehrüŋden
göŋül çün ṣındı ḫayr olmaz gidelüm bārī şehrüŋden

2. güzellik sende ġāyetde sözüŋ bende nihāyetde
çü ḫaṭruŋ yoḳ riʿāyetde gidelüm bārī şehrüŋden

3. dil oduŋdan kebāb oldı gözüm yaşı şarāb oldı
göŋül milki ḫarāb oldı gidelüm bārī şehrüŋden

4. çü ṭūtīden meges yėgdür saŋa her ḫār u ḫas yėgdür
bu gülşenden ḳafes yėgdür gidelüm bārī şehrüŋden

---

3 Aşkının meclisinde gözüm elime öyle bir kadeh verdi ki ben o bakışının sarhoşluk ağrısından ötürü sevgilinin gözünün viranesi oldum.

4 Misk saçan saçının rüzgârı (âşığın) kabrine ulaşırsa yeniden can bulup ayağa kalksın, yine arzulamaya başlasın.

5 Ahmed toprak olduğu için sabâ rüzgârı onun mezarının yeşilliğinden sen sevgilinin bâğına muhabbet güllerini saçar.

48 42[a] Y. Aḥmed Paşa: *Dīvān:* G. 232.

1 Sevgilinin ayrılığına sabredilmez, gidelim bari şehrinden. Kırılan gönülden hayır gelmez, gidelim bari şehrinden.

2 (Ey sultanım!) Güzellik sende mükemmel, bende ise sözün mükemmel. Mademki uymaya sende hatırın yoktur, gidelim bari şehrinden.

3 Gönül aşkının ateşiyle kebap, gözümün yaşı şarap oldu. Gönül mülkü harap oldu, gidelim bari şehrinden.

4 Sinek papağana tercih ediliyorsa, sana çer çöp de uygundur. Kafes bu gül bahçesinden daha iyidir. Gidelim bari şehrinden.
ḫār u ḫas: ḫāra ḫoş Y.

5. güler ḫalḳuŋ bize varı raḳībüŋ germ bāzārı
nėçe bir girye vü zārī gidelüm bārī şehrüŋden

6. üşendük devr-i cevrüŋden uṣanduḳ zecr-i hecrüŋden
ölince zehr-i ḳahruŋdan gidelüm bārī şehrüŋden

7. göŋül gör **aḥmed**e n'ėtdi ki sevdāŋa düşüp gitdi
metāᶜ-ı ṣabrı ṭaġıtdı gidelüm bārī şehrüŋden

49.

mefᶜūlü mefāᶜīlü mefāᶜīlü feᶜūlün

Hezec - - . / . - - . / . - - . / . - -

1. vėrüp sitem-i ᶜışḳuŋ eline yaḳam ėy dost
kim dėr[di] ki ben gend'özüm oda yaḳam ėy dost

2. ol kimse ki bir yāra ṣatar iki cihānı
andanda cefālar gören ancaḳ benem ėy dost

3. ḳanumı ḥelāl eyleyeyin saŋa gelürseŋ
tābūtumuŋ ardınca bir iki ḳadem ėy dost

4. şol deŋlü enīs oldı göŋül derdüŋ ile kim
tiryāk gelür şimdi baŋa zehr ü ġam ėy dost

5. **aḥmed** sözini yazıcaḳ özüm göyinür kim
kāġıd ṭutuşup odlara yanar ḳalem ėy dost

---

5 Halkın tamamı bize gülüyor, rakibinse pazarında her şey yolunda. Ne zamana kadar ağlayıp inleyelim? Gidelim bari şehrinden.

6 Eziyetinden bıktık, ayrılığının zulmüyle usandık. Kahrının zehriyle ölmeden gidelim bari şehrinden.

7 Gönül gör Ahmed'e neler yaptı, senin sevdana kapılıp gitti. Sabır malını dağıttı, gidelim bari şehrinden.

49 43[a] Y. Aḥmed Paşa: *Dīvān:* G. 17.

1 Ey dost! Aşkın siteminin eline yakamı vereceğimi ve kendimi ateşte yakacağımı kim söylerdi?

2 Bir yâre iki cihanı satan o kimseden eziyetler çeken sadece benim ey sevgili!

3 Ey sevgili! Tabutumun arkasından bir iki adım gelirsen, sana hakkımı helal edeceğim.

4 Ey sevgili! Şu gönül senin derdin ile o kadar dost oldu ki, zehir ve keder bana artık panzehir gibi gelir.

5 Ey sevgili! Ahmed'in sözünü yazıya dökünce özüm yanmakla kalmaz, kağıt tutuşur, kalem de yanar.

50.

mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün

Hezec - - . /. - - . /. - - . /. - -

1. berg-i semenüŋ lāle gibi ḫūb olacaḳdur
   mehtāb yüzüŋ gün gibi maḥbūb olacaḳdur

2. çevgān ėdicek zülfüŋi meydān-ı cemāle
   ser-geşte olup ay u güneş ṭop olacaḳdur

3. ḳaşuŋla gözüŋi görüben dėdi müneccim
   bu ġurrede çoḳ fitne vü āşūb olacaḳdur

4. bu ḳanlu yaşum yollaruŋa āb-zen olup
   kirpüklerüm ėşigüŋe cārūb olacaḳdur

5. dėdüm ki ruḫuŋda bula mı raġbeti ḫaṭṭuŋ
   dėr misk-i ḫuten rūmda merġūb olacaḳdur

6. sen ḫusrev-i ḫūbānuŋ öger ḥüsnini **aḥmed**
   kim naẓm-ı ḥasen gibi ḫoş-üslūb olacaḳdur

51.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - /- . - - /- . - - /- . -

1. yaḳdı çeşmüm ʿışḳ odın dėdi dile gir yan aŋa
   āh kim raḥm ėtmedi bu dīde-yi giryān aŋa

---

50 43[b] Y. Aḥmed Paşa: *Dīvān:* G. 45.

1 Yasemin yaprağın lale gibi güzel olacaktır, ay ışığı gibi olan yüzün güneş gibi sevilecektir.

2 Güzellik meydanında saçlarını çevgan (gibi) ettiğinde ay ve güneş sersemleyip çevgan topu olacaktır.

3 Müneccim kaşınla gözünü görünce "Bu parlaklıkta çok fitne ve karışıklık olacaktır." dedi.

4 (Ey sevgili!) Bu kanlı gözyaşlarım senin yollarını yıkarken, kirpiklerim de senin eşiğinde süpürge olacatır.

5 Yüzünde ayva tüylerin rağbet bulacak mı, dedim; Hoten miski Rum'da rağbet görecektir, dedi.

6 Ahmed, sen güzeller padişahı (sevgilinin) güzelliğini över ki Hz. Hasan'ın sözü gibi/güzel şiir gibi hoş üsluplu olacaktır.

51 44[a] Y. Aḥmed Paşa: *Dīvān:* G. 2.

1 Gözüm aşk ateşini yaktı ve gönüle gir ve yan dedi. Ah ki bu ağlayan göz ona merhamet etmedi.

2. ter-gül evrāḳında ḫaṭṭuŋ tāze ḥüccet yazdı kim
ṭurmayup ʿanber ṣaçar bu zülf-i müşk-efşān aŋa

3. cānlara oḳ atmasun yazuḳdur ol ṣayyāda dėŋ
yüzin açmasun kim ola cān göŋül ḫayrān aŋa

4. dostlar āyīne ėtmiş ḥüsnüne dilber beni
kim beni gören olur fi'l-ḥāl ser-gerdān aŋa

5. hey ḳıyāmet göŋlüme ṣorma ḥesābın zülfüŋüŋ
elli biŋ yıldan uzundur bir şeb-i hicrān aŋa

6. zülfi naḳḳāşı ṣuya bir resm ėder kim reşk ėder
mānī-yi çīn yazduġı naḳş-ı nigāristān aŋa

7. aḥmed içün cevrüŋi çekmez dėr imiş müddeʿī
ol seni cāndan sever yaraşmaz ol bühtān aŋa

52.

faʿilātün faʿilātün faʿilātün faʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. çün bilürsin ḳaşlaruŋ yāsına ḳurbān olduġum
sen baŋa göster hilāl ebrūŋı ḳurbān olduġum

2. milk ü cān cümle ḫarāb olmış-durur ġamdan velī
düşmenüŋ raġmınadur ẓāhirde ḫandān olduġum

---

2 Taze gül yaprağında ayva tüyün yeni bir delil/vesika yazdı, böylece bu misk saçan saç ona durmadan amber saçıyor.

3 O avcıya söyleyin ki canlara ok atmasın, yazıktır. Yüzünü açmasın, çünkü can ile gönül ona hayrandır.

4 Dostlar sevgili güzelliğine beni ayna etmiş, beni gören o anda sevgiliye hayran olur.
hüsnüŋe: destine Y.

5 Ey kıyamet! Saçının hesabını gönlüme sorma. Bir ayrılık gecesi onun için elli bin yıldan uzundur.

6 Nakkaş gibi olan saçı suya öyle bir resmeder ki, Çinli Mânî'nin Nigaristân'a çizdikleri onu kıskanır.

7 Rakip, Ahmed için "Senin eziyetini çekmiyor." dermiş. O seni canı gönülden seviyor, bu iftira onu yakışmaz.

52 45[a] Y. Aḥmed Paşa: *Dīvān:* G. 212.

1 (Ey) kaşlarının yayına kurban olduğum, bilirsin ki sen bana hilal gibi kaşlarını göstersen (ben sana) kurban olurum.

2 Mülk ve can senin kederinden ötürü tamamen viran olmuştur, ama yine de düşmana inat dışarıda neşeliyimdir.

3. ʿizzet-i dünyā vü ʿuḳbādan geçeydüm görsedüm
itlerüŋle bir gėce kūyuŋda derbān olduġum

4. yā göreydüm tāc-ı ḫusrevden geçeydüm bir nefes
ḳullaruŋla dergeh-i ʿālīde derbān olduġum

5. aḥmedi öldür dėdüm yoḫ dėdi dilber ben anuŋ
nėçe yıllar ḳanı fermānına fermān olduġum

53.

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. ėy ṣabā depredicek ṭurre-yi cānānumuzı
çekme zencīre esirge dil-i dīvānemüzi

2. uyana nergis-i maḫmūr şeker-ḫᵛābından
ėşidürse gėceler naʿre-yi mestānemüzi

3. gėce merdümler aḳan ḳanlu yaşum şevḳından
uyumazlar ki bu dem seyl alısar cānumuzı

4. ol ne āteş ola kim şuʿlesine şemʿ gelür
āteş oldur ki yaḳar ḫırmen-i pervānemüzi

5. ʿışḳuŋ esrükleriyüz cām-ı lebüŋ ṣun sāḳī
cāndan ėt meclis-i cānānede peymānemüzi

---

3 İtlerinle her gece mahallende bekçi olduğumu görseydim, dünya izzetinden ve ahiretten vazgeçerdim.

4 Veya senin âşıklarınla dergahında bir nefeslik kapıcı olsam, Hüsrev'in tacından vazgeçerdim.

5 Ahmed'i öldür dedim, sevgili hayır dedi. Ben onun yıllardan beri kanının fermanına fermanımdır.

53 45[b] Y. Aḥmed Paşa: *Dīvān:* G. 345.

1 Ey bahar yeli sevgilinin saçını kıpırdatınca zincire çekme, divane gönlümüzü esirge.

2 Mahmur nergis sarhoşça bağırtılarımızı geceleri duyarsa tatlı uykusundan uyanır.

3 Gece akan kanlı gözyaşımın coşkunluğundan o an sel canımızı alır, diye insanlar uyumazlar.

4 O nasıl bir ateştir ki mum onun ışığına gelir, o öyle bir ateştir ki pervane harmanımızı yakar.

5 Senin aşkının meczuplarıyız, ey saki! Sevgilinin dudağının kadehini sun. Sevgilinin meclisinde kadehimizi candan et.

6. dest-i endīşe niḳāb açdı ruḫ-ı ḥüsnüŋden
k'uzadur zülf-i ʿarūsın ṣaçına şānemüzi

7. aḥmedüŋ göŋlini geh dost yaḳar geh düşmen
bilmezem kim yapa ʿālemde bu vīrānemüzi

54.

mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün

Mücteṣ . - . -/. . - -/. - . -/. . -

1. cihān güzelleri çün bī-vefā imiş bildük
göŋül vefāsıza vėrmek ḫaṭā imiş bildük

2. anı ki cān u cihāndan ʿazīz ṣanurduḳ
dirīġ ʿömri gibi bī-vefā imiş bildük

3. ne fā'ide ki degül içimüzde nūr-efşān
ṭut anı burc-ı melāḥatde [ay] imiş bildük

4. ṭolaşdı zülfüŋe dil ṭıflı rişte ṣandı velī
göreli pīç-i ḫamın ejdehā imiş bildük

5. viṣāli ḫᵛānına ėrmek dilerdi ol laʿlüŋ
naṣībi aḥmedüŋ āḫir duʿā imiş bildük

---

6 Endişe eli güzel yanağından örtüyü açtı, böylece gelinin saçına tarağımızı uzatsın.

7 Ahmed'in gönlünü bazen dost yakar bazen düşman, bu viranemizi dünyada kim yapar, bilmiyorum.

54 46[b] Y. Aḥmed Paşa: *Dīvān:* G. 161.

1 Dünyanın güzellerinin vefasız olduğunu anladık, bu gönlü vefasıza vermenin bir hata olduğunu öğrendik.

2 Onu candan ve cihandan daha ulu zannederdik, eyvah ki ömür gibi vefasızın biriymiş anladık.

3 Onu güzellik burcundaki ay diye bilsek ne fayda? İçimizi aydınlatmıyor.

4 Gönül çocuğu saçına dolaştı, onu ip sandı ama büklümünü görünce ejderha olduğunu anladık.

5 O la'l dudaklı sevgilinin vuslat sofrasına erişmeyi isterdi (ama) Ahmed'in sonunda nasibi duaymış, anladık.

55.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. dil ṣaçuŋ zencīrinüŋ dīvānesidür dōstum
   cān cemālüŋ şemʿinüŋ pervānesidür dōstum

2. cān dėmāġın būy-ı zülfüŋden muʿaṭṭar eyledi
   çin seḥer bād-ı ṣabānuŋ şānesidür dōstum

3. ruḫlaruŋ üstinde budur zülfünüŋ kej-revligi
   kim bisāṭ-ı ḥüsnüŋüŋ firzānesidür dōstum

4. dil ki biŋ cān ile vaṣluŋ ʿīdine ḳurbān[lar]uz
   iştiyāḳuŋ şevḳınuŋ şükrānesidür dōstum

5. çün cemālüŋ şemʿine pervānedür **aḥmed** bu gün
   ʿāḳıbet ʿışḳuŋ odına yanasıdur dōstum

56.

mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün

Mücteş . - . - / . . - - / . - . - / . . -

1. firāḳ u ḥasret elinden nigāra yalvaralum
   belā vü miḥnet ile rūzgāra yalvaralum

2. dėmāġ-ı cāna ėrürmege sünbülüŋ ḳoḫusın
   nesīm-i ṣubḥ ile bād-ı bahāra yalvaralum

---

55 47[a] Y. Aḥmed Paşa: *Dīvān:* G. 193.

1 Ey sevgili! Gönül saçının zincirinin divanesidir, can, cemalinin mumunun pervanesidir.

2 Can, dimağını senin saçının kokusuyla ıtırlandırdı, ey dostum, o seher vakti sabâ rüzgârının tarağıdır.

3 Dostum, saçının kalenin/yanaklarının üstünde eğri/yan gitmesi şundandır: Güzelliğinin satranç tahtasında vezirdir.

4 Ey sevgili! Bin can ile vuslatının bayramına hazır olan kurbanlarız, bu gönül de senin arzunun, şevkinin teşekkür alametidir.

5 Ey sevgili! Ahmed bugün senin yüzünün güzelliğinin mumuna pervanedir, sonunda aşkının ateşinde yanacaktır.

56 47[b] Y. Aḥmed Paşa: *Dīvān:* G. 192.

1 Ayrılık ve (sevgiliyi) tekrar görme arzusu yüzünden o güzele yalvaralım, bela ve dert ile rûzigâra yalvaralım.

2 Saçının sünbülünün kokusu canın dimağına getirmesi için sabah yeline ve bahar rüzgarına yalvaralım.

3. nėce bir örtülü ḳılam niyāzum ol ṣaneme
bu kerre baş açuban āşikāra yalvaralum

4. cemāli gülşeninüŋ güllerini dėrmek içün
yine yüz urub[an] ol gül-ʿiẕāra yalvaralum

5. lebi nişānını ṣormaġa sırr ile **aḥmed**
müdām cām-ı mey-i ḫoş-güvāra yalvaralum

57.

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. ṣanemā ṣanma ki senden uṣanam gelmez iseŋ
şemʿ-veş bezm-i ḫayālüŋde yanam gelmez iseŋ

2. ḳorḳum oldur ki ġamuŋdan yaḳamı çāk ėdüben
nār-ı ḥasretle diyāruŋı yaḳam gelmez iseŋ

3. bir iki gün bu göŋül ḫastasın eglemek içün
künc-i ḥasretde ġamuŋ yār ėdinem gelmez iseŋ

4. rāh-ı sevdāda kalem bigi kalam zülfüŋ içün
yüzüm üzre gözi yaşlu sürünem gelmez iseŋ

5. dil-i **aḥmed** gibi ġam sengi-le mecrūḥ oluben
yād-ı laʿlüŋle ḳızıl ḳana yunam gelmez iseŋ

---

3 O duamın kabul olması için o güzele örtülü/kapalı dua ederim (ama) bu sefer baş açıp (örtüyü çıkarıp) açıkça yalvaralım.

4 Yüzünün güzelliğinin gül bahçesindeki gülleri toplamak için, tekrar yüz vurup o gül yanaklıya yalvaralım.

5 Ahmed (şarap içtikten sonra) dudak izini sırrı ile sormak/emmek için, daima o lezzetli şarabın kadehine yalvaralım.

57 48[b] Y. Aḥmed Paşa: *Dīvān:* G. 165.

1 Ey sevgili! Sanma ki gelmez isen senden usanırım, mum gibi hayalinin meclisinde yanarım gelmez isen.

2 Korkum şudur ki senin derdinle yakamı yırtıp, hasretinin ateşiyle senin diyarını yakarım gelmez isen.

3 Bir iki gün bu hasta gönlümü oyalamak için, hasret köşesinde derdinle dost olurum gelmez isen.

4 Saçın için sevda yolunda kalem gibi kalayım, yüzümün üstünde gözlerim yaşlı sürüneyim gelmez isen.

5 Ahmed'in gönlü gibi keder taşıyla yaralanarak senin lal renkli kırmızı dudağının yadıyla kızıl kanda yıkanayım gelmez isen.

58.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. ḳanı ol dem ki severdüm ben seni cānum bigi
   ister idüm cān vėrüp derdüŋi dermānum bigi

2. el uzatmasun dėr idüm küfr-i zülfüŋe raḳīb
   saḳınurdum ben anı şeyṭāndan īmānum bigi

3. rūḥ-ı ḳudsī çaġırur yā leytenī küntü turāb
   sen dökerken curʿ a-yı laʿ lüŋ yėre ḳanum bigi

4. dost zindān ehlini görüp dėdi kim anları
   çāha salmışlar-durur çāh-ı zenaḫdānum bigi

5. dėmedüŋ bir gün alayın **aḥmed**üŋ göŋlin ele
   kim düşüpdür ayaġa zülf-i perīşānum bigi

59.

mefāʿīlün mefāʿīlün feʿūlün

Hezec . - - - / . - - - / . - -

1. göŋül bir dil-rübāya müftetendür
   ki belāsı belā-yı merd ü zendür

2. yüzi baġışlar ehl-i küfre īmān
   gözi islām içinde rāh-zendür

---

58 49[a] Y. Aḥmed Paşa: *Dīvān:* G. 306.

1 Benim seni canım gibi sevdiğim, can verip derdini dermanım gibi istediğim o zamanlar hani nerede?

2 Rakip senin saçının karalığına el uzatmasın derdim, ben onu şeytandan imanım gibi sakınırdım.

3 Sen kanım gibi lal renkli kırmızı dudağının yudumunu yere dökerken Cebrail: "Keşke toprak olsaydım" diye çağırır.

4 Dost zindan cemaatini görüp onları çene çukurum gibi kuyuya salmışlardır, dedi.

5 Ayağa düşen perişan zülfün gibi bir gün olsun Ahmed'in gönlünü elime alayım demedin ki.

59 49[b] Y. Aḥmed Paşa: *Dīvān:* G. 97.

1 Gönül bir gönül alıcı sevgilinin cazibesine kapılmıştır, onun belası erkek ve kadının (herkesin) belasıdır.

2 Yüzü imansızlara iman bağışlar, gözü İslam dini içinde yol kesendir.

3. dürüst ėtdi bizümle gerçi ʿahdi
velī ḳorḳum bu ki peymān-şikendür

4. cemāli pertevine per yaḳarsaŋ
yaḳ ėy **aḥmed** ki şemʿ-i encümendür

60.

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. şubḥa dek her gėce aġyār ile ol yār oturur
dest-bāzī ḳılup aġyār ile oynar oturur

2. āh ol cāme-yi ḫʸāb içre ki düşmenler ile
gör ki miskīn beni kim her gėce bī-dār oturur

3. her ḳaçan gül gibi kim ḫār ile ḫandān yüriye
ehl-i dil lāle bigi baġrını ṭaġlar oturur

4. **aḥmed**i gör ki ṣaçuŋ fikr ile uzun gėceler
kimseye ḥālini dėmez hemān aġlar oturur

61.

mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün

Hezec - - . / . - - . / . - - . / . - -

1. tā ḳaşuŋı peyveste kemān eyledüŋ ėy dost
cevr oḳına cānumı nişān eyledüŋ ėy dost

---

3 O yemini bizimle birlikte etti ancak ahdini yerine getirmeyeceğinden korkarım.

4 Ey Ahmed! Yüz güzelliğinin ışığına kanadını yakarsan yak çünkü o topluluğun mumudur.

60 50[a] Y. Aḥmed Paşa: *Dīvān:* G. 105.

1 O sevgili her gece yabancılarla sehere kadar oturur, şuhluk/cömertlik edip oynar, oturur.

2 O sevgili düşmanlar ile geceliğiyle oturup eğlenirken, her gece inleyen ben zavallı uyanık oturur.
miskīn beni: ben miskini Y.

3 Ne zaman ki gül gibi dikenle neşeli bir şekilde yürüse, gönül ehli bağrını lale gibi dağlar.
her ḳaçan gül gibi kim: her ḳaçan kim gül gibi Y.

4 Ahmed'i saçının düşüncesiyle uzun geceler halini kimseye söylemeden ağlar oturur, gör.

61 50[b] Y. Aḥmed Paşa: *Dīvān:* G. 17.

1 Ey sevgili! Her daim kaşını bitişmiş kemana benzetip, eziyet veren oklarınla (bakışlarınla) canımı hedef ettin.

2. bir dem ki revān eyledüŋ ėy serv-i revānum
çeşmümden iki çeşme revān eyledüŋ ėy dost

3. ʿarż eyleyeli ḥüsn-i dil-ārāŋı cihāna
ʿālem yüzini bāġ-ı cinān eyledüŋ ėy dost

4. ḫoş-būy ile ṭoldurdı ṣabā dehri meger kim
ʿanber ṣaçuŋı müşk-feşān eyledüŋ ėy dost

5. teng olsa lebüŋ yādına ṭaŋ mı dil-i **aḥmed**
çün ġonça bigi bağrını ḳan eyledüŋ ėy dost

62.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. bāz-ı çeşmüŋ murġ-ı cān alur ʿaceb ṣayyādsın
ẓulm ile her laḥẓa yüz ḳan ėdici cellādsın
ṭaş bağırlu nāzenīn bī-mihr-i dil-i pūlādsın
nāzdan mīve getürmiş bir gümiş şimşādsın
berg-i şīveyle ṭonanmışsın anuŋ çün şādsın

2. buŋ deminde ḫıżr bigi ḫusrevān vėrdüŋ bize
laʿl-i nābuŋdan ḥayāt-ı cāvidān vėrdüŋ bize
ṣanma āṣafsın süleymāndan nişān vėrdüŋ bize
ėy nigāruŋ manṭıḳu't-tayrı nė cān vėrdüŋ bize
yā mesīḥisin zamānuŋ ya aŋa hem-zādsın

---

2 Ey yürüyen servi! Bir an öyle bir yürüyüp gittin ki, gözümden iki çeşme göz yaşı akıttın.

3 Ey sevgili! Gönül süsleyen güzelliğini cihana arz ettiğinden beri, alemin yüzü cennet bağına döndü.

4 Ey sevgili! Amber kokulu saçından misk saçtığından beri sabah rüzgârı dünyayı hoş kokularla doldurdu.

5 Ey sevgili! Ahmed'in gönlü dudağının yadına dar olsa bu ayıp mıdır? Çünkü bağrını gonca gibi kanlarla doldurdun.

62 51[a] Y. Aḥmed Paşa: Tahmis.

1 Gözünün doğan kuşu can kuşunu alan/kapan acayip bir avcısın. Zulüm ile her an yüz kan akıtan cellatsın, taş kalpli, sert gönüllü sevgisiz bir narinsin, cilveden yemiş getirmiş gümüş bir şimşir ağacısın, naz yapraklarıyla donatılmışsın o yüzden mutlusun.

2 Gam vakti bize hızır gibi padişahlar verdin, berrak ve katıksız kırmızı şarap gibi olan dudağından sonsuz hayat verdin, bize Süleyman'dan işaret veren Âsaf olduğunu sanma, ey en güzel sevgilinin kuş dili, bize ne canlar verdin! Ya zamanın Mesihisin ya da onunla birlikte doğdun.

3. dil-berā hecrüŋ beni şol resme pür-bīm ėtdi kim
çehremi zer ḳıldı eşk-i çeşmümi sīm ėtdi kim
ʿālem içre ʿāşıḳa sen ėtdügüŋ kim ėtdi kim
saŋa bu feşānlıġı ġamzeŋ mi taʿlīm ėtdi kim
başdan ayaġa belā vü fitne vü bī-dādsın

4. māt olur mihr-i cihān ʿarż ėtse cānāne ruḫı
müşterī zühre-cebīnine felekde mīm ü hī
bu ne zībā ḥüsn-i ḫulḳ olur hezār aḥsende zehī
ol ḳaddi bālāya ḳul olduŋ çün ėy serv-i sehī
hem ḫazāndan ḳurtulup hem yanmadan āzādsın

5. ḳulaġum ṭanbūrını burdı çün ʿışḳuŋ eli
āhuma āheng ėder gülzārda gör bülbüli
ġonçe bigi çāk ėdersin derd ile her dem dili
gerçi ėy fettān saŋa nāz ögredür ġamzeŋ veli
fitne taʿlīm eylemekde sen aŋa üstādsın

6. biçme īmān u dil ü ʿömrüm ekinin ṭās-ı çarḫ
ḫoş ṣafā dil gözgüsinden pāk iderse pāsı çarḫ
ṭāliʿi maḥmūda irgürüp beni āyās-ı çarḫ
mihr ü māhuŋ mühresin çigzindürüp ėy ṭās-ı çarḫ
ger getürürseŋ murādum naḳşını nerrādsın

---

3 En gönlü kendine çeken güzel! Ayrılığın beni şu şekilde korkuttu ki yüzümün rengini soldurdu, gözümün yaşını parlattı. Bu dünyada senin âşığa çektirdiklerini başka kim yaptı? Sana bu dökme/eritme/dağıtma işini süzgün bakışların mı öğretti? Baştan ayak ucuna kadar bela, fitne ve adaletsizsin.

4 Sevgili yanağını/kalesini gösterse cihan güneşi mat olur, sevgilinin Zühre alnına felekteki ay müşteridir, bu ne süslü, güzel yaratılıştır, binlerce aferin, ne güzel! Ey yüksek servi, o boyu uzuna kul olduğun için hem sonbahardan hem yanmadan kurtulmuşsun.

5 Kulağımın tanburunu aşkın eli büktü, bülbülü gör, gül bahçesinde âhıma ahenk tutar, her an goncanın yakasını yırttığı gibi bu dert ile gönlünü yırtarsın. Aslında ey fettan güzel! Sana naz yapmayı süzgün bakışların (fakat) öğretse de sen fitne öğretmekte onun üstadısın.

6 Ey felek tası; iman, gönül ve ömür ekinimi biçme; felek pası gönül aynasından temizlerse ne hoş ne safa olur! Ey feleğin tası! Felek Ayaz'ı beni talih Mahmud'una eriştirip güneş ve ayın mühresini çevirir de eğer muradımın süsünü getirirsen tavla üstadısın.
īmān u dil ü ʿömrüm: dil īmān-ı nev ʿömrüm Y.

7. bir semen-bū serv-ḳad gül-ʿiẕār u meh-cebīn
dūş-ı sīmīnde görinür iki çevgān-ʿanberīn
başuŋı ṭop ėtmek ister cām-ı bu siḥr-āferīn
aḥmed anuŋ çün saŋa çoḳ nāz ėder ol nāzenīn
kim güzeller cevrini çekmekde sen muʿtādsın

63.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. düşeli senden cüdā bi'llāh ki cānum sensedüm
gözlerümden dökilür āb-ı revānum sensedüm

2. sen ṣafā vü ẕevḳ ile ʿişretde dāyim şād u kām
ben cefā vü cevr ile ġurbetde ḫānum sensedüm

3. zecr-i hecrüŋ odına yaḳduŋ beni raḥm ėtmedüŋ
yana yana ḳalmadı nām u nişānum sensedüm

4. ben anuŋ-çün sensedüm kim senseyesin sen daḫı
gülsemiş bülbül bigi ėy gülsitānum sensedüm

5. n'ola bir kez sen daḫı taŋruŋa baḳup senseseŋ
müddeʿī körlügine dėseŋ fulānum sensedüm

6. **fetḥ-i'dīnem** ʿışḳuŋuŋ deryāsına ṣalduŋ beni
dür dişüŋ ġavvāsıyam ėy baḥr-i kānum sensedüm

---

7 Bir yasemin kokulu, servi boylu, gül yanaklı ve ay (gibi parlak) alınlı güzel! Gümüş renkli omuzunda iki amberli çevgan görünür, bu sihir yaratan kadeh senin başını top etmek ister. Ey Ahmed! Cilveli sevgili sana şundan çok naz eder: Sen güzellerin cefasını çekmeye alıştın.

63 53ª Y. Fetḥü'd-dīn: ÖM: 367.

1 Ey sevgili! Senden ayrı düştüğümden beri özledim; gözlerimden akar suyum dökülür, seni özledim.

2 Ey Hânım! Sen sefa ve zevk ile eğlence meclisinde her zaman mutluluk ve zevk içindeyken; ben cefa ve eziyet ile gurbette seni özledim.

3 Ayrılık eziyetinin ateşine bıraktın beni, merhamet etmedin. Yana yana benden hiç iz kalmadı, seni özledim. zecr-i hecrüŋ: hecr-i hecrüŋ Y.

4 Ey gül bahçesi! Ben seni özledim ki, sen de beni özleyesin. Gülü özlemiş bülbül gibi seni özledim.

5 Sen de bir kez olsun Allah için özlesen ne olur? Rakibin körlüğüne desen ki seni özledim.

6 fetḥüdīnem: aḥmedīyem Y.
Fetheddin'im, aşkının denizine beni bıraktın; ey maden denizim, inci dişinin dalgıcıyım, seni özledim.

64.

mefāʿīlün mefāʿīlün feʿūlün

Hezec . - - - /. - - - /. - -

1. severem ben seni cāndan efendi
   çevürme yüzüni benden efendi

2. ölürem ben seni görmez olursam
   saḳınġıl boynuŋı ḳandan efendi

3. ṭururam her seḥer zārī ḳıluram
   ṭoludur cigerüm ḳandan efendi

4. baḳmayıcaḳ senüŋ ḥüsn ü cemālüŋe
   bu cihān gözüme zindān efendi

5. n'olaydı **aḥmedüŋ** ḥālin ṣorayduŋ
   şehā ne eksile senden efendi

65.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - /- . - - /- . - - /- . -

1. zülfinüŋ būyına olaldan giriftār iŋlerem
   her nefes feryād ėdüp zār u dil-efgār iŋlerem

2. zülfine uyalı çeşmüm görmemişdür ḳılca ḫ^{v}āb
   gėce ger tā ṣubḥ olınca şöyle bī-dār iŋlerem

---

64 54[a] Y. Aḥmed Paşa: *Dīvān*'da yoktur.

1 Ey efendi! ben seni canı gönülden severim, (ne olursun) benden yüzünü çevirme.

2 Ey efendi! Eğer ben seni görmezsem ölürüm, boynunu kandan (ölümden) sakın.

3 Ey efendi! Her sabah durup (acıyla) inlerim, ciğerim kan ile doludur.

4 Ey efendi! Eğer senin güzelliğine ve güzel yüzüne bakamayacaksam, bu cihan benim gözümde zindandır.

5 Ey efendi, sultanım! Ahmed'in halini sorsaydın ne olurdu? Senden ne eksilirdi?

65 54[b] Y. Aḥmed Paşa: *Dīvān:* G. 213.

1 Saçının kokusuna tutulduğumdan beri inlerim. Her an inleyip isyan edip gönlü yaralı inlerim.

2 Saçına uyalı gözüm kıl kadar uyku görmemiştir. Geceler ta sabah oluncaya kadar böyle uykusuz inlerim.

3. derd-i ser oldıysa nālemden dü tā maʿẕūr kim
[iḫtiyārum elde yok va'llāhi nā-çār inlerim]

66.

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün

Mużārīʿ - - . / - . - . / . - - . / - . -

1. mey-gūn lebüŋ ḫayāline her gėce ṣubḥa dek
ġam meclisinde ḳanlar aḳıdur ḳabacuġum

2. yaşum deŋizlerinde açuḳdur ṣadef gibi
sözi güherleri hevāsında ḳulacuġum

3. gördüm gemiye bindi gider āh ėdüp dėdüm
ḥāline ḳullaruŋ naẓar ėt pādişācuġum

4. sensüz benüm ne dirlügüm ola dėdüm dėdi
yėtmez mi öldügüŋ saŋa hey bī-nevācuġum

5. şevḳuŋ vėdāʿ içinde ölürdür çü **aḥmedi**
bir būse ile bārī buyur ḳan bahācuġum

67.

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. cānı şevḳ odına atar ruḫ-ı yār ayruluġı
dāġ-ı ġam ḳor dile şol lāle-ʿiẕār ayruluġı

---

3 İniltimden dolayı başımın derdi iki başlı olduysa mazur gör, Allah hakkı için elimde değil çaresizce inlerim.

66 55[a] Y. Aḥmed Paşa: *Dīvān:* G. 197.

1 Her geceden sabaha kadar, şarap renginde olan dudağının hayaliyle keder meclisinde göz kapakcığım kanlar akıtır.

2 Gözyaşlarım denizlerinde sedef gibi; kulağım sözü cevherlerinin hevesiyle açıktır.

3 Gemiye binip gittiğini gördüm. Ah edip dedim ki "Şu kullarının haline bir bak padişahım."

4 "Benim sensin yaşamım ne olur?" dedim. "Ey çaresiz sana öldüğün yetmez mi?" dedi.

5 Mademki şevkin veda içinde Ahmed'i öldürdü, kan pahasına bari bir öpücük ver.

67 55[b] Y. Aḥmed Paşa: *Dīvān:* G. 320.

1 Sevgilinin yanağından ayrı kalmak bu canı şevk ateşine atar, şu lale yanaklının ayrılığı gönle gam damgasını basar.

2. bī-ḳarār oldı ḳara zülfüŋ ucından dil ü cān
āh kim müşkil imiş ṣabr u ḳarār ayruluġı

3. ay yüzinden ḳazısa ḫaṭṭ-ı ġubārın ne ziyān
rūy-ı zībāya ne ġam naḳş u nigār ayruluġı

4. cān ne dirlik göre çün görmese cānān yüzüni
bülbülüŋ elemidür bāġ-ı bahār ayruluġı

5. aḥmedi sürme ḳapuŋdan ki leṭāfet vėrmez
bezm-i gülzāra igen bülbül-i zār ayruluġı

68.

müfteʿilün müfteʿilün fāʿilün

Seriʿ - . . -/- . . -/- . -

1. yaraladuŋ yüregümi yār hey
yārıla yār öyle m'ėder vār hey

2. fitnesi çoḳ ʿişveger-i dil-firīb
şefḳatı az şūḫ-ı cihān-dār hey

3. oldı siyeh-kār gözüŋ kūşe-gīr
kim bile ne fitneleri vār hey

4. ḳaş mıdur ol iki muḳavves hilāl
ṭurre midür ol iki ṭarrār hey

---

2 Can ve gönül senin kara saçının ucundan kararsız kaldı, ah bu sabır ve kararlılıktan ayrı kalmak ne zor imiş!

3 Ay yüzünden ayva tüylerini/gubarî hattını kazısa şaşılır mı? güzel yüzden süsün gitmesi gam değildir.

4 Can, cananın yüzünü görmezse huzurlu olamaz, bülbülün ıztırabı bahar bahçesinden ayrı kaldığı içindir.

5 Ahmed'i kapından uzaklaştırma, inleyen bülbülün ayrılığı çünkü gül bahçesi meclisine çok güzellik vermez.

68 56[a] Y. Aḥmed Paşa: *Dīvān:* G. 337.

1 Ey sevgili! Yüreğimi yaraladın. Dost ile dost öyle mi yapar?

2 Ey fitnesi çok gönül aldatıcı işveli, acıması az, cihanı ele geçiren sevgili!

3 Günahkar gözün bir köşeye çekilmiş, kim bilir ne fitneleri vardır.

4 Yay şeklinde olan o iki hilal kaş mıdır? İnsanın aklını başından olan o iki kıvırcık saç lülesi midir?

5. yār etegin ḳomaz elinden raḳīb
ṭutdı gülüŋ dāmenini ḫār hey

6. servi dėmeŋ ol ḳad-ı dil-cūya kim
servide yoḳ luṭf ile reftār hey

7. sen giricek gülşene gül zār olur
ėy yaŋaġı zīnet-i gülzār hey

8. zārılıġından ḥazer ėt **aḥmed**üŋ
olma igen daḫı dil-āzār hey

69.

mefāʿīlün mefāʿīlün feʿūlün
Hezec . - - - /. - - - /. - -

1. dirīġa yār benden yüz çevürdi
fiġān kim cān bedenden yüz çevürdi

2. nėçe bī-mihr imiş cānānemüz kim
anı cāndan sevenden yüz çevürdi

3. berī ḥaḳ ḳıbleden dönsün anuŋ kim
cemālin gördi senden yüz çevürdi

4. ḳo hindū zülfüŋi ḳalsun ayaḳda
ki ol vech-i ḥasenden yüz çevürdi

---

5 Rakip sevgilinin eteğini elinden bırakmaz, gülün eteğini diken kapladı eyvah.

6 O gönül çeken boyluya selvi demeyin, selvide o lütuf ve o yürüyüş yoktur hey.

7 Ey yanağı gül bahçesi süsü olan (sevgili)! Sen gül bahçesine girince, gül inlemeye başlar.

8 Ahmed'in inlemesinden sakın, çok gönül inciten olma.

69 57[a] Y. Aḥmed Paşa: *Dīvān:* G. 440.

1 Eyvah! Sevgili benden yüzünü sakındı. Feryat! Can bedenden yüzünü sakındı.

2 Yarimiz nasıl sevgisizmiş ki, onu gönülden sevene yüzünü sakındı.

3 Onun cemalini görüp senden yüz çeviren hak kıbleden/Hakk'ın kıblesinden beri dönsün.

4 Hindu (kara) saçlarını bırak, ayakta kalsın çünkü o güzel yüzden yüz çevirdi.

5. yüzüŋ göster belālu bülbülüŋe
ki gülzār-ı çemenden yüz çevürdi

6. **ḫayālī** gitmez oldı kirpügümden
ne gül var kim dikenden yüz çevürdi

70.

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. cihāndan ben uṣanmışam baŋa seni gerek seni
ḳamulardan üşenmişem baŋa seni gerek seni

2. n'iderem bu teni cānı ya sensüz āb-ı ḥayvānı
ve yāḫud milk-i devrānı baŋa seni gerek seni

3. gerekmez ḥūr ile vildān gerekmez rūḥ ile reyḥān
gerekmez ravża-yı rıḍvān baŋa seni gerek seni

4. gerekmez göŋlüme ṣalvet gerekmez rūḥuma rāḥat
gerekmez cismüme rāḥat baŋa seni gerek seni

5. gerekmez milket-i dünyā gerekmez devlet-i ʿuḳbā
gerekmez kevṯer ü ṭūbā baŋa seni gerek seni

6. içüm sensüz cehennemdür ṭaşum ile cihān nemdür
benüm sensüz cihān nemdür baŋa seni gerek seni

---

5 Belalı bülbülüne yüzünü göster çünkü yeşil gül bahçesinden yüzünü sakındı.

6 Ey Hayâlî! Hayâli gözümden gitmez oldu, dikenden yüz çeviren gül mü var?

70 57[b] Y. Aḥmedī: *Dīvān:* G. 649.

1 Bu dünyadan ben usandım bana gereken sensin, herkesten usandım bana gereken sensin.

2 Bu teni, canı, hayat suyunu ya da bu devranın mülkünü sensin ne yapayım? Bana gereken sensin.

3 Bana rahatlık, genişlik ve güzel rızık, huri, vildan ve Rıdvan'ın bahçesi (cennet) lazım değil, bana gereken sensin.

4 Gönlüme huzur, ruhuma rahatlık, bedenime huzur gerekmez. Bana gereken sensin.

5 Dünya mülkü, ahiret mutluluğu, kevser suyu ve (cennetteki) Tuba ağacı gerekmez. Bana gereken sensin.

6 Yüreğim sensiz cehennemdir, dünya gözyaşlarımla nemlidir. Bu cihan sensiz neme lazım? Bana gereken sensin.
yaşum: ṭaşum Y.

71.

mefāʿīlün mefāʿīlün feʿūlün

Hezec . - - - /. - - - /. - -

1. göŋül ʿışḳ odınuŋ pervānesidür
   zihī miskīn ki bir gün yanasıdur

2. niṣār olsun yoluŋa cān u dil kim
   bu meydānuŋ şehā merdānesidür

3. gel imdi ḳılalum biz ʿīş u nūşı
   ki cānuŋ hem-demi cānānesidür

4. mey-i şāhid-durur ẕevḳ-ı cihānuŋ
   []

72.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - /- . - - /- . -

1. ʿışḳuŋ iḥrāmın giyüp seni isteyü
   yürürem ėy kaʿbe-yi cān ḳandasın

2. seni bir gün görsem ü deseŋ baŋa
   aḥmedī zār u perīşān ḳandasın

---

71 58[b] Y. Şairi tespit edilememiştir.

1 Gönül aşk ateşinin pervanesidir, birgün yanacak miskindir, ne mutlu!

2 Ey padişah! Mademki bu meydanın en mert kişisisin, can ve gönül senin yoluna saçılsın.

3 Biz şimdi işret ve eğlence (meclisini) hazırlayalım çünkü bu gönlün dostu cananesidir.

4 Dünyanın zevki şarap ve şahittir, […]

72 59[a] Y. Aḥmedī: *Dīvān:* G. 471.

1 Aşkın ihramını giyinip seni isterim. Ey can Kâbe'si, neredesin?

2 Seni bir gün görsem ve bana desen ki "Ey dermansız ve acı çeken Ahmedî, neredesin?"

73.

mefāʿīlün mefāʿīlün feʿūlün

Hezec . - - - /. - - - /. - -

1. gönül milkin ḫarāb ėtdüŋ revā mı
   cefāyı bī-ḥisāb ėtdüŋ revā mı

2. şarābı ġayrılarla eyledüŋ nūş
   ciger bizden kebāb ėtdüŋ revā mı

3. geçürdüm derd ile her laḥẓa rūzum
   şebüm bī-ḫurd u ḫʷāb ėtdüŋ revā mı

4. nigārā zülfüŋ ucı bigi her dem
   işümi pīç ü tāb ėtdüŋ revā mı

5. çevürdüŋ bizden ėy gül-ruḫ cemālüŋ
   neden böyle şitāb ėtdüŋ revā mı

6. bizi ḫor eyleyüp cānā raḳībi
   niçün ʿālī-cenāb ėtdüŋ revā mı

7. gönül ġayrıya vėrdüŋ bu faḳīre
   gile söz çoḳ ʿitāb ėtdüŋ revā mı

---

73 59ª Y. Şairi tespit edilememiştir.

1 (Ey sevgili!) Gönül mülkünü viran ettin reva mıdır? Sayısızca cefa çektirdin reva mıdır?

2 Şarabı yabancılarla içtin, bizim ciğerimizi kebap ettin, reva mıdır?

3 Günümü her an keder ile geçirdim, gecemi yemeksiz ve beni uykudan yoksun bıraktın reva mıdır?

4 Ey put gibi güzel sevgili! Saçının ucu gibi her an gönlüme ızdırap ve sıkıntı verdin reva mıdır?

5 Ey gül yanaklı, yüzünü bizden çevirdin, neden bu kadar acele ettin, reva mıdır?

6 Ey sevgili! Bizi (aşıkları) hor görüp, rakibi neden yücelttin reva mıdır?

7 Gönlünü yabancılara verirken, bu fakiri çok azarladın reva mıdır?

74.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. ʿāşıḳuŋ göŋli şınıḳdur ʿahd ü peymānı dürüst
   zāhidüŋ olmaz şaçuŋ küfrinsüz īmānı dürüst

2. tīr-i ġamzeŋ merhem urmışdur [dil-i] mecrūḥuma
   acıduġum bu ki ḳalmaz dilde peykānı dürüst

3. mest olupdur çeşm ü ebrūŋuŋ ḫayālinden imām
   oḳıyımaz mīḥrābda ḥarf-i ḳur'ānı dürüst

4. diş bilermiş laʿline yārüŋ raḳīb-i seng-dil
   varsun ügünsün eger ḳalursa dendānı dürüst

5. gül yüzüŋde ḫaṭṭ-ı reyḥānuŋ ki cān ḥayrānıdur
   nāme-yi tezvīridür ben ṭutmazam anı dürüst

6. **aḥmedüŋ** rağbet ile diŋler iseŋ bir beytini
   gül gibi her yıl çıḳa bir tāze dīvānı dürüst

75.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. dil ġamuŋdan ġayrı cānā daḫı mihmān istemez
   cān lebüŋ cāmından özge āb-ı ḥayvān istemez

---

74 60[a] Y. Aḥmed Paşa: *Dīvān:* G. 20.

1 Aşığın gönlü kırık, sözü ve yemini ise doğrudur. Zahidin ise kara saçınsız imanı bile düzgün değildir.

2 Yaralı gönlüme bakışlarının okları merhem gibidir, üzüldüğüm şudur ki bu gönülde temreni düzgün kalmaz.

3 Gözünün ve kaşlarının hayali yüzünden imam mest olmuştur ki mihrapta Kuran'ı dahi düzgün okuyamaz.

4 Taş gönüllü rakip yârin dudağına diş bilermiş, eğer dişleri sağlam kalırsa varsın, dişi kamaşsın.

5 Gül yüzünün reyhan kokulu ayva tüylerine bu can hayrandır, bu sahte mektuptur ben onu doğru bir şekilde yazmam.

6 Ahmed'in bir beytini büyük bir arzuyla dinlersen, her yıl gül gibi taze bir divanı çıkar.

75 60[b] Y. Nisāyī: *P:* 3165.
Mecmūʿa-yı Eşʿār'da şairin mahlası Seḫāyī olarak yazılmıştır ancak gazel Nisāyī'ye aittir.

1 Ey, can! Gönül senin kederinden başka misafir istemez; can, dudağının kadehinden gayrı ölümsüzlük suyu istemez.

2. bilürem dāyim neden baŋa ʿadūdur ol raḳīb
ehl-i īmān olanı elbetde şeyṭān istemez

3. ṭapuŋuŋ bir dem gedāsı olan ėy şāh-ı cihān
olur ise ger yedi iḳlīme sulṭān istemez

4. gül yüzüŋ bāġın gören ʿālemde ėy serv-i sehī
ʿömri olduḳça daḫı hergiz gülistān istemez

5. derdüŋüŋ ẕevḳin bilelden bu **nisāyī** rūz u şeb
derdüŋi ister velī derdine dermān istemez

76.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. āfitāb-ı ḥüsnüŋ ėy meh kim niḳāb altındadur
şanasın bedr-i dücādur kim seḫāb altındadur

2. zülfüŋüŋ ḥasretlıġından dilberā her rūz u şeb
bu dil-i zār u perīşān pīç ü tāb altındadur

3. ḥüsnüŋe maġrūr olup cevr ėtdügüŋ cānā neden
çünkim āḫir ʿāleme mesken türāb altındadur

4. yaşına raḥm ėtmedüŋ şol deŋlü aḳdı āh kim
merdüm-i çeşmüm şehā her laḥẓa āb altındadur

---

2 O rakip bana her zaman neden düşmandır bilirim, iman sahibi olanı şeytan elbette istemez.

3 Ey cihan padişahı! Aşık senin huzurunda bir an dilenci olursa, yedi cihana sultan olmayı istemez.

4 Ey uzun selvi! Bu alemde senin gül yüzünün bağını gören yaşadığı sürece asla bir gül bahçesi istemez.

5 Nisâyî senin aşk derdinin zevkini gece gündüz bildiğinden derdini ister ama bu derdine derman istemez.

76 61[a] Y. Seḫāyī.

1 Ey ay gibi güzel, güzelliğinin güneşi örtü altındadır, sanırsın bulutun altındaki dolunaydır.

2 Ey sevgili, saçının hasretinden bu perişan ve inleyen gönül her gece ve gündüz ızdırap içindedir.

3 Ey can! Güzelliğine mağrur olup eziyet etmen nedendir? Çünkü sonunda halkın meskeni toprağın altındadır.

4 Ey sultanım, göz yaşına acımadın, ah öyle aktı ki göz bebeklerim her an gözyaşlarıyla doludur.

5. mesken ėderse ḫayālüŋ göŋlüm içre ṭaŋ degül
dāyimā genc-i vīrān künc-i ḫarāb altındadur

6. bir su'āl ėtdüm dehānuŋdan raḳīb-i kelbe ben
ʿömri geçdi bilmedi daḫı ʿaẕāb altındadur

7. ėy perī ḳurtar **seḫāyī** ḫasteyi luṭfuŋla kim
hecrüŋ odına yanar dāyim ʿaẕāb altındadur

77.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . -

1. yā ilāhī yār yüzin gül eylegil
yāra ḳarşu beni bülbül eylegil

2. ʿizzetüŋ ʿaẓametüŋ ḥürmet içün
yāri leylī beni mecnūn eylegil

78.

mefāʿīlün mefāʿīlün feʿūlün

Hezec . - - - / . - - - / . - -

1. göŋül sensüz perīşān oldı tėz gel
işüm āh ile efġān oldı tėz gel

2. eger cevr ise cānuma yėtişdi
v'eger hecr ise oran oldı tėz gel

---

5 Senin hayalin gönlümün içinde mesken tutarsa şaşılmaz, viranenin hazinesi daima harabe köşesindedir.

6 Köpek rakibe senin ağzından bir soru sordum, ömrü geçti gitti, sorunun cevabını bilmedi ki hâlâ azap içindedir.

7 Ey peri gibi güzel, şu hasta Sehâyî'yi lütfunla kurtar, her vakit senin ayrılığının ateşiyle yanar, daima azap içindedir.

77 62[a] Y. Şairi belirlenememiştir.

1 Ey Allahım! Sevgilinin yüzünü gül, sevgiliye karşı beni bülbül eyle.

2 (Ey Allahım!) Büyüklüğün, ululuğun ve hürmetin için sevgiliyi Leyla, beni Mecnun eyle.

78 62[b] Y. Vezīrdāroġlı

1 (Ey sevgili!) Gönül sensiz perişan oldu, çabuk gel; ah ile ağlamaklığım benim işim oldu, çabuk gel.

2 Eğer maksat eziyetse canıma yetişti, eğer ayrılık ise ölçüyü aştı, çabuk gel.

3. ėrişdür cānuma vaṣluŋ şarābın
ciger hecriyle biryān oldı tėz gel

4. benüm aġladuġumı senden ayru
raḳībüm gördi ḫandān oldı tėz gel

5. yetīmem derd ü şevḳuŋ ḥasretinde
gözümüŋ yaşı ʿummān oldı tėz gel

6. ėriş cānumı ḳayġudan ḥalāṣ ėt
cihān başuma zindān oldı tėz gel

7. bu ḥasretden **vezīrdāroġlı** miskīn
ölür üşer boynuŋa ḳan oldı tėz gel

79.

mefāʿīlün mefāʿīlün feʿūlün
Hezec . - - - /. - - - /. - -

1. gözüm yaşına raḥm ėt sürme derden
ki merdüm-zādedür düşmiş naẓardan

2. şu āhūdur gözüŋ kim bir naẓarda
dil ü cān ṣayd ėder biŋ şīr-i nerden

3. niçün menʿ ėtdi yārüŋ tīr-i zaḥmın
ümīdüm bu mıdur benüm siperden

---

3 Sana kavuşmanın şarabını bana yetiştir, bu ayrılıkla ciğer kavruldu, çabuk gel.
4 Senden ayrı kalınca ağladığımı rakibim gördü ve sevinçten güldü, çabuk gel.
5 Dert ve arzunun özlemiyle ben yetimim, gözyaşlarım engin deniz kadar çoktur, çabuk gel.
6 Yetiş, bu canımı kaygıdan kurtar. Bu dünya benim başıma zindan oldu, çabuk gel.
7 Bu hasretten ötürü Vezîrdâroğlu ölür, kanı senin boynuna olur, çabul gel.

79 63ª Y. ʿAdnī: *Dīvān:* G. 29.
1 Gözyaşıma merhamet et, kapından sürme, çünkü (göz) bebeğinden çıkmıştır, bakıştan düşmüştür.
2 Gözün, bir bakışta bin tane erkek aslandan gönül ve can avlayan ahudur.
3 Niçin sevgilinin yaralayan okunu durdurdu? Benim siperden umduğum bu muydu?

4. dil-i cān ile umma ėy göŋül raḥm
ki bitmez verd-i ter hergiz ḥacerden

5. ḥayāl-i laʿlidür bu müşkile çeşmüm
döker yākūt ile mercān güherden

6. ben ol zühre-cebīne müşterīyem
ki elüme ṣuna ḫurşīd ü ḳamerden

7. yolında dilberüŋ cān vėrmek içün
ėyā ʿadnī ḥaẕer eyle ḥaẕerden

80.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün
Remel - . - - / - . - - / - . -

1. zülfüŋi çün-kim perīşān eyledüŋ
āh kim ḳaṣd-ı dil ü cān eyledüŋ

2. tāze ṭutmaġa yüzüŋ gülzārını
yaşumı bārān-ı nīsān eyledüŋ

3. ins ü cīn rām olmaġ içün ḥükmüŋe
laʿlüŋi mühr-i süleymān eyledüŋ

4. ṣubh-dem gün gibi yüzüŋ gösterüp
gülleri gülşende handān eyledüŋ

---

4 Ey gönül! Sevgilinin gönlünden sana merhamet etmesini uma. Çünkü hiçbir zaman taşta taze gül yetişmez.

5 Bu meseleye (çare) la'l dudağının hayalidir, onun için gözüm yakut, mercan ve inci döker.
laʿl-dür-pūşuŋla laʿl-dür bu müşk ile Y.

6 Ben o zühre alınlıya müşteriyim. Çünkü elime güneş ile ayı sunar.

7 Ey Adnî! Sevgilinin yolunda can vermekten sakınmaktan sakın.

80 64ª Y. ʿAdnī: *Dīvān:* G. 14.

1 Saçını darmadağın ettiğinde ah ki gönül ve cana kastettin.

2 Yüzünün gül bahçesini taze tutmak için gözyaşımı nisan yağmuru gibi eyledin.

3 İnsanları ve cinleri senin emrinde itaatkar olmaları için dudağını Süleyman'ın mührü eyledin.

4 Sabah vakti güneş gibi yüzünü gösterip gülleri gül bahçesinde neşelendirdin.

5. aġzı öyküṇdi dėyüben ėy ṣabā
ġonçeye yoḳ yėre büḥtān eyledüṇ

6. āh kim cān ḫāne iken derdüṇe
anı da dil bigi vīrān eyledüṇ

7. dest-i cevr ile belā bezminde āh
ʿ**adnīyi** ney bigi nālān eyledüṇ

81.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. cān cemālüṇ şemʿinüṇ pervānesidür dōstum
dil müselsel zülfüṇüṇ dīvānesidür dōstum

2. al emānet gönlümi cevrüṇle vīrān eyleme
kim senüṇ ḫayl-i ḫayālün ḫānesidür dōstum

3. cān u dil derd ü ġamuṇla āşinā olalıdan
iki ʿālem anlaruṇ bī-gānesidür dōstum

4. yoluṇa cān u cihān virdügüme budur sebeb
baṇa cevr ėtdügüṇüṇ şükrānesidür dōstum

5. ḳaṣr-ı cennet bigi maʿmūr olısardur dāyimā
ol gönül kim ʿışkuṇuṇ vīrānesidür dōstum

---

5 Ey bahar yeli! Sırf goncaya senin ağzına benzemeye çalıştı diye boş yere iftira ettin.

6 Ah ki, can senin aşkının derdine ev iken onu da gönül gibi viran eyledin.
ḫāne: cān Y.

7 Ah ki Adnî'yi bela meclisinde eziyet eliyle ney gibi inlettin.

81 65[a] Y. ʿAdnī: *Dīvān:* G. 9.

1 Dostum! Can, senin yüzünün mumunun pervanesidir. Gönül, zincir gibi birbirine bağlı olan saçının divanesidir.

2 Dostum! Emanet gönlümü al, eziyetinle harap eyleme. Çünkü gönlüm senin hayalinin ordusunun evidir.

3 Dostum! Can ve gönül, senin derdin ve kederinle tanıştığından beri iki alem onların yabancısıdır.

4 Dostum! Senin yolunda canımı ve dünyayı vermemin sebebi, bana eziyet ettiğinin şükranesidir.

5 Dostum! Senin aşkının viranesi olan gönül, cennet sarayı gibi şenlikli olacaktır.

6. ḳanuma ġamzeŋ ṣuṣamış leblerüŋden ṣoraram
kim ḳaçan ol teşne ḳana ḳanasıdur dōstum

7. ger teraḥḥum eylemezseŋ ʿadnī yüzüŋ şemʿine
ʿāḳıbet pervāne bigi yanasıdur dōstum

82.

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün
Mużārīʿ - - . / - . - . / . - - . / - . -

1. ol serv-i māh-çihre ki gülden yaŋaġı var
cān u göŋülde lāleleyin mühri dāġı var

2. dil murġı ḫāl dānesi ṣaydındadur velī
bilmez anı ki zülf-i siyāhından aġı var

3. bezm-i ġamuŋda ḳanlu gözüm dil kebāb idüp
nūş ėtmege şarāb ile ṭolu ḳabaġı var

4. beŋzetme mihr [ü] māhı felekde cemāline
nā-gāh kimse ėşide yėrüŋ ḳulaġı var

5. zülfüŋ ruḫuŋla her gėce şehrinde hüsnüŋüŋ
ṣan pāsbān-durur kim elinde çerāġı var

6. bāġ-ı ruḫını murġ-ı naẓardan ṣaḳınmaġa
zülfinden aṣlı serv boyı üzre zāġı var

---

6 Dostum! Seninle kanlı bakışların benim kanıma susamıştı. Dudaklarından soruyorum: "Ne zaman o susamış kana kanacaktır?"

7 Dostum! Eğer Adnî'ye acımazsan, en sonunda yüzünün mumuna pervane gibi yanacak.

82 65[b] Y. ʿAdnī: *Dīvān:* G. 30.

1 O ay yüzlü servinin gülden yanağı var. Can ve gönülde lale gibi mührü ve dağı var.

2 Gönül kuşu beninin tanesini avlama peşindedir. Ama (o güzelin) siyah saçında tuzağı olduğunu bilmez.

3 Kanlı gözümün, senin derdinin meclisinde gönlü kebap edip içki içmek için şarap ile dolu kabağı var.

4 Felekteki güneş ve ayı yüzünün güzelliğine benzetme. Çünkü ansızın birisi işitir, yerin kulağı var.

5 Saçın yanağın ile güzelliğinin şehrinde her gece elinde mumu olan gece bekçisi gibidir.

6 Yanağının bağını nazar kuşundan sakınmak için servi boyu üzerinde aslı saçından olan kargası var.

7. ʿadnī gerekse derdine ṣabr ėt gerekse öl
cānānenüŋ dirīġ ki senden ferāġı var

83.

mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün

Hezec - - . / . - - . / . - - . / . - -

1. dildār içün endīşe-yi cān eylemek olmaz
yoḳ nesne içün bunca ziyān eylemek olmaz

2. öldürmege ḳavl ėtdügine durmadı gerçi
cān vėrmek olur anı yalan eylemek olmaz

3. aġzuŋ ḫaberin ṣorduġuma ḫışm ile baḳma
her laḥẓada bir yoḳ yėre ḳan eylemek olmaz

4. sīnemde ruḫuŋ mihri ḳaçan gizlene çün kim
ḫurşīdi gül içinde nihān eylemek olmaz

5. dāġ-ı ġamın aŋduḳca göŋül cānuŋı yaḳma
her aŋduġını kişi hemān eylemek olmaz

6. rāz-ı dehenin saḳladuġum cān bigi bu kim
ser vėrmek olur sırrı ʿayān eylemek olmaz

7. āh eyleme ʿadnī dile geldükce ḫayāli
mihmān var iken evde duḫān eylemek olmaz

---

7 Ey Adnî! İstersen derdine sabret, istersen öl. Eyvah ki, sevgili senden vazgeçti.

83 66[b] Y. ʿAdnī: *Dīvān:* G. 31.

1 Sevgili için can derdine düşmek olmaz. Ortada olmayan bir şey için bu kadar ziyan eylemek olmaz.

2 Öldürmek için söz verdiyse de sözünde durmadı gerçi. Can vermek olur ama onu yalancı yapmak olmaz.

3 Ağzının haberini sorduğum için öyle öfkeyle bakma. Her anda yok yere kan dökmek olmaz.

4 Göğsümde yanağının güneşi nasıl gizlenir? Çünkü güneşi gül içinde saklamak olmaz.

5 Ey gönül! Gam yarasını hatırladıkça canını yakma. İnsanın her hatırladığını yapması (uygun) olmaz.

6 Ağzının sırrını can gibi sakladım çünkü baş vermek olur sırrı söylemek olmaz.

7 Ey Adnî! Onun hayali gönüle geldikçe ah eyleme. Evde misafir varken dumanı tüttürmek olmaz.

84.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. cān n'eylerdi dil-i bī-çāre cānān olmasa
   bülbüle ʿālem ḳafesdi ger gülsitān olmasa

2. öldürem dėdügine āḫir peşīmān oldı āh
   ne olaydı ḫūblar bī-ʿahd u peymān olmasa

3. leblerüŋ-çün çeşm ü dilde mā-cerā var ḳorḳaram
   ol iki ḫūn-rīz arasında bir ḳan olmasa

4. gözlerüme tūtiyā-yı ḫāk-i pāyuŋ bes-durur
   ėy ṭabīb-i cān ne ġam kühl-i ṣıfāhān olmasa

85.

mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün

Mücteş . - . - / . . - - / . - . - / . . -

1. tebessüm ile nigārum ki ḳatl-i merdüm ėder
   bu ḫaste-yi daḫı öldür dėsem tebessüm ėder

2. raḳīb ḥālüme niçün teraḥḥum eylemeye
   ki görse ḥālümi kāfir daḫı teraḥḥum ėder

3. naẓarda ʿārıżuŋı bilmeyüp ṣuya baḳaram
   kimüŋ ki eline ṣu girmeye teyemmüm ėder

---

84 67[b] Y. ʿAdnī: *Dīvān:* G. 34.

1 Çaresiz gönül sevgili olmasa canı ne yapardı? Eğer gül bahçesi olmasa bülbüle dünya kafesti.

2 Ah ki, öldüreceğim dediğinde sonunda pişman oldu. Güzeller söz ve yeminlerini tutsalar ne olurdu?

3 Senin dudakların için can ve gönülde macera var. Korkuyorum ki o iki kan döken arasında bir kan olmasa.

4 Ey can tabibi! Gözlerime senin ayağının toprağını sürmesi yeterlidir. Isfahan sürmesi olmasa gam değildir.

85 68[a] Y. Niẓāmī: *Dīvān:* G. 11.

1 Gülümsemesiyle insanları katleden sevgiliye bu hastanı öldür desem tebessüm eder.

2 Rakip benim halime bakıp neden merhamet etmesin? Çünkü halimi görse, kâfir bile merhamet eder.

3 Eline su geçmeyen (su bulamayan) kimsenin teyemmüm ettiği gibi ben de sana baktığım zaman yanağını görmeyince suya bakarım.

4. **niẓāmī** yüzüŋi açsaŋ ḫarāb u bī-ḫūd olur
güneş ṭulūᶜ ėdicek ẕerre kend'özin güm ėder

86.

mefᶜūlü fāᶜilātü mefāᶜīlü fāᶜilün
Mużāriᶜ - - . / - . - . / . - - . / - . -

1. ḫurrem bu dem ki ölmiş iken cāna ėrmişem
kim hecr içinde vuṣlat-ı cānāna ėrmişem

2. eflāke ėrse ḳadr ile başum ᶜaceb mi kim
burc-ı şerefde sen meh-i tābāna ėrmişem

3. dėrler ki vuṣlatuŋa ėren cāna ėrişür
ben vuṣlatuŋdan ayrılalı cāna ėrmişem

4. bir ẕerreyem ki cehd ile ḫurşīde ėrmişem
bir ḳaṭreyem ki saᶜy ile ᶜummāna ėrmişem

5. ben ol **niẓāmīyem** ki kemālinde vaṣfuŋuŋ
ḥüsn-i niẓām-ı naẓm ile selmāne ėrmişem

87.

mefᶜūlü mefāᶜīlü mefāᶜīlü feᶜūlün
Hezec - - . / . - - . / . - - . / . - -

1. geh var dėyüp aġzuŋa gehī yoḳ dėse ᶜāşıḳ
bu sözde ne kāzib dėr aŋa kimse ne ṣādıḳ

---

4 Nizâmi'ye yüzünü göstersen harap olur ve kendinden geçer. Güneş doğduğu zaman zerre kendisini kaybeder.

86 68[b] Y. Niẓāmī: *Dīvān:* G. 79.

1 Bu ne mutlu bir andır ki ölmüşken dirildiğim için ayrılıkta sevgiliye kavuşmuşum.

2 Başım şereften göklere değse şaşılır mı? Şeref burcunda parlak aya benzeyen sana kavuştum.

3 Derler ki sana kavuşan cana kavuşur. Halbuki ben senin ayrılığından beri hayat bulmuşum.

4 Ben büyük bir gayretle güneşe ulaşan bir zerre; çabayla okyanusa ulaşan bir damlayım.

5 Ben o Nizâmiyim ki senin vasfının mükemmelliğinden bahsederken, şiirdeki tertibin güzelliğiyle Selman'a ulaşmışım.

87 69[a] Y. Niẓāmī: *Dīvān:* G. 55.

1 (Ey sevgili!) Âşık senin ağzın için bazen var bazen yok dese de, onun bu sözüne kimse ne doğru ne de yalancı diyebilir.

2. dė gözlerüŋe kim ėde ḳan içmege perhīz
zīrā kim olur ḫaste vü perhīze muvāfıḳ

3. çoḳ ḳana girür ġamzeŋ uyup fiʿl-i raḳībe
ġammāza muvāfıḳ görinür ḳavl-i münāfıḳ

4. her vaṣluŋ eger āḫırı hicrān ise ėy dost
benden bu cüdālıḳ yine bulmadı cüdālıḳ

5. ben mesti lebüŋ fikri ʿaceb ki ėde hüşyār
kim gördi süçiden bugün kim mest ola ayıḳ

6. aġzuŋla lebüŋ nüktesini fehm ėdemez dil
dīvāne ne fikr ile ėde fehm-i deḳāyıḳ

7. lāyıḳ yüzüme sürse **niẓāmī** yüzini dėr
kim her kişinüŋ sözi olur yüzine lāyıḳ

88.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. āḫir ėy dil-ber cefā ḳılmaḳdan uṣanmaz mısın
müddet-i ḥüsnüŋ nihāyet bulasın ṣanmaz mısın

2. ṭutalum öldüresin bugün ḳamu ʿāşıḳları
ėy cefā-ḫū yār yarın n'olasın ṣanmaz mısın

---

2 (Ey sevgili!) Gözlerine söyle, perhiz etsin, kan içmesin. Zira hastaya perhiz yapmak layık olur.

3 Bakışların, rakibin işine uyup çok fazla kan döker. Gammaza münafığın fikri layık olur.

4 Ey dost! Eğer her kavuşmanın sonunda ayrılık varsa, benden bu ayrılık hali yine de hiç ayrı olmadı.

5 Ben sarhoşu senin dudağının fikrinin ayıltması acayiptir. Şaraptan sarhoş olanları bugün kim ayık gördü?

6 Gönül, senin ağzın ve dudağındaki nükteyi anlayamazken; deli, ince ve anlaşılması güç şeyleri nasıl idrak etsin?

7 "Nizâmî yüzünü yüzüme sürse yaraşır" der çünkü her kişinin sözü kendi yüzüne uygun olur.

88 70[a] Y. Niẓāmī: *Dīvān:* G. 83.

1 Ey güzel ve alımlı dilber! Hala bu zamanda eziyet etmekten usanmaz mısın? Güzelliğinin bir gün sona ereceğini sanmaz mısın?

2 Ey cefa çektiren yar! Diyelim ki bugün bütün âşıkları öldürdün, yarın ne olacağını düşünmez misin?

3. laʿl-i nābuŋdan murādum istedüm sögdüŋ baŋa
aldadum aldum murādum yaʿnī aldanmaz mısın

4. zülfüŋüŋ zencīrini bend ėt baŋa dėdüm dėdi
saḳaluŋ aġardı miskīn dahı uṣlanmaz mısın

5. ṣubḥ-dem yaturdum ol meh üstüme gelmiş idi
üstüŋe geldi güneş sen daḫı uyanmaz mısın

6. ėy güneş daʿvā-yı istiġnā ėdersin ḥüsn ile
ṭās alup kūyın gedālar gibi ṭolanmaz mısın

7. ėdemez dėrsin raḳīb ile **niẓāmī** beni ṣayd
çünki āhūsın ya sen it ile avlanmaz mısın

89.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. ėy ṣaçı sünbül yüzi gül zülfi reyḥānum benüm
yoluŋa olsun fedā ʿakl u dil ü cānum benüm

2. ḳanmadın bu teşne-ḫāṭır leblerüŋüŋ ḳandine
ḥasret ile ölür isem boynuŋa ḳanum benüm

3. zār u giryān geçdi ʿömrüm raḥm ėdüp bir gün baŋa
dėmedüŋ kim nicesin ėy zār u giryānum benüm

---

3 Saf dudağından muradımı istedim, bana sövdün. Seni aldatıp istediğimi aldım, yani sen aldanmaz mısın?

4 Saçlarının zincirini bana bağla dedim, "Miskin, sakalın beyazladı, hala uslanmaz mısın?" dedi.

5 O ay sabah vakti ben uyurken üzerime geldi ve "Üstüne güneş doğdu, sen hala uyanmaz mısın?" dedi.

6 Ey güneş! Güzelliğin ile naz davası çekersin. Eline tas alıp sevgilinin mahallesini dilenciler dibi dolaşmaz mısın?

7 Nizâmî rakip ile beni avlayamaz dersin. Çünkü sen ceylansın ya, it ile avlanmaz mısın?

89 70[b] Y. Niẓāmī: *Dīvān:* G. 74.

1 Ey benim saçı sümbül, yüzü gül, saçları reyhan gibi olan sevgilim! Benim aklım, gönlüm ve canım senin yoluna feda olsun.

2 (Ey sevgili!) Bu susamış gönül, senin dudağının şekerine kanmadan hasretinle ölürse, benim kanım senin boynuna olsun.

3 Benim ömrüm ağlama ve inleme ile geçti. Sen bir gün olsun bana merhamet edip "Ey benim ağlayanım ve inleyenim nasılsın?" demedin.

4. zāhide īmān eger terk-i mey ü maḥbūb ise
kāfirem ger var ise sevdā-yı īmānum benüm

5. ṭolmadın peymāne ben peymāneyi terk ėtmezem
böyledür peymāne ile ʿahd u peymānum benüm

6. kullaruŋı bī-güneh öldürmek ise ʿādetüŋ
bu **niẓāmī** bendenüŋ ṣuçı ne sulṭānum benüm

90.

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün

Mużārīʿ - - . / - . - . / . - - . / - . -

1. kanum dökerse ġamzelerüŋ ėy perī-ṣıfat
ṣīrīn lebüŋden eyle muʿayyen aŋa diyet

2. ġamzeŋ gelürse ḳaṣduma ehlā vü merḥabā
laʿlüŋ içerse ḳanumı ṣaḥbā vü ʿāfiyet

3. ten ḳaldı ġāret ėtmedügi gözlerüŋ hemīn
gör nice ḳara çölde ḳodı beni ʿāḳıbet

4. ėrmez bisāṭ-ı ḳurba göŋül kimse saʿy ile
devlet anuŋla ṭāliʿi eyler muʿāvenet

5. eflāke ėrdi āhı **niẓāmīnüŋ** ėy ʿaceb
niçün işitmez ol meh-i ẖurşīd-menzilet

---

4 Eğer zahid için iman içkiyi ve sevgiliyi terk etmek ise, bu imana bir sevgim varsa ben kâfirim.

5 Şarap kadehi dolmadan ben bu şarabı terk etmem. Şarap kadehiyle yeminim benim böyledir.

6 Senin adetin günahsız kullarını öldürmek ise, bu Nizâmi kulunun suçu nedir ey sultanım benim?

90 71[b] Y. Niẓāmī: *Dīvān:* G. 4.

1 Ey peri yüzlü! Bakışların benim kanımı dökerse, şirin dudağından ona bu bedeli kesin olarak ödet.

2 Ey sevgili, eğer bakışların beni öldürmeye kalkışırsa hoş gelsin. Dudağın kanımı şarap gibi içerse afiyet olsun.

3 Gözlerinin yağmalamadığı bir tenim kaldı, beni sonunda kara çölde bıraktı, gör.

4 Ey gönül, kimse çabalama ile Allah'ın yakınlık sofrasına ermez ama talih ona yardım eder.

5 Nizâmî'nin ahları göklere erişti ama acaba o güneş makamlı ay niye işitmez?

91.

mefāʿīlün mefāʿīlün feʿūlün

Hezec . - - - /. - - - /. - -

1. baŋa yār ėtdi derd ü miḥneti yār
   baŋa yār ėtdügini ėtmez aġyār

2. neden bī-mihrsin dėrsem ėder ḫışm
   baŋa bilsem neden ḫışm eyler ol yār

3. inanmaz miḥnet ü cevre raḳībüŋ
   ʿazāb-ı ḥaşre eyler kāfir inkār

4. şaçuŋuŋ ʿanber-i sārā ġulāmı
   gözüŋe nergis-i şehlā perestār

5. yüzüŋe geldi kes zülfüŋ ucını
   gerekdür dīne geldi ḳaṭʿı zünnār

6. dėdüm ayaġuŋa düşmek olur mı
   te'emmül ėtdi bir dem dėdi düşvār

7. **niẓāmī** çeşm ü zülfüŋ yād ėdicek
   olur göŋli perīşān kendü bīmār

---

91 72[a] Y. Niẓāmī: *Dīvān:* G. 29.

1 Sevgili dert ve sıkıntıyı bana arkadaş eyledi, bana yârin yaptığını başkası yapmaz.

2 Bana karşı neden sevgisizsin desem, kızar. O yârin bana neden kızdığını bir bilsem.

3 Haşir azabına kafirin inkar ettiği gibi senin rakibin çektiğim acıya ve eziyete inanmaz.

4 Halis anber saçının esiridir. Şehla göz, senin gözüne kuldur.

5 (Sevgili) yüzüne gelen saçının ucunu kes, çünkü İslam'a gelenin zünnarı kesmesi gerektir.

6 "Ayağına kapansam olur mu?" dedim. Bir an düşündü ve "Zor!" dedi.

7 Nizâmî senin gözünü ve saçını hatırladığı zaman, kendi perişan, gönlü hasta olur.

92.

mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün

Hezec - - . /. - - . /. - - . /. - -

1. her sīnede ki mihr ü maḥabbet eşeri var
   ḫoş nāle-yi şeb-gīr ile āh-ı seḥerī var

2. ʿışk ehli siper tīrine yārüŋ ciger eyler
   gelsün berü meydāna kimüŋ kim cigeri var

3. nergis nicesi gözlerüŋe öykine ėy dost
   görmez mi gözüŋ fitnesin āḫar naẓarı var

4. her ḫalḳada müşkīn ṣaçuŋuŋ ẕikrin ėderler
   her kūşede fettān gözüŋüŋ fitneleri var

5. ālemde zihī tāliʿ -i ferḫunde anuŋ kim
   bir sencileyin yüzi gün alnı ḳameri var

6. ėy dürr-i girān-māye gözümden sefer ėtme
   deryā seferinüŋ çü bilürsin ḫaṭarı var

7. menʿ ėtme **niẓāmī** ruḫ [u] zülfüŋ gözedürse
   çün devr-i teselsülde ḥakīmüŋ naẓarı var

---

92 73[a] Y. Niẓāmī: *Dīvān:* G. 30.

1 Sevgi ve muhabbet izi olan her göğüste gece iniltisi ve sabah ahı vardır.

2 Aşk ehli, sevgilinin okuna gönlünü siper eyler. Gönlü olanlar meydana çıksın, (görelim) kimin buna cesareti var?

3 Ey sevgili! Nergis senin gözlerine nasıl özenir? Gözünün fitnesinin başka bir bakışı olduğunu görmez mi?

4 Senin misk saçını her halkada zikrederler, her köşede fettan gözünün fitneleri var.

5 Alemde onun mübarek talihi ne koştur ki, senin gibi yüzü güneş, alnı ay gibi sevgilisi var.

6 Ey değerli iri inci! Sakın gözümden gitme, çünkü bilirsin ki deniz seferi tehlikelidir.

7 (Ey sevgili!) Nizâmî senin yanağını ve saçını gözetirse onu bundan men etme. Çünkü bu zincirleme devirde hakîmin nazarı var.

93.

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. dil ki hicrānuŋ ile ḫaste vü dermānde yatur
   derd ile hem-dem olup ḥasret-i dermānda yatur

2. künc-i ḳalbümde vaṭan dutdı ḫayāl-i dehenüŋ
   bildi kim genc-i nihān gūşe-yi vīrānda yatur

3. āferīn ḫāl-i siyeh-kār-ı [cefā]-pīşeŋe kim
   berg-i nesrīn döşenüp ṣaḥn-ı gülistānda yatur

4. şöyle mecrūḥ-durur ġamzeŋ oḳından ki göŋül
   ḳana müstaġraḳ olup fehm ėdemez ḳanda yatur

5. dil ṣaçuŋ ėrdügi yėrlere ḳarār ėtdi dėdi
   gėce her ḳande olur ise ġarīb anda yatur

6. ʿārıżuŋ üzre yatur ṭurre-yi zülf-i siyehüŋ
   ṣan bilāl-i ḥabeşī ravża-yı rıḍvānda yatur

7. vuṣlaṭuŋ nūrına ėrişmedügi ḥasret ise
   bu **niẓāmī** ṣanemā āteş-i hicrānda yatur

---

93 73[b] Y. Niẓāmī: *Dīvān:* G.19.

1 Gönül senin ayrılığının (üzüntüsü) ile hastadır, dert ile dost olup senin dermanına hasret yatmaktadır.

2 Ağzının hayali kalbimin köşesini kendine vatan belledi, gizli hazinenin virane köşesinde yattığını bilmektedir.

3 Cefayı huy edinmiş kötü benine aferin, çünkü yaban gülü yaprağına bürünüp gül bahçesinin ortasında yatıyor.

4 Gönül, bakışlarının okundan öyle yaralıdır ki, kana bulanmış olup nerede yattığını idrak edemez.

5 Gönül, senin saçının uzandığı yerlerde durdu, "Gece nerede olur ise garip orada yatar." dedi.

6 Kara saçının kıvrımları yanaklarının üzerinde yatar, sanki Bilal-i Habeşî'dir, Rıdvan cennetinde yatar.
zülf-i siyehüŋ: ḫāl-i siyehüŋ Y.

7 Ey put gibi güzel! Nizâmî sana kavuşmanın ışığına hasret ise, onu ayrılık ateşinin acısında yatır.

94.

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün

Mużārīʿ - - . / - . - . /. - - . / - . -

1. bėl bağlayup ki cānuma ḳaṣd ol ḥabīb ėder
   nāzük ḫ[ay]āli bağladı ḳaṣd-ı ġarīb ėder

2. oḳ gibi ben ʿabīdi özinden baʿīd ėdüp
   yay gibi kend'özine raḳībi ḳarīb ėder

3. terk ėdüp uysa zülfüŋe īmān-ı maḥżıdur
   tesbīhi kendi özine ṣūfī ṣalīb ėder

4. yėsün raḳīb mīve-yi vaṣluŋa rūz u şeb
   kim yėmişüŋ eyüsini ṭoŋza naṣīb ėder

95.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿılātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. burḳaʿuŋdan cān u dil mihrin ġamām-ı ġam ṭutar
   perdeden çün-kim cemālüŋ ʿālemi rūşen ṭutar

2. veh ne ẓālimdür ḳaşuŋ kim götürür bī-ictināb
   ol ḳadar bār-ı taẓallum kim bėlini ḫam ṭutar

3. gözüme yüzi ṭuş oldıḳça ḥayādan dür döker
   gör nice nāzükdür ol yüz kim bulutdan nem ṭutar

---

94 74[b] Y. Niẓāmī *Dīvān:* G. 34. Yazma eserde gazelin makta beyti eksiktir.

1 O sevgili canıma kastetmeye hazırlanır. Zarif hayali ile bağlayıp garibin canına kast eder.

2 Ben kulu ok gibi kendisinden uzaklaştırıp, yay gibi kendisine rakibi yakın tutar.

3 (İmanı) terk edip senin saçına uysa, (yine) temiz imanlıdır, sufi kendisine tesbihi haç yapar.

4 rūz u şeb: rūzı gelüp Y.
Rakip sana kavuşma meyvesini gece gündüz yesin, yemişin iyisi domuza naşip olur.

95 75[a] Y. Niẓāmī: *Dīvān:* G. 20.

1 Can ve gönül sevgisini (sevgilinin) peçesinden keder bulutu tutar, çünkü yüzünün güzelliği perde (arkasından) alemi aydınlatır.

2 Kaşın ne zalimdir ki, ihtiraz etmez eyvah! O zülmün yükü o kadar ağırdır ki belini büker.
bār-ı tazallum: yāy-ı tazallüm Y.

3 Yüzü gözümün önüne geldikçe gözüm utançtan inci döker, o yüz gör nasıl zariftir ki buluttan nem tutar.

4. göreliden dāl-i zülfüŋle dehānuŋ mīmini
sūfī-yi āşüfte vü şeydāyī her dem dem ṭutar

5. gördügince ben żaʿīfi saŋa ḳadḥ eyler rakīb
it siŋek gördükce ḳaçan aġzını epsem ṭutar

6. zülf-i kāfir-kīşi kim düşmiş leb-i cān-baḫşuŋa
şanki sulṭān-ı ḥabeşdür elde cām-ı cem ṭutar

7. ḫulḳ ile el-bir ėdüp ṭutdı cemālüŋ ʿālemi
ṭoġrı dėrler ittifāḳ ėtse kişi ʿālem ṭutar

8. vaṣlunuŋ ʿīdine ėrem dėyü sen ʿīsī-demüŋ
yıllar olmışdur ki göŋlüm rūze-yi meryem ṭutar

9. aġzuŋuŋ luṭfını yād ėtse **niẓāmī** şād olur
gör ne eblehdür ki göŋlin yoḳ yėre ḫurrem ṭutar

96.

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün
Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. ayaġuŋ altına her kim yüzini ḫāk eyler
gün gibi kendüyi tāc-ı ser-i eflāk eyler

2. leb-i dendānuŋa baḳduḳça gider ġussa vü ġam
dürr [ü] yāḳūta naẓar cānı feraḥnāk eyler

---

4 Saçının dal harfiyle (kıvrımıyla) ağzının mimini gördüğünden beri, perişan sufiyi ve divaneyi her an dem/kan tutar.

5 Rakip benim gibi bir zayıfı gördüğü zaman sana kötüler. Köpek sinek gördüğü zamanlarda nasıl ağzını kapalı tutsun?

6 Kâfir dinli saç can veren dudaklarına düşmüş, sanki Habeş sultanıdır, elinde Cem'in kadehini tutar.

7 El birliği yapıp yüzünün güzelliği ile huy âlemi tuttu, doğru söylerler, kişi birlik olsa âlemi tutar.

8 Sen İsa nefeslinin kavuşma bayramına ereyim diye gönlüm yıllardır Hz. Meryem orucu tutar.

9 Nizâmî ağzının lütfunu ansa mutlu olur, gör ne ahmaktır ki gönlünü yok yere sevindirir.

96 76ª Y. Niẓāmī: *Dīvān:* G. 22.

1 Senin ayağının altına her kim toprak gibi yüzünü sürse, kendini güneş gibi göklerin baş tacı yapar.

2 Senin dudağına ve dişlerine baktıkça keder ve gam kaybolur. Çünkü inci ve yakuta bakmak canı rahatlatır.

3. zülfüŋüŋ tābını menʿ ėtdügi āb-ı dehenüŋ
bu ki bī-ṭāḳat ü lerz efʿī̈yi tiryāk eyler

4. ṭutayın elde gözüm demini cārūb-ı müje
ġayrıdan gözlerümüŋ kūşesini pāk eyler

5. dile endū[h] u ġam ol ṭurre-yi bī-dīnden ėrür
cāna cevr ü sitem ol ġamze-yi bī-bāk eyler

6. zāhid ol ṭurre vü ruḥsārı **niẓāmī** ne bilür
gėceden gündüzi aʿmā ḳaçan idrāk eyler

97.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. ḫaṭṭ-ı reyḥān kim ṭolanmışdur gülistānı dürüst
hāledür kim devr idüpdür māh-ı tābānı dürüst

2. dāne-i ḫāl-i siyāhı yār-ı gendüm-günumuŋ
odlara yandurur ġamdan ḫırmen-i cānı dürüst

3. ḫānḳāh içinde ėtseŋ āstīn-efşān semāʿ
ḳalmaya bir ḫırka ehlinüŋ girībānı dürüst

4. ḳorḳaram öldürmeye ʿahd ėtdüginden beni kim
bulmadum ʿālemde bir ʿahdi bütün peymānı dürüst

---

3 Ağız suyunun, saçının kıvrımını engellemesi şundandır: Zayıf ve titrek olan engerek yılanının zehrinin panzehir yapar.

4 Gözümün kanını elde tutayım, kirpik süpürgesi gözlerimin köşesini başkasından temizler.

5 Gönüle dert ve tasa sevgilinin o merhametsiz kıvrımlı saçından gelir, o korkusuz bakış cana eziyet ve sitem eder.

6 Ey Nizâmî, zahid sevgilinin kâkülünü ve yanağını nereden bilsin? Gözleri görmeyen gece ile gündüzü idrak edemez.

97 76[b] Y. Niẓāmī: *Dīvān:* G. 6.

1 Hâlenin parlak ayın etrafını kuşatması gibi yüzündeki ayva türleri de gül bahçesine benzeyen yüzünü dolanmıştır.

2 Buğday benizli yârin siyah ben tanesi, can harmanını kederden tam olarak ateşlerde yandırdı.

3 Dergah içinde (eteğini) silkerek dönsen, hırka ehlinin yırtılmayan bir yakası kalmaz.

4 Dünyada yeminine güvenilir, sözünde duran birini bulmadığım için, söz verdiği gibi korkarım beni öldürmez.

5. meh ne lāf eyler senüŋle ḫᵛān-ı ḥüsn açmaḳda
ḳapu ḳomaz gezmedük bulınca bir nānı dürüst

6. tīz ider şīrīn lebüŋe şeyḫ dendān-ı tamaʿ
gerçi kim bir dāne yoḳ aġzında dendānı dürüst

7. beni gördükçe senüŋle mihr ėdüp n'eyler raḳīb
kāfirüŋ ḫod cān vėrürken olmaz īmānı dürüst

8. göŋlini yıḳma **niẓāmīnüŋ** ki yapılmaz daḫı
şīşe kim uşandı kimdür eyleyen anı dürüst

98.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. sevdüm yine bir māh ki devrān güzelidür
sevdā-yı ġam-ı ʿışḳ göŋülde ezelīdür

99.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. ḥüsniŋüŋ gencīnesin yaġma ḳılurdı ḫūblar
ejdehā-yı ṭurre-yi zülfüŋ nigeh-bān olmasa

2. ʿışḳ-ı cānān ile dil ol deŋlü ülfet ṭutdı kim
kāşkī cümle cihān derd olsa dermān olmasa

---

5 Ay, güzellik sofrasını açmakta seninle ne laf eyler? Tam bir ekmek buluncaya kadar gezmedik kapı bırakmaz.

6 Ağzında bir tane bile doğru dürüst dişi olmayan şeyh bile, senin tatlı dudağın için tamah dişini biler.

7 Rakip beni seninle gördüğü vakit sevgisini göstermesi, kafirin can verirken iman etmesi gibi dürüst değildir.

8 Nizâmi'nin gönlünü kırma ki bir daha yapılmaz. Şişe paramparça olsa onu eski haline kim sokabilir?

98 77[b] Y. Niẓāmī: Nesîmî'ye nazire, III.

1 Yine bir ay gibi güzeli sevdim ki bu dünyanın güzelidir, aşk gamının sevdası gönülde ezelidir.

99 78[a] Y. ʿAdnī: *Dīvān:* G.34.

1 Güzeller senin saçının lülesinin ejderhası bekçi olmasa, senin güzelliğinin hazinesini yağmalarlardı.

2 Gönül sevgilinin aşkıyla o kadar arkadaşlık kurdu ki, keşke tüm dünya dert olsa da derman olmasa.

3. ol ḳadar oldı ġam-ı ʿışḳuŋla **ʿadnī**-yi nizār
kim anı bilmezdi kimse āh u efgān olmasa

100.

mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün
Mücteş . - . -/. . - -/. - . -/. . -

1. görürse gün yüzüŋüŋ ṭalʿatın ḳamer yėrine
sezerse şehd-i lebüŋ vaṣfını şeker yėrine

2. ḳaşuŋ kemānı ne deŋlü kim ata gamzeŋ oḳın
nişān ėder dil aŋa cānını siper yėrine

3. boyuŋ ki serv-i gülistān-ı hüsndür ne ʿaceb
ki vėrdügi baŋa bār-ı ġam oldı ber yėrine

4. cefāsı ḫūnını baḫş ėtdügini ġayrı-la
ėşitse derd ile dil yaḳılup ciger yėrine

5. ḥarāmī gözlerüŋe ḳanumı ḥelāl ėdeyin
belā vü derdüŋi dök luṭf eyle vėr yėrine

6. ėrerse boyuŋa serv-i sehī ola māyil
görürse lāle yaŋaġuŋı verd-i ter yėrine

7. ayaġuŋuŋ tozı girseydi **ʿadnīnüŋ** eline
çekerdi gözlerine sürmeyi baṣar yėrine

---

3 Adnî senin ayrılığının derdiyle o kadar zayıfladı ki, ah ve inlemeleri olmasa onu kimse tanımazdı.

100 78[b] Y. ʿAdnī: *Dīvān:* G. 35.

1 Kamer senin güneş yüzünün parlaklığını görürse hayıflanır. Şeker senin bal gibi tatlı dudağının özelliğini anlarsa yerinir.

2 dil aŋa: cānını ki Y.
Kaşının yayı ne kadar bakışlarının okunu atarsa, gönül ona canını siper yerine nişan eder.

3 Boyun, güzelliğin gül bahçesinin selvisi olsa şaşılır mı? Çünkü bana verdiği meyve yerine gam yükü oldu.

4 Gönül eziyetinin sofrasını başkalarına verdiğini işitse ciğer yerine dert ile yakılır.

5 Haydut gözlerine kanımı helal ediyorum. Bela ve derdini dök, lütfedip yerine ver.

6 Uzun selvi, lale yanağını taze gül yerine görürse senin boyuna yetişip meyl eder.

7 Adnî'nin eline senin ayağının tozu geçseydi, göz sürmesi yerine gözlerine sürerdi.

101.

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. unıtdıysa n'ola dilber beni luṭf [u] vefāsından
   bi-hamdi'llāh ki her dem yād ėder cevr ü cefāsından

2. dil-i bīmāra luṭf eyle lebüŋden em buyur cānā
   ki derdüŋ aŋa yigrekdür eṭibbānuŋ devāsından

3. siyeh-pūş olduġum her dem bu kim āhum gibi yaşum
   ḳızıl ḳanlara boyandı gözümüŋ mācerāsından

4. igende ʿadnī-yi dil-ḫasteyi cevr ile öldürme
   bu kim derviş olanlaruŋ ḥaẕer eyle duʿāsından

102.

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün

Mużārīʿ - - . / - . - . / . - - . / - . -

1. ney gibi niçe bir ġam ilinden fiġān ėdem
   ḫoşdur ki yüz ṣuyı-y-la teslīm-i cān ėdem

2. ėrem mi ol güne ki ḳaşı yāyına gönül
   ḳurbān ėdem gözi oḳına cān nişān ėdem

3. ġamzeŋ helāk ėdüp dil ü cān geldi sīneme
   ḳanlularından anı diler kim nihān ėdem

---

101 79[a] Y. ʿAdnī: *Dīvān:* G. 56.

1 Sevgili beni lütuf ve vefasından unuttuysa ne olur? Allah'a şükür ki her an eziyet ve cefasıyla beni hatırlar.

2 Ey sevgili! Hasta gönüle lütfeyle, dudağından ilaç ver. Çünkü tabiplerin devasından senin kederin ona daha iyidir.
lebüŋden: ġamuŋdan Y.

3 Her an ahım gibi siyah esvap giymemin sebebi, gözyaşımın gözümün macerasından kızıl kanlara boyanmasıdır.

4 Hasta gönüllü Adnî'yi cefa ile çok öldürme. Bu derviş olanların duasından sakın.

102 79[b] Y. ʿAdnī: *Dīvān:* G. 59.

1 Ney gibi ne zamana kadar keder ülkesinden inleyeyim? Hoştur ki yüz suyu ile canı teslim ediyorum.

2 Kaşının yayına gönülü kurban, gözünün okuna canımı nişan edeceğim o güne/güneşe erer miyim?

3 Senin bakışların gönül ve canı helak ederek göğüse geldi, kanlılarından onu saklamamı istiyor.

4. zülf ü ruḫuŋ ḫayāli-y-ile rūz u şeb gerek
virdüm dilümde sūre-yi nūr u duḫān ėdem

5. yüzüŋle ḳāmetüŋ var iken vech olmaya
yād-ı ṣanavber ü heves-i gülsitān ėdem

6. yaşum gibi arama girür yār ile raḳīb
şeyṭān aradadur anı ister ki ḳan ėdem

7. dėrmiş yolumda ʿadnī cānını dirīġ ėder
ölem komayam anı ben āḫır yalan ėdem

103.

mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün

Hezec - - . / . - - . / . - - . / . - -

1. şükrāne gerek terk-i ser ü cān ü ten ėtmek
ger kūyını ola mümkīn bir dem vaṭan ėtmek

2. ḳan ėtdügüme ḫançerini dilde gücenmiş
yā ḫoşca m'ıdı ḳaṣd-ı ser ü cān ü ten ėtmek

3. tīġına libās eyledü[gü]m hūn-ı cigerden
ʿuryāna bu kim ḫayr-durur pīrehen ėtmek

4. gülşende boyuŋ servine öykündügini gör
düşürmedi andan bu işi nārven ėtmek

---

4 Saçın ve yanağının hayaliyle gündüz ve gece dilimde Kuran'dan Nur ve Duhan surelerini vird edineyim.

5 Senin yüzün ile boyun var iken, selvi ağacını hatırlamaya ve gül bahçesine heves etmeye sebep olmaz.

6 Rakip, gözyaşlarım gibi sevgili ile benim arama girer. Şeytan aradadır, ister ki kan dökeyim.

7 "Adnî yolumda canını esirgiyor" diyormuş. Öleyim de bırakmayayım, en sonunda onu yalan edeyim.

103 80[b] Y. ʿAdnī: *Dīvān:* G. 63.

1 Eğer sevgilinin mahallesini bir kez vatan edinmek mümkün olsa, teşekkür olarak başı, canı ve teni terk etmek gerekir.

2 Hançerini gönülde kan ettiğim için gücenmiş. Başı canı ve teni öldürmeye kalkışmak hoş muydu?

3 Kılıcına ciğer kanımı elbise yapmam şundandır: Çıplağa gömlek yapmak hayırdır.

4 Gül bahçesinde senin selvi boyuna özendiğini gör, narağacı/karaağaç bu işten vazgeçmedi.

5. yüzüŋle yaŋaguŋ var iken bāġ-ı cihānda
bī-vech-durur yād-ı gül ü yāsemen ėtmek

6. cān virmekle yoluŋa göŋlüŋ ḫoş olursa
sen şāhdan anı dėmek ü ben bendeden ėtmek

7. yüz bulduŋ ise itine hem-ser dilersin
ḥaddüŋ mi-durur işbu işi ʿadnī sen ėtmek

104.

mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün

Mücteş . - . -/. . --/. - . -/. . -

1. götür niḳābı yüzüŋ nūrın āşikār eyle
zevāle ṣal güneşi māhı şerm-sār eyle

2. cigerde gamzeŋ okın oda yakayın hele ben
senüŋ de her ne elüŋden gelürse var eyle

3. güneş dutulduġın ėy māh görmek istерseŋ
benefşe zülfüŋi gül yüzüŋe tārumār eyle

4. yüzin çevürdi ḫoş ėtdi raḳīb cevrüŋden
var indi her kişiyi kend'özüŋe yār eyle

5. biri de ʿadnī gibi gül yüzüŋi vaṣf ėdemez
gerekse bülbüli bāġuŋda ṣad-hezār eyle

---

5 Alem bağında yüzün ile yanağın varken, gül ve yasemini hatırlamak boşunadır.

6 Yoluna can vermekle gönlün hoş olacaksa, onu sen padişaha söylemek ve ben kuluna yapmak (gerekir).

7 Yüz bulmuş olmalısın ki itine arkadaş olmayı dilersin. Adnî, bu işi senin yapman haddin midir?

104 81ª Y. ʿ Adnī: *Dīvān:* G. 68.

1 Örtüyü kaldır, yüzünün nurunu ortaya çıkar. Güneşi zevale bırak, ayı mahcup eyle.

2 Hele ben ciğerdeki yan bakış okunu ateşe yakayım, senin de elinden her ne gelirse yap.

3 Ey ay (gibi parlak sevgili)! Güneşin tutulduğu görmek istersen, menekşe saçını güneş yüzünde darmadağın eyle.

4 Rakip senin eziyetinden yüzünü çevirdi, ne hoş etti. Var şimdi her kişiyi kendine yar eyle.

5 Bağında bülbülü sayısız etsen de biri bile senin gül yüzünü Adnî gibi vasfedemez.

105.

mefāʿilün feʿilātün mefāʿilün feʿilün

Mücteş . - . -/. . - -/. - . -/. . -

1. gönül ʿimāreti ġamdan ḫarāba yüz dutdı
   cihānı seyl-i yaşum ucdan uca düz dutdı

2. çü tīr-i ġamzesi ey dil nişān edindi seni
   ḫoş ol ki devlet ü iḳbāl saŋa yüz dutdı

3. yaşı çoġ ola ki fürḳatde gönlümi ġamdan
   unıtmadı kereminden kulaġ u göz dutdı

4. ġurur ile yüzüŋ ayına beŋzerem deyeli
   zevāl erişdi güne beŋzer āhumuz dutdı

5. yolında başuŋı ver ʿ**adniyā** naṣiḥāt eşit
   saʿādet ol kişiye kim cihānda söz dutdı

106.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - -/- . - -/- . - -/- . -

1. gönlümü sevdāyī ḳıldı zülf-i pür-sevdā-yı dost
   cānumı pervāne etdi şemʿ-i bezm-ārā- yı dost

2. yollar üstine düşüp her dem budur ḫāk olduġum
   ola kim nā-geh irişe yüzüm üzre pāy-ı dost

---

105 82[a] Y. ʿAdnī: *Dīvān:* G. 71.

1 Gönül imareti kederden (ötürü) viran olmaya yüz tuttu. Gözyaşımın seli dünyayı baştan başa kapladı.

2 Ey gönül! Hoş ol ki, yan bakışının oku seni nişan edindiğinden devlet ve saadet sana yüz tuttu.

3 Yaşı çok olsun ki, ayrılıkta gönlümü kederden unutmadı. El açıklığından göz kulak oldu.

4 Gurur ile yüzünün ayına benziyorum dediğinden beri, güneşe zeval erişti. Ahımız tutmuşa benziyor.

5 Ey Adnî! Yolunda başını ver. Bu nasihati dinle: Mutluluk dünyada söz dinleyen kişinindir.

106 82[b] Y. ʿAdnī: *Dīvān:* G. 20.

1 Sevgilinin sevda dolu saçı gönlümü sevdalı kıldı. Dostun meclisini süsleyen mum ise canımı pervane kıldı.

2 Yollar üstüne düşüp her an toprak olmamın nedeni şudur: Olur ki ansızın sevgilinin ayağı yüzüme ulaşır.

3. servden tābūt u gülden baŋa ėtsünler kefen
öldüre çün şevḳ-i rūy u ḥasret-i bālā-yı dost

4. cān u dil çāh-ı zenaḫdānda ḳalurdı çekmese
ʿanberīn zencīr uzadup zülf-i müşg-āsā-yı dost

5. ber yėrine ʿışk nārın vėrici bir servdür
gülsitān-ı ḥüsn içinde ḳāmet-i bālā-yı dost

6. ḳaddi gibi ṭoġrı-y-ıdı vaʿdemüz līkin şıdı
ṭurre-yi ṭarrār gibi ebrū-yı kej-rā-yı dost

7. ayrıluġuŋ zaḫmına urmazsa vuṣlat merhemin
öldüriser **ʿadnī**yi şevḳ-i ruḫ-ı zībā-yı dost

107.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. tā ki cānā mübtelā-yı cevr-i cānān olmışam
zecr-i hicrān cism olupdur ben aŋa cān olmışam

2. baŋa göstermez sitārem yüzüni ol māhumuŋ
gerd-i kūyuŋda geceler gerçi gerdān olmışam

3. devlet-i pā-būsuŋa bulam dėyüben dest-res
ėşigüŋde her nefes ḫāk ile yeksān olmışam

---

3 Bana selvi ağacından tabut ve gülden kefen yapsınlar. Çünkü sevgilinin boyunun hasreti ve yüzünün (görme isteğinin) arzusu beni öldürecek.

4 Sevgilinin misk gibi kokulu saçı, anber kokulu zincir uzatıp çekmese can ve gönül çene çukurunda kalırdı.

5 Sevgilinin uzun boyu, güzellik gül bahçesinde meyve yerine aşk ateşini veren bir servidir.

6 Boyu gibi vademiz doğruydu. Fakat sevgilinin yağmacı saçı gibi olan eğri kaşı (bu vadeyi) bozdu.

7 Ayrılığın yarasına kavuşma merhemini sürmezse, sevgilinin güzel yanağının arzusu Adnî'yi öldürecek.

107 83ª Y. Resmī

1 Ey can! Sevgilinin cefasının tutkunu olduğumdan beri, ayrılık eziyeti beden oldu. Ben ise ona can olmuşum.

2 O ay gibi güzel sevgilinin yüzünü bana yıldızım göstermez, gerçi ben zaten senin mahallenin tozu toprağında dönüp dolaşıyorum.

3 Ayağını öpme bahtına el uzatma imkanını bulayım diye her an kapında toprakla beraber olmuşum.

4. tā gedā-yı kūyuŋam ėy yūsuf-ı mıṣr-ı cemāl
salṭanat taḫtında baḫt ile süleymān olmışam

5. düşeli ġam cengine bezm-i belāda her nefes
iŋlerem ḳānūn-ṣıfat ney gibi nālān olmışam

6. **resmīyem** ki ėdeyin medḥüŋde resmüm söylenür
vaṣf-ı ḥüsnüŋde ḥasen naẓm ile ḥassān olmışam

7. maʿrifetden dem ursam n'ola ėy ṣāḥib-kemāl
çün dil ü cāndan muḥib ehl-i ʿirfān olmışam

108.

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. yüregüm yaralanmışdur vefāsız yār derdinden
ölürem āh kim bir gün ġam-ı dildār derdinden

2. gözüŋden ṣor dil-i bī-çāre ḥālin bilmek istersen
belī bīmār olan bilür yine bīmār derdinden

3. ėşidüp zārumı murġ-ı seḥer gülzār ṣaḥnında
şu deŋlü nāleler ḳılur ki olur gül zār derdinden

4. beni dār-ı ser-i zülfüŋe aṣ manṣūr-veş yoḫsa
ene'l-ḥaḳ çāġırur bir gün bu dil ol dār derdinden

---

4 Ey güzel yüzlü Mısırlı Yusuf! Senin yurdunun dilencisiyim. Saltanat tahtında talih ile Süleyman olmuşum.

5 Bela meclisinde keder savaşına düştüğümden beri her an kanun gibi, ney gibi inlerim.

6 Resmî'yim, medhini edeyim, medhin konusunda benim resmim/üslubum söylenir, güzelliğinin vasfında güzel söz ile Hassan olmuşum.

7 Ey olgunluk sahibi! Marifetten bahsetsem ne olur? Çünkü gönül ve candan seven irfan ehli olmuşum.

108 84ª Y. Resmī

1 Vefasız sevgilinin derdinden yüreğim yaralanmıştır, ah birgün sevgilinin kederinin derdinden öleceğim!

2 Çaresiz gönlün halini bilmek istersen, gözüne sorsunlar. Hasta olan yine hastanın derdinden bilir.

3 Seher bülbülü gül bahçesinin avlusunda inlemelerimi işitir ve öyle feryatlar eder ki derdinden gül dahi inler.

4 Beni Hallac-ı Mansur gibi saçının tepesine as, yoksa birgün bu gönül o dâr derdinden "Ben hakkım" diye çağırır.

5. gönül hercāyīye vėrme ṣaḳın dėrdüm ėşitmezdüŋ
yėridür **resmīye** şimdi ol imdi vār derdinden

109.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. gün yüzüŋ olalı ėy meh-pāre çeşmümden nihān
ṣubḥa dek yummaz fiġānumdan gözin ḫalḳ-ı cihān
tā ki ben ferhāduŋı terk ėtdüŋ ėy şīrīn-dehān
gönlüm ārām eylemez ṭaġlara düşemdür hemān

2. künc-i fürḳatde bu ben miskīni maḥzūn eyledüŋ
vādī ġamdan gözlerüm yaşını ceyḫūn eyledüŋ
ʿışḳun ile āh kim ḥālüm diger-gün eyledüŋ
gönlüm ārām eylemez ṭaġlara düşemdür hemān

3. gėtdüŋ ėy ḥūrī beni güldürmedüŋ bir gün gelüp
ḥālüme raḥm ėtmedüŋ bu gözlerüm yaşın silüp
ara yėrde ḳalmışam āvāre ser-gerdān olup
gönlüm ārām eylemez ṭaġlara düşemdür hemān

4. gülşen-i kūyuŋdan ayru dem-be-dem ėy gül-ʿiẕār
bülbül-i dil āh ėdüp feryād ėderdi iḫtiyār
leylī zülfīnüŋe ben mecnūnı ḳılduŋ bī-ḳarār
gönlüm ārām eylemez ṭaġlara düşemdür hemān

---

5 Hercayiye gönül verme sakın, derdimi işitmezdin, şimdi yeridir, öyle ol, derdinden Resmî'ye git.

109 84[b] Y. Şair tespit edilememiştir.

1 Ey az yüzlü güzel! Güneş gibi yüzün gözümden gizli olduğundan beri dünya halkı sabaha kadar feryadımdan gözlerini kapatmaz. Ey şirin ağızlı! Ferhad gibi olan aşığını terk ettiğinden beri gönlüm rahat etmez, hemen dağlara düşeceğim.

2 Ayrılık köşesinde bu ben zavallıyı hüzünlendirdin, keder vadisinden gözyaşlarımı nehir eyledin, ah ki aşkın ile vaziyetimi değiştirdin, gönlüm rahat etmez, hemen dağlara düşerim.

3 Ey huri (gibi güzel)! Gittin, bir gün gelip beni güldürmedin, bu gözlerimin yaşını silip halime bir gün merhamet etmedin, avare, şaşkın olup ara yerde kalmışım, gönlüm rahat etmez hemen dağlara düşerim.

4 Ey gül yanaklı! Mahallenin bahçesinden her an ayrı kalan gönül bülbülü ah edip, ihtiyarıyla feryat ederdi. Gece (gibi kara) olan, yanaklarına düşen saçlarına ben kararsız Mecnunu zincirledin, gönlüm rahat etmez hemen dağlara düşerim.

5. olmışam yüzüŋ görenden bir ʿaceb dīvāne ben
beŋzeyememem ėy perī-ruḫ hīç bir insāna ben
cān bulmadum dirīġa miḥnet ü hicrāna ben
gönlüm ārām eylemez ṭaġlara düşemdür hemān

6. aġlaram aḳar gözümden ṭurmayuben yaşlar
iŋlerem feryād ėdüben yanumca ṭaġlar ṭaşlar
ṣabra ṭāḳat ḳalmadı şimden gėrü yoldāşlar
gönlüm ārām eylemez ṭaġlara düşemdür hemān

7. hem-demüm ġam mūnisüm her dem firāḳ-ı yārdur
ġam beyābānında her dem işüm āh u zārdur
ėy **niyāzī** yārsuz ʿālem gözüme dārdur
gönlüm ārām eylemez ṭaġlara düşemdür hemān

110.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. āh kim yoḳdur vefāsı bī-vefā cānum benüm
derd-i ḥasretden ölürsem boynuŋa ḳanum benüm
n'eyledüm ḳaṣd eyledüŋ sen ḳatlüme cānum benüm
bilmezem ṣuçum nedür devletlü sulṭānum benüm

---

5 Yüzünü gördüğümden beri ben acayip bir divane olmuşum. Ey peri yüzlü ben hiçbir insana benzeyemem, bu eziyet ve ayrılığa can bulmadım eyvahlar olsun! Gönlüm rahat etmez, hemen yollara düşerim.

6 Ağlarım, gözümden yaşlar akar durmaz, ben inledikçe yanımdaki dağlar taşlar feryat eder, sabır için hiç halim kalmadı ey yoldaşlar! Gönlüm rahat etmez, hemen yollara düşerim.

7 Alıştığım, her an benim can arkadaşım keder ve sevgilinin ayrılığıdır; gam çölünde işim her an ah edip inlemektir. Ey Niyâzî! Sevgili olmadan bu alem gözüme dar gelir, gönlüm rahat etmez, hemen yollara düşerim.

110 86[b] Y. Şair tespit edilememiştir.

1 Ah ki o vefasız canımın vefası yoktur, eğer özleminin derdiyle ölürsem kanım senin boynuna yazılsın, Ey benim canım, ben ne yaptım da sen beni öldürmeye kast ettin? Benim kutlu sultanım, benim suçum nedir, bilmem.

2. bir perī-ruḫsār elinden gözlerüm ḳan aġladı
gönlümi benden alup şāh-ı cihānum baġladı
cūş ėdüp deryāleyin āb-ı revānum çaġladı
bilmezem ṣuçum nedür devletlü sulṭānum benüm

3. ne mübārek gün imiş sevdük gönül cānāneyi
nūş ėdem zehr ise şāhum ʿışḳ ile peymāneyi
bir nefes yād ėtmedüŋ bu bende-yi dīvāneyi
bilmezem ṣuçum nedür devletlü sulṭānum benüm

4. āsitānuŋ bir daḫı görmek naṣīb olmaz baŋa
baḳmayam şimden gėrü ben hūrī ġılmāndan yaŋa
ḳullaruŋa bī-günāh ėtme cefā düşmez saŋa
bilmezem ṣuçum nedür devletlü sulṭānum benüm

5. bulmaduḳ ʿālemde **medḥī** derdüŋe hergiz şifā
yanayum ben nār-ı hecre pādişāhum sür ṣafā
bu ʿacebdür ġayra meyl eyler baŋa eyler cefā
bilmezem ṣuçum nedür devletlü sulṭānum benüm

111.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. yā rab ol dilber ʿaceb bilsem niçün benden ḳaçar
cān vėrürken yolına cān bigi tenden ḳaçar

---

2 Bir peri yüzlü yüzünden gözlerimden kanlı yaşlar aktı, gönlümü alıp cihan padişahına bağladı, denizler gibi coşup akan sularım çağladı, benim kutlu sultanım, benim suçum nedir, bilmem.

3 Ey gönül! O ne mübarek günmüş ki yâri sevdik, aşk zehir ise kadehle içeyim şahım, sana deli olan bu divane köleyi bir an bile hatırlamadın, benim kutlu sultanım, benim suçum nedir, bilmem.

4 Senin eşiğini görmek bana bir daha nasip olmaz, şimdiden sonra ben cennet kızlarına ve cennet gençlerinin tarafına bakmayayım (ama) günahsız kullarına eziyet etme sana yakışmaz! benim kutlu sultanım, benim suçum nedir, bilmem.

5 Ey Medhî! Alemde senin derdine katiyen bir şifa bulmadık. Ey padişahım! Ben ayrılık ateşinde yanarken sen sefa sür, ne acayiptir ki yabancıya meyil ederken, bana cefa çektirirsin. benim kutlu sultanım, benim suçum nedir, bilmem.

111 87[b] Y. Şair tespit edilememiştir.

1 Ey Allahım! Bir bilsem o sevgili benden acaba neden kaçar? Onun yoluna can verirken, ruh gibi bedenden kaçar.

112.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . -

1. yā ilāhī yan dėdügüm olmadı
   tedbīr ėtdüm taḳdīr anı ḳomadı

2. varuŋ ėydüŋ ala gözlü yāruma
   []

113.

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün

Mużārīʿ - - . / - . - . / . - - . / - . -

1. bülbül ġam ile lāl u ḥayādan gül āb olur
   gelseŋ bu luṭf ile gülistāne muṣṭafā

2. pervāne bigi şemʿ-i [ruḫuŋ] şevḳı yādına
   hicrān odıyla [dil] nėçe bir yana muṣṭafā

3. bu derd-i telḫ-i hecri **niẓāmī**yi öldürür
   şīrīn lebüŋden ėrmese dermāna muṣṭafā

---

112 87[b] Y. Şair tespit edilememiştir.

1 Ey Allahım! Yan dediğim yanmadı, tedbir ettiysem de nasip olmadı.

2 […]

113 88[a] Y. Niẓāmī: *Dīvān:* G. 121.

1 Ey Mustafâ! Sen bu güzelliğinle gül bahçesine gelsen, bülbül kederiyle lal, gül de utancından su olur.

2 Ey Mustafa! Senin yanak mumunun şevkini ansın diye gönül ayrılık ateşiyle kelebek gibi ne zamana kadar yanacak?

3 Ey Mustafa! Senin tatlı dudağından derman bulmazsa Nizâmi'yi bu ayrılığın acı derdi öldürür.

114.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. baġ-ı cennetdür cemāl-i cān-fezāsı yūsufuŋ
   ṣubḥ-ı devletdür viṣāl-i dil-güşāsı yūsufuŋ

2. gülşen-i cennet hevāsına naẓar ėtmez göŋül
   ėreliden cān meşāmına hevāsı yūsufuŋ

3. mıṣr-ı ġamda ḥüzn-i yaʿḳūb ile olsun mübtelā
   her ki bu ḥüsn ile olmaz mübtelāsı yūsufuŋ

4. ʿışḳı yolında zelīḫā gibi ṣādıḳ olana
   yėg gelür mihr [ü] vefāsından cefāsı yūsufuŋ

5. bilmez idi baḫt u taḫt u tāc u devlet yüzini
   gerd-i rāhı olmasa kuḥl-ı cilāsı yūsufuŋ

6. ėy **niẓāmī** cān u dilden yād ola yād eyleme
   olmaḳ isterseŋ hevāyī āşināsı yūsufuŋ

115.

mefʿūlü mefāʿīlü mefāʿīlü feʿūlün

Hezec - - . / . - - . / . - - . / . - -

1. şol cān ki yüzüŋ şemʿine pervānelıġ eyler
   nūr olsun anuŋ yėri ki merdānelıġ eyler

---

114 88ª Y. Niẓāmī: *Dīvān:* G. 60.

1 Yusuf'un insanın ömrünü uzatan güzelliği, cennet bahçesidir. Yusuf'un gönlü rahatlatan kavuşması, mutluluk sabahıdır.

2 Gönül, Yusuf'un güzel kokusunu hissettiğinden beri, ona kavuşma arzusundan ötürü cennet bahçesine heves etmez oldu.

3 Her kim Yusuf'un güzelliği ile onun müptelası olmazsa, gam ülkesinde Yakup'un hüznüne müptela olsun.

4 Aşkı yolunda Zeliha gibi sadık olana, Yusuf'un eziyeti sevgisinden ve vefasından iyi gelir.

5 Yusuf'un yolunun tozu parlak sürmesi olmasa bahtı, tahtı, tacı ve devleti bilmezdi.

6 Ey Nizâmî! Eğer Yusuf'un çok hevesli bir tanıdığı olmak istersen, candan gönülden hatırla, bilmezlik etme.

115 89ª Y. Şeyḫī: *Dīvān:* G. 65.

1 Şu can ki senin mum gibi olan yüzüne pervanelik yapıyor, onun yeri nur olsun ki mertlik gösteriyor.

2. ʿāşıḳ ki ṣaçuŋ küfrine ėtdi dil ü dīni
ʿāḳil ger aŋa daḳ ṭuta dīvānelıġ eyler

3. bād-ı seḥerī zülfüŋi her dem ṭaraduḳça
cān u gönül ol şāneye dendānelıġ eyler

4. yaşlar gözüme kim göreli dişleri naẓmın
her ḳaṭresi derd ehline dür-dānelıġ eyler

5. ḫūn-ı ciger içenleri ṣūfī ne bilürsin
gözlü gerek ol meclise peymānelıġ eyler

6. cānān ile cān ola çün ḫalvetde yegāne
şeyḫī gelürse ḳatı bī-gānelıġ eyler

116.

mefāʿīlün mefāʿīlün feʿūlün
Hezec . - - - /. - - - /. - -

1. nigārā sensüz olan dem ne demdür
dem-i derd ü ġam u vaḳt-ı nedemdür

2. boyuŋ ṭūbā lebüŋdür āb-ı kevṣer
özüŋ ḥūrī yüzüŋ bāġ-ı iremdür

3. müselsel ṣaçı dāvūdī zırıhdur
muʿanber zülfi ʿabbāsī ʿalemdür

---

2 Aşık sevgilinin saçına gönlünü ve dinini verdi, akıllı eğer onu ayıplarsa, o da deliliğe vurur.

3 Seher yeli sevgilinin saçını her an taradıkça can ve gönül o tarağın dişleri olur.

4 Sevgilinin dişlerinin tertibini gördüğümden beri gözyaşlarımın damlası keder ehline inci tanesi gibi gelir.

5 Ey sûfî ciğer kanı içenleri sen ne bilirsin? Bilmen için gözlerinin o mecliste kadeh olması gerekir.

6 Aşık ile sevgili halvette tek olmalıdır. Eğer Şeyhî gelirse çok yabancılık çeker.

116 89[b] Y. Niẓāmī: *Dīvān:* G. 12.

1 Ey sevgili! Sensiz geçen an öyle bir andır ki, dert, gam ve pişmanlık anıdır.

2 Boyun Tuba ağacı, dudağın kevser suyudur. Kendin huri gibi güzel, yüzün ise İrem bağıdır.

3 Sevgilinin zincir gibi örgü saçları Dâvûdî zırh gibidir. Güzel kokulu saçı da Abbâsî alemidir.

4. gönül zülf [ü] dehānuŋ mīm ü dālın
ḳaçan kim görse eydür dem bu demdür

5. ḳaşuŋ miḥrābına ger secde ḳılmaz
hilālüŋ ḳaddi-y-içün böyle ḫamdur

6. ʿaceb mi yār benden yüz çevürse
ki ben ġāyet ḥakīr ol muḥteremdür

7. ayaḳ başmış ki ḳanum döke dilber
bi'hamdi'llāh yine demdür ḳademdür

8. **niẓāmī** naẓmuŋı aġz-ile ḫatm ėt
ki ḳamu nesnenüŋ şoŋı ʿademdür

117.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. ėy gönül murġı ne raḥm umarsın ol ṣayyāddan
çün ṣafāsı var anuŋ dāmındaki feryāddan

2. çünki taḳdīrüŋdür iş aḫterden efġān eyleme
ḥükm-i sulṭāndur siyāset aġlama cellāddan

3. göŋlümüŋ levḥinde oḳurdum elif ḳaddüŋ revān
ben daḫı bir ṭoġrı ḥarf ögrenmedin üstāddan

---

4 Gönül, saçın ve ağzının mim ve dalını ne zaman görse o an bu andır, der.

5 Kaşının mihrabına secde etmediği için hilalin boyu böyle büküktür.

6 Sevgili benden utanıp yüz çevirse buna şaşılır mı? Çünkü ben gayet değersizim, o ise muhterem bir insandır.

7 Sevgili kanımı dökmek için ayak basmış, hamdolsun yine kutlu bir andır.

8 Nizâmî, şiirini ağızla mühürleyip kapat. Çünkü bütün her şeyin sonu yine yokluktur.

117 90[b] Y. Aḥmed Paşa: *Dīvān:* G. 240.

1 Ey gönül kuşu! O avcıdan neden merhamet beklersin? Ki o tuzağındaki feryattan mutlu olur.

2 Çünkü her şey yıldızının takdiridir, feryat etme. Siyaset sultanın hükmüdür, celladı suçlama.

3 Ben henüz üstattan doğru harf bir öğrenmeden Akıp giden (uzun) boyunu gönlümün sayfasında su gibi okurdum.

4. şām-ı zülfüŋ milk-i ḥüsnüŋden çevürse yüzini
aşma ol miskīni kim yaŋlış döner baġdāddan

5. devletüŋde ḥüsnüŋüŋ dād eyle ėy şāh-ı cihān
niçe devlet-ḫāneler ıssız yatur bī-dāddan

6. sür ṭapuŋdan tek beni bir görme her nā-cins ile
biŋ kez ölmek yėg cihānda bir yaramaz āddan

7. ʿāşinā cemʿüŋ ʿacebdür daġıdur zülfüŋ gibi
uyma her bī-gāneye kim ḫayr gelmez yāddan

8. hende bilsün ol ki **aḥmed** yėr şeker yėrine ġam
şīr umar şīrīne ne şūr-i dil-i ferhāddan

118.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün
Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. ʿışḳ ṭasın çıŋradan āh u efġānumdur benüm
söylenen dillerde şimdi dāsitānumdur benüm

2. ben nice şerḥ eyleyem dil derdini dildāra kim
şemʿ gibi ṭutışan evvel zebānumdur benüm

3. kevkeb-i eşkümle bihişt yüzin zeyn eyleyen
mihr-i ruḫsār u meh-i nā-mihribānumdur benüm

---

4 Senin kara saçın güzellik ülkesinden yüz çevirirse, o miskini asma. Çünkü yanlış Bağdat'tan döner.

5 Ey cihan sultanı! Güzelliğinin devletinde adil ol. Nice devlethaneler adaletsizlikten dolayı ıssız kalmıştır.

6 Beni kov kapından yeter ki beni her cinsi bozuk ile eşdeğer görme. Dünyada kötü bir şöhret sahibi olmaktansa bin kez ölmek daha iyidir.

7 Aşina olduğun kimseleri saçın gibi savurup dağıtma, her tanımadığın kişiye uyma ki yabancılardan hayır gelmez.

8 bilsin: bulsın Y. ol ki: ḳand-i Y. ġam: ḳand Y. şīrīne ne şūr-i dil-i: şerbetüŋe kim çün şu bī Y.
O nereden bilsin ki Ahmed şeker yerine gam yer. Tek isteği süt olan Şirin'e Ferhad'ın gönlündeki kavgadan ne?

118 91[b] Y. Aḥmed Paşa: *Dīvān:* G. 190.

1 Aşk tasını çınlatan benim inlemelerim ve feryatlarımdır, şimdi dillerde konuşulan benim destanımdır.

2 Ben bu gönlün derdini sevgiliye nasıl anlatayım, mum gibi önce dilim (mumun fitili) yanar.

3 Göz yaşımın yıldızıyla cennet yüzünü süsleyen yanağı güneş olan benim merhametsiz ayımdır.

4. ṣubḥa dek ṭāḳ-ı zebercedde yanan ḳandiller
ẓāhir olan ṣuʿle-i sūz-ı nihānumdur benüm

5. bir perī-peyker ḫayāli her gėce tesḫīr içün
ülger anduran dü-çeşm-i dür-feşānumdur benüm

6. ḫārı ṣanmaŋ kaʿbe-i kūyı muġaylānın kim ol
yā gül-i ter yā semen yā erġuvānumdur benüm

7. cān-ı aḥmedden yaratmış çeşmüŋi cān-āferīn
ol bu maʿnīden dėmişdür saŋa cānumdur benüm

119.

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün
Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. yine bī-çāre göŋül ḥasret ile yāra gider
dil ü cān şevḳini ʿarż ėtmege dildāra gider

2. sünbülüŋden ṣanemā şemme-yi būy almaġ içün
müşk sevdāya düşüp külbe-yi ʿaṭṭāra gider

3. ṭaġılur lāle-i ruḫuŋ üstine ḫāl-i siyehüŋ
ṣanki hindū-beçe gül dermege gülzāra gider

4. ṭoldurur ḥoḳḳa-i laʿline lebüŋ gül şekeri
yaʿnī dil-ḫastelerüŋ derdine tīmāra gider

---

4 Sabaha kadar yeşil kubbede yanan kandillerde görünen, gizli feryadımın alevidir benim.

5 Her gece bir peri yüzlünün hayalinin büyülemek için ülker yıldızını andıran inci saçan iki gözümdür.

6 Mahallesinin Kabe'sindeki deve dikenini diken sanmayın, ya taze gül ya yasemin ya da erguvanımdır benim.

7 Bu canı yaratan yüce Allah senin gözünü Ahmed'in canından yaratmış, o yüzden sana benim canımdır demiştir.

119 92[b] Y. Aḥmed Paşa: *Dīvān:* G. 76.

1 Çaresiz gönül hasretle yine sevgiliye gider. Gönül ve can, isteğini belirtmek için gönül sahibine gider.

2 Ey put gibi güzel! Sümbülünden kokunu bir kez olsun almak için misk sevdaya düşüp attarın dükkanına gider.

3 Yanağının lalesinin üstüne kara halin dağılır. Sanki Hindu yavrusu gül toplamaya gül bahçesine gider.

4 Dudağın, ağzının hokkasına gül şekerini doldurur. Yani gönül hastaların derdini iyileştirmeye gider.

5. ṭūṭī-i bāġ-ı suḫen **aḥmed**-i şīrīn-güftār
her nefes cān atup ol laʿl-i şeker-bāra gider

120.

mefāʿīlün mefāʿīlün feʿūlün

Hezec . - - - /. - - - /. - -

1. gönül zülfünde āh eyler kimerde
günüm dünden siyāh eyler kimerde

2. severem dėdügüm maʿẕūr ṭut kim
beşerdür ḳul günāh eyler kimerde

3. viṣālüñ gencinüñ mālḫūliyāsı
gedāyı pādişāh eyler kimerde

4. dehānuñ var mıdur yā yoḳ mıdur hīç
bu gönlüm iştibāh eyler kimerde

5. ḳabā-yı ḥüsn-i yārüñ vaṣlasından
felek māha külāh eyler kimerde

6. çekelüm cevrini anuñ dāyimā kim
cemālin ʿözr-ḫᵛāh eyler kimerde

7. keremden bir naẓar ḳıl **aḥmede** kim
ḳulına şāh nigāh eyler kimerde

---

5 Şirin sözlü Ahmed, söz bahçesinin papağanıdır. Her an can atıp o şeker yağdıran dudağa gider.

120 93ª Y. Aḥmed Paşa: *Dīvān:* G. 265.

1 Gönül senin saçında ah eder, gündüzüm dünden daha siyah olur bazen.

2 Severim dediğimi mazur gör ki o da insandır, kul günah işler bazen.

3 Ayrılığının hazinesinin kara sevdası, dilenciyi padişah eyler bazen.

4 Senin ağzın ya var ya da yok gibidir, bu gönlüm bazen şüphelenir.

5 Sevgilinin güzellik kaftanının parçasından felek, aya bazen külah yapar.

6 Onun her vakit cefasını çekelim ki yüzünün güzelliğini özür dileyici eder bazen.

7 Ahmed'e bir bakışını lütfet çünkü padişah kuluna bile bazen bir bakış atar.

121.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. tekye-yi rūzī degüldür maḥrem-i esrār-ı ʿışḳ
   ben şeb-i tārīki bārī zār-dār ėtsem gerek

2. şemʿ baş oynasa bezmüŋde igen germ olmasun
   ben ayaġuŋ tozına cānum niṯār ėtsem gerek

3. el uzadup zülfüŋe yalvaruram sevdāyı gör
   mūr iken efsūn oḳuyup ḳaṣd-ı mār ėtsem gerek

4. tīr-i āhumdan igen ġāfil yürür beŋzer ki ben
   bir gün ol kebg-i ḫırāmānı şikār ėtsem gerek

5. ẕikr [ü] fikr isterseŋ aḥmed işde ḫalvet işde sen
   ḳo beni kim fikr-i ruḫsār-ı nigār ėtsem gerek

6. ḫaṭṭ-ı laʿli vü ḳadd ü ruḫsāruŋ aŋup eşʿārumı
   ḫūb u rengīn laṭīf ü ābdār ėtsem gerek

7. sāḳiyā peymāne ṣun kim tevbe vü peymāneyi
   ṣūfīler dülbendi gibi tār-u-mār ėtsem gerek

8. gül yüzüŋ çün nāle vü feryād ėdüp bülbül gibi
   merġ-zār içre sehergeh murġ-zār ėtsem gerek

---

121 94[a] Y. Aḥmed Paşa: *Dīvān:* 151.

1 Aşk esrarının mahremi gündüz vaktine dayanmaz, öyleyse karanlık geceyi örtü etmeliyim.

2 Mum senin meclisinde başıyla oynasa çok da hararetlenmesin/heveslenmesin, ben senin ayağının tozuna canımı sermem gerek.

3 Saçına el uzatıp yalvarırım, bu sevdamı gör. Karınca iken efsun okuyup yılana kastetmişim.

4 Öyle görünüyor ki sevgili ahımın okundan habersizce yürür ki benim bir gün o yürüyen kekliği avlarım.

5 Ahmed, zikir ve fikir istersen işte sen, işte halvet, beni bırak, o resim gibi güzel sevgilinin yanağını düşünmem gerek.

6 Sevgilinin dudağındaki ayva tüylerini, boyunu ve yanağını şiirlerimde anıp, güzel, hoş, nazik ve nükteli sözlerimi söylemem gerek.

7 Ey saki! İçki kadehini sun. Tövbeleri ve yeminleri sofuların tülbenti gibi dağıtıp perişan etmem gerek.

8 Gül yüzün için bülbül gibi ağlayıp inleyip seher vakti çayırlıkta ağlayan bir kuş olsam gerek.

122.

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. serv-i bālāŋ ile bāşuma belālar niçe bir
   ḫışm-ı çeşmüŋle cānuma cefālar niçe bir

2. ʿārıż u zülfi ḫayāliyle nigāruŋ şeb u rūz
   gözedem ḥasret ile ṣubḥ u mesālar niçe bir

3. el uzunluġın ėdüp laʿline ṣunmış zülfi
   el uzatduġı aŋa bī-ser ü pālar niçe bir

4. ḳoyuben dil göŋüli gün gibi devr eyleyeler
   bu gedā-ḫāneleri māh-liḳālar niçe bir

5. **aḥmedüŋ** derdini artura ol māh-liḳā
   ehl-i derd olmayana vėre devālar niçe bir

123.

mefāʿīlün mefāʿīlün feʿūlün

Hezec . - - - / . - - - / . - -

1. ġarībem ʿāşıḳam baŋa naẓar ḳıl
   eger ḳılmazsaŋ āhumdan ḥaẕer ḳıl

2. ġarībem cevr ile öldürme beni
   eger öldürürseŋ bārī ḫaber ḳıl

---

122 94[b] Y. Aḥmed Paşa: *Dīvān:* G. 78.

1 Senin yüce boyun ile başıma ne çok belalar geldi. Gözünün hışmıyla canım ne eziyetler çekti.

2 Yanağının ve saçının hayaliyle güzel sevgiliyi gece ve gündüz hasret ile sabah ve akşam böyle gözetirim.

3 Saçı el uzunluğu edip dudağına uzanmış, ona zavallıların el uzatması ne zamana kadardır?

4 Ay yüzlüler gönlü bırakıp bu fakirhaneleri güneş gibi ne zamana kadar devrederler?

5 O ay yüzlü Ahmed'in derdini artırsın, dert ehlinden olmayana ne zamana kadar deva verecek?

123 95[b] Y. Aḥmed Paşa: *Dīvān*'da yoktur.

1 Sefilim, aşığım, bir kez olsun bana bak. Eğer bana bakmazsan ahımdan kork!

2 Şu garibi eziyetinle öldürme, eğer öldürürsen bari haber ver.

3. saŋa bu ögüdi kim vėrdi kim var
ġarībüŋ gönŋlini zīr ü zeber ḳıl

4. benüm beŋzüme baḳ ḥālümi aŋla
vefā eyle baŋa cevri yėter ḳıl

5. esirgemezseŋ ayaġuŋ tozını
getür gözlerüme nūr-ı baṣar ḳıl

6. saŋa yārī ḳılursa yārüŋ **aḥmed**
uzatma bu sözi var muḫtaṣar ḳıl

124.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün
Remel - . - - / - . - - / - . -

1. bī-vefālıḳ eyleme yār epsem ol
ḳo beni ḥālümde sen var epsem ol

2. epsem ol ėy dil-i bülbül yüze gül
epsem ol ėy gözi ʿayyār epsem ol

3. ʿışḳuŋuŋ şemʿine pervāne bigi
yanayım duymasun aġyār epsem ol

4. sīne-ber-sīne mülemmaʿ yanalum
gel bugün luṭf eyle dildār epsem ol

---

3 Sana garibin gönlünü darmadağın et diye kim öğüt verdi?

4 Benim yüzüme bak ve halimi anla. Bana vefa eyle ve eziyet etmeyi bırak.

5 Ayağının tozunu (benden) esirgemezsen, getir, gözlerime göz nuru et.

6 Ahmed sana yârin dostluk ederse sözü uzatmadan kısaca söyle.

124 96[a] Y. Aḥmed Paşa: *Dīvān*'da yoktur.

1 Ey sevgili! Vefasızlık gösterme, sen gel beni bu halimle bırak ve sus!

2 Ey bülbülün gönlü, sus! Ey bakışları hilekar (olan sevgili)! Sus!

3 Senin aşkının mum ışığına pervane gibi yanayım (ama) rakip duymasın sus!

4 Ey sevgili! Göğüs göğüse parlak bir şekilde yanalım, bugün gel artık lutf et ve sus!

5. ger vefā ḳılmazsaŋ sen **aḥmed**e
ėtmegil zülfüŋde berdār epsem ol

125.

feʿilātün feʿilātün feʿilātün feʿilün

Remel . . - - / . . - - / . . - - / . . -

1. ruḫlaruŋ ʿaksini cām içre bulam gibi gelür
leblerüŋ sırrını bād ile bilem gibi gelür

2. ḳorḳaram özge ġamuŋdan daḫı nesne yėmege
ki ziyān ėde baŋa nā-geh ölem gibi gelür

3. dilberüŋ cevr ü cefāsı dil ü cān leẕẕetidür
lebüŋi düşmen gözine derd ü elem gibi gelür

4. ayaġuŋ tozına bir laḥẓa yüzüm sürmek içün
niçe yıl yėl gibi yoluŋda yėlem gibi gelür

5. fürḳatüŋ gėcesi aġladuġuma güldi raḳīb
bir gün anı gözedüp bende gülem gibi gelür

6. defter-i ʿışḳa yazılmaġa ger **aḥmed** oḳına
gözleri yaşlu başı üzre ḳalem gibi gelür

---

5 Sen eğer Ahmed'e vefa göstermezsen, senin saçına beni asma, sus!

125 96[b] Y. Aḥmed Paşa: *Dīvān:* G. 56.

1 bulam: bilem Y.
Yanaklarını yansımasını kadeh içinde bulacağım gibi, dudaklarının sırrını yel ile bileceğim gibi geliyor.

2 Ziyan edeceğim diye senin kederinden başka bir şey yemeye dahi korkarım çünkü vakitsizce öleceğim gibi geliyor.

3 Sevgilinin eziyeti ve cefası, gönül ve can lezzetlidir. Senin dudağın düşmanın gözüne elem ve ıztırap gibi geliyor.

4 Senin ayağının tozuna bir an bile olsa yüzümü sürmek için yıllar boyunca yel gibi senin yolunda koşasım geliyor.

5 Rakip senin ayrılığının gecesinde ağladığım için bana güldü. Birgün onu gözetleyip ben de ona gülerim gibi geliyor.

6 Eğer aşk defterine yazılmak için Ahmed çağrılsa gözleri yaşlı, başı üstünde kalem gibi gelir.

126.

mefʿūlü fāʿilātü mefāʿīlü fāʿilün

Mużārīʿ - - . / - . - . / . - - . / - . -

1. efkār-ı ʿışḳuŋ ile dil-efgāruŋam senüŋ
   dermāndeyem ki derde giriftaruŋam senüŋ

2. sevmek seni günāh ise aṣ zülfüŋe beni
   başdan ayaġa belki günehkāruŋam senüŋ

3. bīmārı öldürüci dil ü cān ṭabībisin
   öldür beni ki derd ile bīmāruŋam senüŋ

4. ne māhsın ki cān olalı müşterī saŋa
   [...]

127.

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

Hezec . - - - / . - - - / . - - - / . - - -

1. [...]
   güzel yüzlüm şeker sözlüm vefāsızsın vefāsız[sın]

2. sözi şehd ü şeker-bārum özi ṭūṭī-yi güftārum
   benüm ʿömrüm benüm varum vefāsızsın vefāsız[sın]

3. cihānum ʿömrüm u cānum bu dil derdine dermānum
   güzelsin līki sulṭānum vefāsızsın vefāsız[sın]

---

126 97[b] Y. Aḥmed Paşa: *Dīvān:* G. 154.

1 Aşkının düşünceleriyle senin gönlü yaralı aşığınım. Bitkin bir haldeyim ki senin derdine tutulmuş haldeyim.

2 Seni sevmek günahsa, beni saçlarına as. Belki de baştan ayağı senin günahkarınım.

3 Bakışları öldürücü, gönül ve can doktorusun. Beni öldür çünkü bu dert ile senin hastanım.

4 […]

127 98[a] Y. Zālī.

1 […] Güzel yüzlüm, şeker sözlüm, vefasızsın, vefasızsın.

2 Sözü bal ve şeker saçanım, kendisi konuşan papağanım, benim ömrüm, benim varım, vefasızsın, vefasızsın.

3 Dünyam, ömrüm ve canım, bu gönlün derdine derman olan sultanım, güzelsin fakat vefasızsın, vefasızsın.

4. yüzi ṣubḥum ṣaçı şāhum sözi zülfüŋ belā-dāmum
benüm beŋli dil-ārāmum vefāsızsın vefāsız[sın]

5. benüm meh-rūcugum cānum ḥabībüm māh-ı tābānum
niçün **zālī**ye a cānum vefāsızsın vefāsız[sın]

128.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün
Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. ʿāşıḳam ėrmez elüm saŋa nigārum bilmiş ol
göricek ḫūb yüzüŋi ḳalmaz ḳarārum bilmiş ol

2. sen maḥabbet ėtmeyüp bizden cüdā olur iseŋ
yarın ḥicābı götürüp başum açaram bilmiş ol

3. boynuŋa ḳanum yazuġum hecrüŋ elinden senüŋ
ḳaṣd ėderem kendüme cāna ḳıyaram bilmiş ol

4. düşmişem zülfüŋ hevāsına yėlerem yėl gibi
anuŋ içün rāḥatum yoḳ bī-ḳarāram bilmiş ol

5. yılduzum düşümde gördüm saŋa olmışdur ḳarīb
ėy nigārum ben seni āḫir ḳuçarum bilmiş ol

6. ḳorḳmaz mısın ėy ḥabībüm āhum odundan benüm
yalıŋuz maḥleŋ degül şehrüŋ yaḳaram bilmiş ol

---

4 Yüzü gün ışığım, saçı hükümdar sözü, zülfü bela tuzağı olan yârim! Benim yüzü benli, gönüle huzur veren sevgilim, vefasızsın, vefasızsın.

5 Benim ay yüzlüm, canım sevgilim, parlayan ayım. Ah canım! Niçin Zâlî'ye vefasızsın, vefasızsın?

128 98[b] Y. Ḥüseynī

1 Sevgilim, aşığım, elim sana varmaz, bilmiş ol, senin güzel yüzünü görünce hiçbir kararım kalmaz, bilmiş ol.

2 Sen muhabbet etmeyip bizden ayrı kalırsan, yarın başörtümü çıkarıp başımı açarım bilmiş ol.

3 Senin ayrılığının (acısı) yüzünden canıma kasteder, kendime kıyarım. Senin boynuna kanım (yazılıdır), bana yazıktır bilmiş ol.

4 Senin saçının arzusuna yel gibi ardından koşarım, bu yüzdendir ki huzurum yok ve kararsızım, bilmiş ol.

5 Yıldızımı rüyamda gördüm, sana yakın olmuştu. Ey sevgilim! Ben seni sonunda kucaklarım, bilmiş ol.

6 Ey sevgili! Benim ahımın ateşinden korkmaz mısın? Sadece mahalleni değil, şehrini de yakarım bilmiş ol.

7. ėy **ḥüseynī** ġam yėme kim ḫūbluġın çaġı geçer
bāḳī ḳalmaz bu cihānda ėy nigārum bilmiş ol

129.

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

Remel - . - - / - . - - / - . - - / - . -

1. ol ṣanem çün bī-vefādur vāz geldüm sevmezem
bī-vefā sevmek ḫaṭādur vāz geldüm sevmezem

2. meyl ėder her gördügine bir aḳar ṣudur hemān
şīvesi ancaḳ baŋadur vāz geldüm sevmezem

3. gāh girye gāh nāle gāh miḥnet ü gāh ġam
baŋa bunlar ne belādur vāz geldüm sevmezem

4. bir vefā bilmez biridür ādemīlik bilmemiş
başdan ayaġa cefā vāz geldüm sevmezem

5. çünki ol her-cāyī ʿahdin bozdı uyup düşmene
terkini urmaḳ revādur vāz geldüm sevmezem

6. ėy **muʿīdī** bī-bedeldür miṣl-i yoḳ yārüŋ velī
[bī-vefā sevmek ḫaṭādur vāz geldüm sevmezem]

---

7 Ey Hüseynî! Kederlenme çünkü bu güzelliğin vakti geçer. Ey sevgilim! (Güzelliğin) bu cihanda sonsuza dek kalmaz, bilmiş ol.

129 99[a] Y. Muʿīdī: *Dīvān:* G. 313.

1 O put (gibi güzel) vefasız olduğu için vefasız insanları sevmenin hata olduğunu idrak edip onu sevmekten vazgeçtim.

2 (Sevgili) gördüğü herkese meyil veren bir akarsu gibidir fakat bu nazının sadece bana olduğunu görünce onu sevmekten vazgeçtim.

3 (Onun yolunda) bazen feryat, bazen göz yaşı bazen gam bazen de keder benim için ne belalar olduğundan/bela olmadığından onu sevmekten vazgeçtim.

4 (Sevgili) insanlık ve vefa bilmeyen biriymiş, (ondan) baştan ayağa cefa geldiği için onu sevmekten vazgeçtim.

5 O sebatsız (sevgili) düşmana uyup yeminini bozduğu için onu terk etmek layıktır ki onu sevmekten vazgeçtim. ʿahdin: mihrin Y.

6 Ey Mu'idî! Sevgili eşsizdir, onun bir benzer daha yoktur ama vefasız birini sevmenin hata olduğunu anlayıp onu sevmekten vazgeçtim.

130.

mefāʿīlün mefāʿīlün feʿūlün

Hezec . - - - /. - - - /. - -

1. […]
   ḳadeḥler orta yėrde yansun ėy dost

2. yüzi bir pāre gülsün **ṭālīʿīnüŋ**
   nice bir aġlayup dögünsün ėy dost

131.

mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün mefāʿīlün

Hezec . - - - /. - - - /. - - - /. - - -

1. ferāġat eylegil ėy dil ümīd-i vaṣl-ı dilberden
   ki hergiz bu cihān içre vefā gelmez güzellerden

2. ʿalāyıḳdan mücerred ol ki erkān-ı ṭarīḳatden
   ḳalender olmasa kişi ḳazırlar anı defterden

3. ṣaḳın bu çarḫ-ı kej-revden ki bir oyun-la kişi[yi]
   ne deŋlü pehlevān olsa baṣarlar dest-i çenberden

4. ölürsem terkin urmazın gibi yāḳūtuŋuŋ [cānā]
   kişi ayrıla mı billah senüŋ gibi cevherden

5. bugün mescidde bir vāʿiẓ güzel sevmegi menʿ ėtmiş
   şunda yoḳ mıdur bir ʿāşıḳ kim indüreydi minberden

---

130 100ª Y. Ṭālīʿī

1 Ey dost! Kadehler (meclisin) ortasında yanyana dursun, […]

2 Ey dost! Ne zamana kadar ağlayıp kendini harap etsin, senin bu Tâlî'î'nin yüzü bir parça gülsün.

131 100ª Y. Ṭālīʿī

1 Ey gönül! Dilbere kavuşma ümidinden vazgeç, çünkü bu dünyada güzellerden vefa asla gelmez.

2 Tarikat erkanında insanı meşgul eden (dünya işlerinden) uzak dur. (Çünkü) kişi kalender olmazsa onu defterden silerler.

3 Bu eğri giden felekten sakın çünkü ne kadar pehlivan da olsa kişiyi bir oyun çenberiyle elinden yenerler.

4 Eğer ölürsem senin yakut (gibi kırmızı dudaklarını) terk etmem, senin gibi bir cevherden kişi yemin olsun ki hiç ayrılır mı?

5 Bugün mescitte bir vaiz güzel sevmeyi yasaklamış. Orada onu minberden indirecek bir âşık yok muydu?

6. saŋa ėy **ṭāliʿī** hep bu felāketler felekdendür
ne lāzım yoḳ yėre her gün şikāyet ėtmek aḫterden

6 Ey Tâli'î! Sana bu felaketlerin hepsi felekler yüzünden gelir, her gün yok yere yıldızından şikayet etmeye gerek yoktur.

KAYNAKLAR

ADNÎ: *Dîvān:* YÜCEL, Bilal: *Adnî Divanı:* Ankara 2002, 256 s., Akçağ Yayınları.

AḤMED PAŞA: *Dîvān:* TARLAN, Ali Nihad: *Ahmed Paşa Dîvânı:* İstanbul 1966, XXI+406 s., Milli Eğitim Basımevi.

AḤMEDÎ: *Dīvān:* AKDOĞAN, Yaşar: *Ahmedî Dîvânı ve Dil Hususiyetleri: Gramer, Sentaks, Sözlük:* C. 2, XLV+485 s., İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Doktora Tezi.

ALICI, Gülcan: "Klasik Türk Şiiri Kaynaklarında Mecmua ve Sa'dedîn El-Mar'aşî'nin Şiir Mecmuası: *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi:* Kahramanmaraş 2016, C. 13, S. 2, 371-418 s.

ARSLAN, Mustafa: "Ömer Bin Mezid'in Mecmûatü'n-Nezâir Adlı Eserinin Nazirecilik Geleneği Açısından Değerlendirilmesi": *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi:* Bolu 2019, y. 7, S. 16, 14-41 s.

ASLAN, Üzeyir; TAŞ, Hakan; ZÜLFE, Ömer: *Osmanlı Edebiyatının 300'ü:* Ankara 2018, 327 s., Otto Yayın, Osmanlı Edebiyatı 03

AYDEMİR, Yaşar: "Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler": *Türkoloji Araştırmaları:* Ankara 2007, C. 2/3, 122-137 s.

DİLÇİN, Cem: *Yeni Tarama Sözlüğü:* Ankara 2018, 495 s., Türk Dil Kurumu Yayınları: 503.

ECE, Selami: *Klasik Türk Edebiyatı Araştırma Yöntemleri (I-II):* Erzurum 2015, XIII+793 s., Eser Basım Yayın Dağıtım Matbaacılık.

İPEKTEN, Halûk: *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri 1. Kısım:* Ankara 1985, 167 s., Birlik Yayın Kooperatifi Yayınları Eğitim Dizisi: 1.

KANAR, Mehmet: *Eski Anadolu Türkçesi Sözlüğü:* İstanbul 2018, 1136 s., Say Yayınları.

KÖKSAL, Fatih: *Sana Benzer Gül Olmaz Divan Şiirinde Nazire:* Ankara 2006, 183 s., Akçağ Yayınları.

LEVEND, Agâh Sırrı: "Mecmua": *Türk Edebiyatı Tarihi Giriş*: Ankara 1973, C. 1, XXIV+656 s., Türk Dil Kurumu Basımevi.

MUʿĪDĪ: *Dīvān:* TANRIBUYURDU, Gülçin: *Muʿîdî Dîvân Metin-Çeviri:* Kocaeli 2012, X+460+ s., Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Doktora Tezi.

NAS, Şevkiye Kazan: "Şeyhî'nin 'Ey Dost' Redifli Gazeliyle İlgili Bir Deneme": *TÜRKAY Dergi:* Antalya 2018, y. 2, S. 6, 46-48 s.

NESĪMĪ: *Dīvān:* AYAN, Hüseyin*: Nesîmî Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Türkçe Divanının Tenkitli Metni:* Ankara 2014, IX+928 s., Türk Dil Kurumu Yayınları 567.

NİẒĀMĪ: *Dīvān:* İPEKTEN, Halûk: *Karamanlı Nizâmî Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanı:* Ankara 1974, VI+291 s., Sevinç Matbaası.

ONAY, Ahmet Talât: *Açıklamalı Divan Şiiri Sözlüğü Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar ve İzahı:* Hzr. Cemal Kurnaz: Ankara 2004, 558 s., Kurgan Edebiyat Yayınları: 96, Edebiyat, Dil, Araştırma ve İnceleme Dizisi: 43.

ʿÖMER BİN MEZĪD: *Mecmūʿatü'n-Neẓā'ir:* CANPOLAT, Mustafa: ʿÖmer b. Mezīd: *Mecmūʿatü'n-Neẓā'ir Metin-Dizin-Tıpkıbasım:* Ankara 1995, 370+552 s., Türk Dil Kurumu Yayınları: 500.

PERVĀNE BEG: *Mecmūʿa-i Neẓā'ir:* GIYNAŞ, Kamil Ali: Pervâne Bey Mecmuası İnceleme-Metin: Yozgat 2013, 5186+IX s., Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Doktora Tezi.

REDHOUSE, Sir James W[illiam]: *Türkçe/Osmanlıca-İngilizce Redhouse Sözlüğü:* İstanbul 2017, XXXII+1292+46 s., SEV Yayıncılık Eğitim ve Ticaret A.Ş.

SAMİ, Şemseddin: *Kâmus-ı Türkî*: İstanbul 2012, 1296 s., Şifa Yayınevi.

ŞEYḤĪ: *Dīvān:* İSEN, Mustafa-KURNAZ, Cemal: *Şeyhî Dîvânı:* Ankara 1990, 297+119 s., Akçağ Yayınları Genel Yayın No: 51, Türk Klasikleri / Divanlar 2.

TARLAN, Ali Nihad: "Eski Mecmualar Arasında": *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi:* İstanbul 1946, C. 1, S 1-2-3-4, 122-137 s.

TARLAN, Ali Nihad: *Şeyhi Divanını Tetkik:* İstanbul 1934, 230 s., Sühulet Basımevi.

TÖKEL, Dursun Ali: *Divan Şiirinde Şahıslar Mitolojisi:* İstanbul 2016, XV+383 s., Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Yayınları: 24.

TULUM, Mertol: *17. Yüzyıl Türkçesi ve Söz Varlığı:* Ankara 2011, 1960 s., Türk Dil Kurumu Yayınları: 1036.

YILMAZ, Ozan: "Metin Te'sisinde Şiir Mecmualarının Katkısına Bir Örnek: Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmud Efendi Koleksiyonu 5214 Numaralı Mecmua ve Muhtevası": *Dîvân Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*: İstanbul 2008, S. 1, 255-280 s.

YILMAZ, Ozan: "Şehrin Güzelleri": *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi:* Ankara 2016, C. CX, S. 778, 63-71 s.

SONUÇ

Mecmualar eski Türk edebiyatı için önem arz eden unsurlardan biridir. Divanı olmayan şairlerin şiirlerine ve divanı olan ancak divanlarda bulunmayan şairlerin şiirlerine ulaşmak adına bir kaynak niteliğindedir. Ayrıca içinde bulunulan devrin edebi zevkini, sosyal ve siyasi yapısını da anlamamızı sağlayacak eserlerdir.

Çalışmamız Süleymaniye Kütüphanesi Yazma Bağışlar 5879'da kayıtlı olan bir şiir mecmuasının 1a-100a varaklarının muhtevasından, çeviriyazı metninden ve nesre çevirisinden oluşmaktadır. Mecmuanın müstensihi ve tarihi hakkında herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

Çalışmamıza konu olan kısımda 24 şaire ait 131 şiir bulunmaktadır. Bu şairlerden 17 tanesi tespit edilmiş olup, geriye kalan 5 şair ile ilgili herhangi bir bilgiye rastlanmamaktadır. Bu şiirler divanda geçiyorsa divan numaraları belirtilmiş, divanda bulunmayıp başka kaynaklarda tespit edildiyse bu kaynakların hangileri olduğu sayfa numaralarıyla birlikte dipnotta belirtilmiştir. Ayrıca çalışmanın birinci bölümünde "Mecmuada Yer Alan Şairler" başlığında şairler ile ilgili bir tablo verilmiştir.

Şiirlerin nazım şekli gazel, terkîb-bend ve tercî-bend olarak değişmektedir. Terkîb-bendlerden birinin her bir beyti doğrudan mecmuada yazılmıştır. Vasıta beyti ise farklı bir varakta verilmiştir. Bu yanlışlık tarafımızca düzeltilerek doğruları verilmiş ve dipnotta bu farklılık belirtilmiştir. Ancak bir diğer terkîb-bend'in sadece vasıta beyti, tercî-bendin ise yalnızca mütekerrir vasıta beyti mecmuada yazılmıştır. Orijinalliği bozmamak adına bu müfret beyitler tek başlarına bırakılmış ve nesre çevirileri yapılmıştır. Ayrıca başlangıçta yer alan "Mecmuada Yer Alan Şiirler ve Nazım Biçimleri" başlığında bu şiirlere ait gerekli açıklamalar ve tablo verilmiştir.

Yayınlanmış divanlar ile karşılaştırıldığı zaman anlamsal olarak farklılıklar tespit ettiğimiz şiirlerin kelimeleri divandaki şekilde değiştirilmiş olup, bu farklılıkların hepsi dipnotlarda gösterilmiştir.

Çalışmamızda yer alan şiirler divanlarla karşılaştırıldığında şiirlerde eksik yazılan beyitlerin olduğu görülmektedir. Genel olarak ise şairlerin divanlarında olan veyahut olup da kelimelerin ve beyit sıralarının farklı olduğu şiirler olmakla birlikte diğer kaynaklarda rastladığımız şiirler de bulunmaktadır. Örneğin 53[a] varak numaralı şiirde mahlas Ahmed Paşa olarak yazılmıştır ancak Ahmed Paşa Divanı'nda böyle bir şiire

rastlanmamıştır. Ömer b. Mezid' Mecmû'atü'n Nezâ'ir'inde şiirin Fethüddîn'e ait olduğu tespit edilmiştir.

Bu çalışmayı hazırlama sürecindeki en büyük amacımız, metni doğru şekilde çeviriyazı ile yazıp diliçi çevirisini yaparak edebiyatımıza küçük de olsa bir katkıda bulunmak ve şiirlerin anlamlandırılması noktasında ön plana çıkmasını sağlamaktır.

ÖZ GEÇMİŞ

1996 yılında İstanbul'un Bakırköy ilçesinde doğdum. İlkokul, ortaokul ve lise eğitimimi İstanbul'da tamamladım. 2014 yılında başladığım Kocaeli Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden 2018 yılında mezun oldum. Aynı yıl başladığım Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalında yüksek lisans eğitimime hâlâ devam etmekteyim.

YAZMA ÖRNEKLERİ

